

Η ΦΩΝΗ

του Μεγάλου Χωριού

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

ΕΤΟΣ 52ο • ΑΡ. ΦΥΛ. 195-196
Α΄ και Β΄ Εξάμηνο 2025

Η συλλογή της Μάντως Οικονομίδου
στο Ιστορικό-Λαογραφικό Μουσείο του χωριού

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΤΩΝ

«Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ»
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1870

ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΒΡΑΒΕΙΟ ΕΘΝΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

✿ Πολιτισμός ✿ Ιστορία ✿ Παράδοση ✿ Κοινωνικός προβληματισμός ✿ Ενημέρωση

■ Έτος 51ο, Αρ. Φύλ. 195-196
Α/Β Εξάμηνο 2025 • Αρ. ISBN 1106 - 420X

■ ΓΡΑΦΕΙΑ: Μαυροκορδάτου 6 (5ος όροφος)
106 78 Αθήνα, Τηλ. 210-3837057
www.smap.gr - info@smap.gr

■ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ:
Σύνταξη: Ανδρέας Παΐδας
Ήρωνος 5 Παγκράτι, Τηλ.: 210 7017129
Κιν.: 6972 407569

■ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ:
Κωνσταντίνος Καραμέτας, Γιώργος Δάλκος,
Κώστας Ντάλλας

■ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ:
Πρόεδρος: Παΐδας Ανδρέας
Αντιπρόεδρος: Ντάλλας Κωνσταντίνος
Γραμματέας: Καρβέλη Πηνελόπη
Ταμίας: Πριτσιόλας Ευάγγελος του Γ.
Μέλος: Καραμέτας Κωνσταντίνος
Μέλος: Βονόρτας Δημήτριος
Μέλος: Τσουκαλά Μαρία

■ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΟΥΣΕΙΟΥ
Παΐδας Ανδρέας, Πηνελόπη Καρβέλη,
Παναγιώτης Λώλος, Νικόλαος Καρβέλης,
Δημήτρης Γυφτομήτρος

■ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΣΗΣ
Μαρία Τσουκαλά, Νικόλαος Λιάπης,
Κατερίνα Χολή

■ ΕΓΓΡΑΦΗ - ΣΥΝΔΡΟΜΗ
Εγγραφή νέου μέλους: 5 ευρώ
Ετήσια Συνδρομή εσωτερικού: 20 ευρώ
Συνδρομή εξωτερικού: 40 ευρώ
Ετήσια Συνδρομή Φοιτητών: 10 ευρώ
Ετήσια Συνδρομή για Ζευγάρι: 30 ευρώ

■ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
Συνεργασίες δημοσιευμένες ή όχι, δεν επιστρέφονται. Τα ενυπόγραφα κείμενα εκφράζουν τις απόψεις του υπογράφοντος και όχι κατ' ανάγκην της Διεύθυνσης του περιοδικού.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Με λίγα λόγια (Δ.Σ.).....	1
Πρακτικά Γενικής Συνέλευσης.....	2
Αδαμαντία (Μάντω) Οικονομίδου (Ε. Μαντζούτσου).....	9
Σελίδες Ιστορίας:	
Ουκρανία και Ρωσία: Δύο άσπρονδοι εχθροί (Γ. Δάλκος).....	13
Η μαγεία στην Ευρώπη των νεότερων χρόνων (Γ. Δάλκος).....	16
Τα τραύματα του Εμφυλίου και η σημερινή Ελλάδα (Α. Μωρίκη).....	19
Μερικά από όσα έγραφε η «ΦΩΝΗ» πριν 60 χρόνια (Κ. Καραμέτας).....	21
Το Μεγάλο Χωριό (Θ. Βλάχου).....	23
Η διστακτικότητα έναντι των εμβολιασμών (Μ. Κανάριου).....	24
Η ερήμωση της Ευρυτανίας (Κ. Ντάλλας).....	27
Ο ερχομός της μηλιάς Γκράνου Σμιθ (Μ. Καραδημήτρη).....	29
Ο καλλιτέχνης από το Μ. Χωριό (Μ. Καραδημήτρη).....	30
Γιατί καλοί μου άνθρωποι; (Κ. Καραμέτας).....	31
Συνέντευξη της Μάιρης Καλλιάνη (Π. Καρβέλη).....	32
Χειροτονία του Επισκόπου Τιμόθεου Ntumba (Μ. Καλλιάνη).....	36
Βότανα και υγεία (Μ. Τσουκαλά).....	37
Καθαρισμός οικοπέδων (Ε. Πριτσιόλας).....	38
Αφιέρωμα στα «Καλήμερα»:	
Τα «Καλήμερα» και η ιστορία τους (Κ. Καραμέτας).....	41
Θύμησες από ένα γλέντι των «καλημεράδων» (Κ. Καραμέτας).....	45
Μια ιστορία από τα «Καλήμερα» του 1930 (Μ. Καραδημήτρη).....	48
Από τις καλοκαιρινές εκδηλώσεις του Συνδέσμου.....	49
Μεγαλοχωρίτικα.....	51
Προσφορές.....	52
Μεγαλοχωρίτικα πένθη.....	54

Με λίγα λόγια

Αγαπητοί συγχωριανοί και φίλοι της "ΦΩΝΗΣ, του Μεγάλου Χωριού"

Για μία ακόμα χρονιά χαιρόμαστε, αφού έφτασε στα χέρια σας η "Φωνή" του Μεγάλου Χωριού, φέτος μάλιστα η προσπάθειά μας ήταν μικρότερη, αφού μας βοήθησατε με τα κείμενα που μας στείλατε και που σας ευχαριστούμε για την ανταπόκρισή σας στο κάλεσμά μας.

Επίσης φέτος δεν είχαμε να αντιμετωπίσουμε και το διαχρονικό πρόβλημα των εξόδων έκδοσης της "Φωνής", αφού όλα αυτά καλύφθηκαν από τους συγχωριανούς μας, τα αδέρφια Ελένη Καρκαζή-Πουρνάρα και Νίκο Πουρνάρα που τους ευχαριστούμε πολύ!

Ως πρώτο θέμα της "Φωνής" είναι ένα κείμενο αφιερωμένο στη μνήμη της Μάντως Οικονομίδου, αφού φέτος συμπληρώθηκαν δέκα χρόνια από τον θάνατο της Μεγάλης Δωρήτριας του "Μουσείου" μας. Ακολουθούν τα δικά σας θέματα και το τεύχος μας κλείνει με ένα μικρό αφιέρωμα στα "καλήμερα".

Τέλος, σας καλούμε να συμμετάσχετε στις καλοκαιρινές μας εκδηλώσεις και σας ευχόμαστε καλό καλοκαίρι, γεμάτο ξεκούραση και ανεμελιά.

Το Δ.Σ. του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών

Το Δ.Σ. του Συνδέσμου εύχεται
σε όσα τα μέλη του
και σε όρους τους Μεγαλοχωρίτες
Εσωτερικού και Εξωτερικού,
καθώς επίσης στους φίλους
του Χωριού μας
Καλό Καλοκαίρι

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ 30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2025

Στην Αθήνα σήμερα την 30η Μαρτίου 2025, ημέρα Κυριακή και ώρα 10.30 π.μ., συνήλθαν σε τακτική Γενική Συνέλευση τα μέλη του Σωματείου με την επωνυμία "Σύνδεσμος Μεγαλοχωριτών Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ" στα γραφεία, που βρίσκονται επί της οδού Μαυροκορδάτου αρ. 6 στην Αθήνα, κατόπιν της με αριθμ. πρωτ. 416/14-2-2024 επιστολής-πρόσκλησης που εστάλη ταχυδρομικώς σε όλα τα μέλη του Συνδέσμου, όπως ορίζεται από το Καταστατικό, προκειμένου να συζητήσουν και να πάρουν αποφάσεις επί των παρακάτω θεμάτων της Ημερήσιας Διάταξης:

1. Πεπραγμένα Διοικητικού Συμβουλίου από τον Πρόεδρο κ. Ανδρέα Παϊδα
2. Απολογισμός Ταμείου από τον Ταμία κ. Ευάγγελο Γ. Πρισιόλα
3. Έκθεση Εξελεγκτικής Επιτροπής

Από την ανάγνωση του πίνακα προέκυψε ότι στη Γενική Συνέλευση παρέστησαν και εκπροσωπήθηκαν μέλη που αντιστοιχούν στο 33,77% των ταμειακώς εντάξει μελών. Επομένως η Γ.Σ. βρέθηκε σε απαρτία, σύμφωνα με το Καταστατικό του Σωματείου, και έγκυρα συνεδρίασε προς συζήτηση και λήψη αποφάσεων επί των θεμάτων της Ημερήσιας Διάταξης.

Ο Πρόεδρος του Δ. Σ. πήρε τον λόγο, καλημέρισε και καλωσόρισε τα μέλη. Στη συνέχεια ανακοίνωσε, όπως κάθε χρόνο, τον θλιβερό κατάλογο των θανόντων Μεγαλοχωριτών, κατά το προηγούμενο έτος: *Ελευθέριος Καρυοφύλλης, Αθανάσιος Σκαρπής, Μέλιος Σκούρας, Ελευθερία (Λούλα) Καρα, Παναγιώτα Γυφιομήτρου, Κωνσταντίνος Μπακατσιάς, Μιχάλης Παϊδας, Άννα Βαστάκη-Παπαστάθη από Αμερική, Ελένη Δασκαλάκη, Μάριος Καμπουριάλης (το γένος Ρόισικα), Γκόλφω Ζηνέλη, Φωτεινή Ζαχαροπούλου, Αθανάσιος Φλώρος και Καλλιόπη Βασιάκη του Μιχαήλ.*

Μετά την ανάγνωση των ονομάτων κρατήθηκε ενός λεπτού σιγή στη μνήμη τους.

ΘΕΜΑ ΠΡΩΤΟ

Πεπραγμένα Διοικητικού Συμβουλίου από τον Πρόεδρο κ. Ανδρέα Παϊδα για το έτος 2024.

Ο Πρόεδρος ανακοίνωσε τον Διοικητικό Απολογισμό του προηγούμενου έτους.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΑ

1) Στις 11 Αυγούστου 2024 τελέσθηκε το Μνημόσυνο των Εθνομαρτύρων και αποβιωσάντων Μεγαλοχωριτών στον Άγιο Γεράσιμο.

2) Στο πλαίσιο των πολιτιστικών εκδηλώσεων πραγματοποιήθηκαν στο χωριό:

- Εκδήλωση για τα παιδιά μαζί με την Περιφέρεια στις 10 Αυγούστου στην Πνευματική Στέγη (αίθουσα Δημήτρη Πουρνάρα).

- Τουρνουά τάβλι 11-14 Αυγούστου στην Πνευματική Στέγη (αίθουσα Δημήτρη Πουρνάρα) με νικητή τον Βασίλη Ίβρο.

- Για πρώτη φορά και με μεγάλη επιτυχία, διοργανώθηκε τουρνουά ποδοσφαίρου 5X5 στο νέο γήπεδο στον Άγ. Αθανάσιο. Η συμμετοχή ανέλπιστα ήταν πολύ μεγάλη από όλες τις ηλικίες. Νικήτρια ήταν η ομάδα "ΤΑ ΚΑΦΕΝΕΙΑ" από το Καρπενήσι.

Μεγάλη υπήρξε η απαίτηση για επανάληψη της διοργάνωσης και φέτος.

- Κατάθεση στεφάνου και σύντομος χαιρετισμός από τον ταμία μας Βαγγέλη Πριτσιόλα στη Γιορτή Καλιακούδας στα Λακώματα στις 18/8.

- Αγώνας δρόμου βουνού 26, 13 και 6 χιλ. στο Μεγάλο Χωριό σε συνδιοργάνωση με την Περιφέρεια και τον Δήμο Καρπενησίου στις 5 και 6 Οκτωβρίου με τη συμμετοχή των αθλητών να ξεπερνά κατά 15% περίπου την περουνή χρονιά.

Οι νικήτριες και οι νικητές ήταν πολλοί ανάλογα με την κατηγορία. Το κυριότερο όμως είναι η συμμετοχή.

Οι γυναίκες του χωριού μας φρόντισαν και έφτιαξαν έναν μπουφέ με παραδοσιακά φαγητά, π.χ. πίτες, τα οποία προσέφεραν δωρεάν στους συμμετέχοντες.

Ο αγώνας μπορούμε να πούμε ότι φέρνει το καλοκαίρι στη μέση του φθινοπώρου στο χωριό μας λόγω προσέλευσης από διοργανωτές, αθλητές, συνοδούς και φιλάθλους, αφού όλα τα καταλύματα είναι πιασμένα για δύο-τρεις μέρες.

3) Εκδόσεις: Εκδόθηκε το ετήσιο τεύχος της ΦΜΧ με αφιέρωμα στα 80 χρόνια από το τέλος της Γερμανικής Κατοχής καθώς επίσης και το ημερολόγιο 2025 με φωτογραφίες από το όμορφο χωριό μας σε όλες τις εποχές του χρόνου.

Υπενθυμίζουμε να ενημερώνετε γραπτώς για τα κοινωνικά γεγονότα, που θέλετε να δημοσιευθούν στο περιοδικό. Επίσης, όποιο μέλος ή φίλος επιθυμεί να γράψει μικρό άρθρο, π.χ. για κάποιο επίκαιρο κοινωνικό ή ιατρικό θέμα στη Φωνή, να το κάνει γραπτώς στο email του Συνδέσμου έως 30/4.

Αν ο χώρος και η θεματολογία το επιτρέπουν, θα δημοσιευτεί στο προσεχές τεύχος. Διαφορετικά θα φυλαχτεί για το επόμενο.

4) Εργασίες στο Μουσείο: Χωρίς να σταματήσει η λειτουργία του μουσείου, συνεχίζεται η ανακαίνιση της Βιβλιοθήκης, με την ανακατανομή των επίπλων στον χώρο και ελπίζουμε να έχει ολοκληρωθεί μέχρι το καλοκαίρι, διότι η ποσότητα των βιβλίων είναι πολύ μεγάλη.

Επίσης, σας ενημερώνουμε ότι έχει δοθεί οδηγία στην υπάλληλο του μουσείου, η αίθουσα της βιβλιοθήκης να είναι κλειστή και να μην μπαίνει κανείς επισκέπτης καθ' όλη τη διάρκεια των εργασιών, κυρίως για λόγους ασφαλείας.

5) Χορός και Κοπή πίτας του Συνδέσμου: Με ικανοποιητική συμμετοχή κυρίως από νεολαία, πραγματοποιήθηκε όπως και πέρυσι στο μουσικό κέντρο "ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ" στον Υμητό, την 1η Φεβρουαρίου 2025.

Το φλουρί κέρδισε η Κατερίνα Μανθοπούλου και είχε ως δώρο ένα συλλεκτικό νόμισμα από την Τράπεζα της Ελλάδος, το οποίο απεικόνιζε τον παραγκιοζοπαίκτη Ευγέ-

νιο Σπαθάρη, εκατό (100) χρόνια από τη γέννησή του. Το ΔΣ της εύχεται το 2025 να είναι τυχερό, δημιουργικό με υγεία γι' αυτήν και την οικογένειά της.

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε τους Θανάση Καρίπη του Ζάκου, Θωμά και Γιώργο Γυφτομήτρο, Γιάννη Λαή και Μιχάλη Τσελεπή, για τη βοήθειά τους με διάφορες εθελοντικές εργασίες στο Λαογραφικό Μουσείο, καθώς και τον Παναγιώτη Κωνσταντινίδη για την αντικατάσταση των φωτιστικών στα γραφεία του Συνδέσμου.

Στο σημείο αυτό μπορούμε να σας ενημερώσουμε για δράσεις του Συνδέσμου που έχουν αποφασιστεί να πραγματοποιηθούν το καλοκαίρι στο χωριό όπως:

1. Εκδήλωση για τα παιδιά σε συνεργασία με την Περιφέρεια στις 10/8, το μεσημέρι 11:00 με 13:00 στην αίθουσα πολλαπλών εκδηλώσεων "Δημήτρη Πουρνάρα" του Πνευματικού Κέντρου.

2. Βραδιά τσίπουρου στον Άγιο Αθανάσιο στις 11/8.

3. Πρόταση για διεξαγωγή διαγωνισμού γλυκού στις 13/8.

4. Το μνημόσυνο των Εθνομαρτύρων στις 10/8 στον Ι.Ν. Αγίου Γερασίμου.

5. Τουρνουά Τάβλι στις 12-18/8, στην Πνευματική Στέγη, αίθουσα Δ. Πουρνάρα.

6. Τουρνουά Ποδοσφαίρου 5Χ5 στις 12-17/8 στο γήπεδο στον Άγιο Αθανάσιο.

Τέλος, ο Πρόεδρος ευχαρίστησε τα μέλη του Δ.Σ. για την άψογη μεταξύ τους συνεργασία και πριν δώσει τον λόγο στον ταμία, κ. Ευάγγελο Γ. Πριτσιόλα, μετέφερε τουςαιρετισμούς του Προέδρου του χωριού μας Ιωάννη Γαβρίλη, που δεν μπόρεσε να παρευρεθεί λόγω ασθένειας.

ΘΕΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ

Απολογισμός Ταμείου από τον Ταμία κ. Ευάγγελο Γ. Πριτσιόλα.

Ο Ταμίας του Δ.Σ. κ. Ευάγγελος Γ. Πριτσιόλας, αφού καλωσόρισε τα μέλη, ανέγνωσε τον Απολογισμό του 2024 και τον Προϋπολογισμό για το έτος 2025.

Μεγαλοχωρίτισσα - Μεγαλοχωρίτη

Μην ξεχνάς ποτέ το χωριό σου.

Από σένα εξαρτάται η διατήρησή του, η πρόοδος και η προκοπή του.

Γι' αυτό έλα με την πρώτη ευκαιρία να πεις κρύο νερό, ν' αναπνεύσεις καθαρό αέρα, να περπατήσεις τους δρόμους του, τα σοκάκια που περπάτησες παιδί.

Να θυμηθείς... να ηρεμήσεις.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ από 1-1-2024 έως 31-12-2024

ΕΣΟΔΑ	ΠΟΣΟ	ΕΣΟΔΑ	ΠΟΣΟ
Υπόλοιπο 2023 για Χρήση το 2024	15.328,43	Μισθοδοσία	14.822,03
Συνδρομές-Εγγραφές	4.465,00	Τηλεφωνία	868,82
Υπέρ Σκοπών Συνδέσμου	1.812,00	Δ.Ε.Η	1.815,00
Υπέρ Λαογραφικού Μουσείου	12.478,24	Κοινόχρηστα - Συντήρηση	3.889,79
Υπέρ Πνευματικής Στέγης	200,00	Γραφικά - Ηλεκ/νικός Εξοπλισμός	880,96
Υπέρ Φ.Μ.Χ - Εντύπων	2.462,80	Ταχυδρομικά	1.541,00
Από Επιχορηγήσεις	2.456,00	Έκδοση ΦΜΧ - Εντύπων	1.957,00
Από Εκδηλώσεις	12.256,19	Πωλητήριο Μουσείου	0,00
Από Πωλητήριο Μουσείου	768,35	Εκδηλώσεις	14.177,86
Από Τόκους Καταθέσεων	0,00	Λογιστής και Εφορία	977,13
		Διάφορα	105,60
ΣΥΝΟΛΟ	52.227,01	ΣΥΝΟΛΟ	41.035,19

Υπόλοιπο Ταμείου στις 31/12/2024 για Χρήση το 2025

ΣΥΝΟΛΟ 11.191,82 ευρώ

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2025

ΕΣΟΔΑ	ΠΟΣΟ	ΕΣΟΔΑ	ΠΟΣΟ
Υπόλοιπο για Χρήση το 2025	11.191,82	Μισθοδοσία	7.000,00
Συνδρομές-Εγγραφές	4.000,00	Τηλεφωνία	880,00
Υπέρ Σκοπών Συνδέσμου	1.000,00	Δ.Ε.Η	1.900,00
Υπέρ Λαογραφικού Μουσείου	4.000,00	Κοινόχρηστα - Συντήρηση	1.800,00
Υπέρ Πνευματικής Στέγης	200,00	Γραφικά - Ηλεκ/νικός Εξοπλισμός	300,00
Υπέρ Φ.Μ.Χ - Εντύπων	1.500,00	Ταχυδρομικά	1.500,00
Από Επιχορηγήσεις	2.000,00	Έκδοση ΦΜΧ - Εντύπων	1.900,00
Από Εκδηλώσεις	1.000,00	Πωλητήριο Μουσείου	400,00
Από Πωλητήριο Μουσείου	608,18	Εκδηλώσεις	1.500,00
Από Τόκους Καταθέσεων	0,00	Λογιστής και Εφορία	900,00
		Διάφορα	200,00
ΣΥΝΟΛΟ	25.500,00	Αποθεματικό	7.220,00
		ΣΥΝΟΛΟ	25.500,00

Μετά τον Απολογισμό του 2024 και τον Προϋπολογισμό του 2025, ο κ. Πριποιάλας συνέχισε λέγοντας:

Όπως το 2023, έτσι και το 2024 ο Σύνδεσμος ανέλαβε να είναι θεματοφύλακας του αγώνα δρόμου βουνού με την ονομασία Karpenissi Trail, που πραγματοποιείται στην όμορφη Καλιακούδα και έχει αφειτηρία και τερματισμό την πλατεία του χωριού μας.

Στα προαναφερόμενα περυσινά έσοδα για εκδηλώσεις, το ποσό των 9.716,19 ευρώ είναι για τον αγώνα και αφορά αποκλειστικά συνδρομές από χορηγούς και συμμετέχοντες αθλητές. Το ποσό των 9.536,19 ευρώ κατατέθηκε μέσω e-banking και τα υπόλοιπα

180,00 ευρώ κατά την ημέρα τέλεσης του αγώνα. Προσθέτοντας στο συνολικό εισπραχθέν ποσό και το υπόλοιπο του 2023, ποσό 4.072,43 ευρώ για τη χρήση 2024, αυτό ανήλθε στα 13.788,62 ευρώ. Από αυτά πληρώθηκαν 11.404,27 ευρώ για τιμολόγια και αποδείξεις που εκδόθηκαν από τον Σύνδεσμο και το υπόλοιπο ποσό των 2.384,35 ευρώ παραμένει στο ταμείο ως αποθεματικό για την πραγματοποίηση του επόμενου αγώνα το Φθινόπωρο του 2025.

Επίσης θέλω να ενημερώσω το σώμα ότι λόγω της επικείμενης λήξης της τριετούς οικονομικής ενίσχυσης, ως προσφορά στον σύνδεσμο, από τον κ. Δημήτρη Μπούρλο για την πληρωμή της υπαλλήλου (τον οποίο ευχαριστούμε άλλη μία φορά), ο Σύνδεσμος συνέταξε σχέδιο βιωσιμότητας με τα οικονομικά δεδομένα των ετών 2022 και 2023.

Η ανάλυση του σχεδίου έδειξε πως το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων διατίθεται για το Λαογραφικό Μουσείο.

Εξ αυτής της αιτίας, ο σύλλογος δεν μπορεί να διαθέσει τα οικονομικά μέσα για την προώθηση άλλων πολιτιστικών δραστηριοτήτων και εξωραϊστικών έργων στο χωριό.

Ευτυχώς υπάρχει διάθεση προσφοράς και βοήθειας, η οποία δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη.

ΘΕΜΑ ΤΡΙΤΟ

Έκθεση Εξελεγκτικής Επιτροπής

Λόγω απουσίας του Προέδρου της Εξελεγκτικής Επιτροπής κ. Κων/νου Μανθόπουλου, τη συνημμένη στα παρόντα πρακτικά της Γ.Σ Έκθεση της εξελεγκτικής Επιτροπής διάβασε ο ταμίας κ. Ευάγγελος Γ. Πριτσιόλας.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΤΩΝ "Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ"

ΕΚΘΕΣΗ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Σήμερα στην Αθήνα 26 Φεβρουαρίου 2025 ημέρα Τετάρτη και ώρα 17:30 οι κάτωθι υπογραφόμενοι:

1. Κωνσταντίνος Μανθόπουλος
2. Ευαγγελία Μπούρα και
3. Κατερίνα Χολή

μέλη της Εξελεγκτικής Επιτροπής του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών "Η Αγία Παρασκευή" συγκεντρωθήκαμε μετά από πρόσκληση του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) στο γραφείο του Συνδέσμου Μαυροκορδάτου 6 Αθήνα και κάναμε τον έλεγχο της οικονομικής διαχείρισης από το Δ.Σ.

Στη διάθεσή μας είχαμε όλα τα τηρούμενα διαχειριστικά βιβλία, διπλότυπες αποδείξεις εισπράξεως, τιμολόγια και αποδείξεις πληρωμής εξόδων καθώς και όλες τις απαραίτητες διευκρινίσεις από τον ταμιά και κάναμε τον έλεγχο διαχείρισης από 1/1/2024 έως 31/12/2024.

Από τον έλεγχο διαπιστώθηκαν τα παρακάτω:

1. Έσοδα

Για την είσπραξη των εσόδων χρησιμοποιήθηκαν διπλότυπες αποδείξεις. Τα έσοδα της ανωτέρω περιόδου μαζί με το υπόλοιπο της προηγούμενης οικονομικής χρήσεως έφθασαν στο ποσό των Πενήντα δύο Χιλιάδων Διακοσίων Είκοσι Επτά Ευρώ και Ένα Λεπτό (52.227,01).

2. Έξοδα

Από τις αποδείξεις, τα τιμολόγια πληρωμών και τα χρηματικά εντάλματα που χρησιμοποιήθηκαν προκύπτει ότι τα έξοδα ήταν Σαραντία Δύο Χιλιάδες Τριάντα Πέντε Ευρώ και Δέκα Εννέα Λεπτά (42.035,19).

3. Ανάλυση

Το υπόλοιπο για τη νέα οικονομική χρήση του 2025 είναι Έντεκα Χιλιάδες Εκατόν Ενενήντα Ένα Ευρώ και Ογδόνια Δύο Λεπτά (11.191,82) και είναι κατατεθειμένα στο λογαριασμό με αριθμό (415 00 2002 007121) της τράπεζας ALPHA BANK.

Η εξελεγκτική επιτροπή αισθάνεται την ανάγκη να συγχαρεί το Δ.Σ. του Συνδέσμου για την όλη δράση του και τις προσπάθειές του για τη συνεχή βελτίωση της προσφοράς του στο χωριό και σε όλους εμάς. Αξίζει να τονίσουμε τη σχολαστική και λεπτομερή ενημέρωση των διαχειριστικών βιβλίων.

Επίσης ευχόμαστε όλοι οι Μεγαλοχωρίτες να είναι όσο το δυνατόν πιο κοντά και πιο ενεργά στο Δ.Σ., ώστε, επαξίως το Μεγάλο Χωριό να είναι μεγάλο και στο όνομα και σε όλες τις δραστηριότητες.

Η Εξελεγκτική Επιτροπή

1. Κων/νος Μανθόπουλος 2. Ευαγγελία Μπούρα 3. Κατερίνα Χολή

Η Γενική Συνέλευση ομόφωνα και παμπσηφεί ενέκρινε διά ανατάσεως της χειρός τον οικονομικό απολογισμό και τα διοικητικά πεπραγμένα και απάλλαξε το Δ.Σ. και την Εξελεγκτική Επιτροπή από κάθε ευθύνη για τα οικονομικά και διοικητικά πεπραγμένα του έτους 2024.

Μετά την απαλλαγή του Δ.Σ. ο Ταμίας συνέχισε λέγοντας:

Θέλουμε, επίσης, ν' απευθυνθούμε στο Σώμα και να το ενημερώσουμε: α) ότι ο Σύνδεσμος, μετά από προσπάθειες πολλών χρόνων, ήδη και από το προηγούμενο Δ.Σ., έχει πλέον λάβει αριθμό μητρώου #67734# και συγκαταλέγεται στη λίστα αναγνωρισμένων πολιτιστικών φορέων στο Υπουργείο Πολιτισμού, β) ότι, βάσει οικονομικών στοιχείων και όχι μόνο, που έχει στη διάθεσή του το παρόν Δ.Σ. και με αφορμή την οικονομική ενίσχυση που μας παρείχε από τριετίας ο κ. Δημ. Μπούρλος για την ομαλή λειτουργία του Λαογραφικού Μουσείου, καθώς επίσης και την ανακαίνιση της Βιβλιοθήκης με την ταυτόχρονη μεταφορά του Πωλητηρίου από την κ. Ελένη Καρκαζή, που αναφερθήκαμε και στις προηγούμενες Γ.Σ., αποφάσισε:

Να εισηγηθεί την ανακήρυξη σε ευεργέτες όλων όσοι περιλαμβάνονται στον υπάρχοντα πίνακα της Εστίας στα γραφεία του Συνδέσμου, καθώς και άλλους οι οποίοι όχι μόνο υλικά (οικονομικά), αλλά και με την πνευματική και ηθική προσφορά τους βοήθησαν τον Σύνδεσμο και κατ' επέκταση το χωριό μας. Οι πρώτοι περιλαμβάνονται στην πιο κάτω Α' παράγραφο και οι δεύτεροι, που ανακηρύσσονται με το καταστατικό, περιλαμβάνονται αλφαβητικά στην Β' παράγραφο.

Α. Μαρία Γιαννάκου, Ιωάννης Δασκαλόπουλος, Μαίρη Καλλιάνη, Φίλιππος Καλλιάνης, Παναγιώτης Καραγιάννης, Αλεξάνδρα Καραντζένη, Πολυξένη Καρβέλη, Ελένη Καρκαζή-Πουρνάρα, Ελευθέριος Καρσοφύλλης, Δημήτριος Κοντομέρκος, Φαίδων Κυδωνιάτης, Γεράσιμος Λάιος, Ιωάννης Λάιος, Ιωάννης Μέρμηγκας, Ελευθέριος Οικονόμου, Αν-

δρέας Πουρνάρας, Δημήτριος Πουρνάρας, Νικόλαος Πουρνάρας, Νικόλαος Σκλαβούνος, Χαράλαμπος Σκλαβούνος, Ευφροσύνη Τσαμπούλα, Νικόλαος Τσαμπούλας.

Β. Στέφανος Βασιλόπουλος, Γεωργία Βαστάκη, (Μακαριστός) π. Κων/νος Βαστάκης, Γεώργιος Δασκαλάκης, Παναγιώτης Καραγιάννης, Χρήστος Καραγιάννης, Ηλίας Καρίπης, Αναστάσιος Κοντομέρκος, Ιωάννης Κοντομέρκος, Αντιγόνη Λιάπη, Κων/νος Λιάπης, Μιχάλης Λιάπης, Νικόλαος Λιάπης, Μάρθα Λούκα - Μπακατοιά, Δημήτριος Μπούρλος, Ελένη Παϊδα, Ιωάννης Πουρνάρας (Παπαγιάννης), Κων/νος Πουρνάρας, Κων/νος Πριτσιόλας, Ανδρέας Σταθόπουλος, Φωτούλα Σταθοπούλου.

Μετά την ανάγνωση των ονομάτων, ζητήθηκε από τα παρόντα μέλη, εάν κάποιο πιστεύει ότι υπάρχει και θέλει να προτείνει οιαδήποτε άλλη ή άλλον που αποδεδειγμένα έχει προσφέρει, να κάνει τώρα την εισήγησή του.

Η κ. Κων/να Σιασινοπούλου πρότεινε τον Κων/νο Σιαμανή και η κ. Πόπη Χασκοπούλου τον Αναστάσιο Χασκόπουλο.

Το Σώμα αποδέχθηκε όλες και όλους τους προτεινόμενους και τους ανακήρυξε ευεργέτες.

Στη συνέχεια, τον λόγο πήραν οι κ.κ. Φ. Καλλιάνης, Μ. Καλλιάνη και Ν. Καρβέλης, οι οποίοι εξέφρασαν την εμπιστοσύνη τους στο Δ.Σ. και όπως αναφέρθηκε χαρακτηριστικά δωρητές και ευεργέτες υπήρχαν, υπάρχουν και θα υπάρχουν για τον Σύνδεσμο και το έργο του, γεγονός που επικρότησε η Γ.Σ.

Λόγω μη ύπαρξης άλλων θεμάτων προς συζήτηση, ο Πρόεδρος ευχαρίστησε όλα τα παρευρισκόμενα μέλη, τους ευχήθηκε προσωπικά και εκ μέρους όλου του Δ.Σ. καλό Πάσχα με υγεία και ευτυχία και λύθηκε η Γενική Συνέλευση.

Αθήνα 30-03-2025

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΕΓΑΛΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Ταξιδέψτε πίσω στο χρόνο, ανακαλύψτε την ιστορία
και τις παραδόσεις του τόπου μας...

ΑΔΑΜΑΝΤΙΑ (ΜΑΝΤΩ) ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ 1927-2015

Αφιέρωμα στη μνήμη της

Φέτος συμπληρώθηκαν δέκα χρόνια από τον θάνατο της «φίλιπτης», όπως προτιμούσε να την αποκαλούν οι φίλοι της, Μάντως Οικονομίδου.

Το χαμόγελο, η καλοσύνη και η προσφορά της δεν ξεχάστηκαν ούτε μία ημέρα όλα αυτά τα χρόνια. Εμείς που την αγαπήσαμε, την γνωρίσαμε και συνεργαστήκαμε μαζί της την νοιώθουμε πάντα δίπλα μας. Αυτό οφείλεται τόσο στο προσωπικό έργο της, όσο και στις δωρεές της για να τιμήσει την μνήμη του συλλέκτη συζύγου της Λόντου Οικονομίδα, αξιόλογων αντικειμένων λαϊκής τέχνης σε σημαντικά μουσεία της χώρας*.

*Η Μάντω Καραμεσίνη και ο Λόντος Οικονομίδης, 1950.
Φωτογραφία της Nelly's.*

Το ζεύγος Οικονομίδα σε κοινωνική εκδήλωση.

* Στο Μουσείο Νεώτερου Ελληνικού Πολιτισμού, στο Μουσείο Μπενάκη, στην Εθνική Πινακοθήκη, στο Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, στο Ιστορικό - Λαογραφικό Μουσείο Κορίνθου, στο Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα κ.ά.

Η **Μάντω Οικονομίδου** γεννήθηκε το 1927 στην Αθήνα. Σπούδασε αρχαιολογία στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας από όπου αποφοίτησε το 1952. Συνέχισε τις σπουδές της με υποτροφία στην Αμερικανική Νομισματική Εταιρεία (American Numismatic Society) στη Νέα Υόρκη. Υπηρέτησε ως Διευθύντρια επί σειρά ετών στο Νομισματικό Μουσείο της Αθήνας. Συγχρόνως από το 1980 και για δύο χρόνια διηύθυνε και το τότε Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης (σήμερα ΜΝΕΠ).

Αφιέρωσε τη ζωή της στην έρευνα, τη μελέτη και τη συγγραφή βιβλίων που προήγαγαν την επιστήμη της Νομισματολογίας. Υπήρξε ακούραστη ερευνήτρια δημοσιεύοντας πλήθος ειδικών επιστημονικών εργασιών και μονογραφίες σε επιστημονικά περιοδικά, καταλόγους εκθέσεων και λεξικά, ενώ παράλληλα συμμετείχε σε επιστημονικά συνέδρια στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Μετά την αποχώρησή της από το Νομισματικό Μουσείο η Μάντω Οικονομίδου συνέχισε να υποστηρίζει το έργο του ιδρύοντας το δραστήριο Σωματείο των Φίλων του Νομισματικού Μουσείου το οποίο δραστηριοποιείται μέχρι σήμερα.

*«Η φίλια που μας ένωνε
τόσο τον Λόντο όσο κι εμένα
με τα αδέρφια Ελένη Πουρνάρα-Καρκαζή
και Νίκο Πουρνάρα στάθηκε το έναυσμα
για την προσφορά μου στο Λαογραφικό Μουσείο
του Μεγάλου Χωριού».*

Με αυτά τα λόγια η Μάντω Οικονομίδου αναφέρει έναν από τους λόγους για τους οποίους εμπιστεύτηκε στο Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο του Μεγάλου Χωριού Ευρυτανίας, έναν μεγάλο αριθμό αντικειμένων αντιπροσωπευτικών της Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης.

◀ Πετσέτα βαμβακερή

με θηλωτή ύφανση και κέντημα ανεβατό με ασπρένια και χρυσοκίτρινη μεταξωτή κλωστή. Μυτιλήνη, 20ός αι.

▲ Φλοκάτα.

Γυναικεός αμάνικος μακρής επενδύτης από μαύρο μάλλινο υφαντό και μεταξωτά κορδόνια. Ζαγόρια, Ηπείρου, 18ος -19ος αι.

Τα συνολικά εκατό σαράντα έξι αντικείμενα που δωρίστηκαν μέχρι σήμερα, προέρχονται από διάφορα μέρη της ελληνικής επικράτειας και μέρος αυτών εκτίθενται σε ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα, που φέρει τιμητικά το όνομα της δωρήτριας. Αυτά παρέχουν την δυνατότητα στους επισκέπτες του μουσείου, που προσέρχονται από την Ελλάδα και το εξωτερικό, να θαυμάσουν από κοντά αξιόλογα έργα λαϊκών τεχνιτών και ιστορικά κειμήλια.

Κουμπούρες ή πιστόλες (ζεύγος).
Πυρόλιθες εμπροσθογεμείς κουμπούρες
με περίτεχνο διάκοσμο στις
αργυροεπίχρυσες επιφάνειές τους.
Πρώτο μισό 19ου αι.

Τσαπράζι ή «σταυρός».

Ανδρικό σταυρόσχημο αλυσιδωτό
κόσμημα στήθους το οποίο φέρει
διάκοσμο με σαβάτι (νίελο).
Φοριόταν με τη φουστάνελα.
Ήπειρος - Θεσσαλία - Μακεδονία,
19ος αι.

Ζωνάρι γυναικείο,
σπονδυλωτό, ασημένιο, επίχρυσο
με σαβατλίδικο διάκοσμο.
Μικρά Ασία - Μακεδονία, 19ος αι.
(Στο πορπωτό τμήμα
της ζώνης φερεται σαβατλίδικη
παράσταση λιονταριών).

Ο **Λόντος Οικονομίδης** με καταγωγή από το Λιβάρτζι Καλαβρύτων, γεννήθηκε στην Αθήνα το 1923. Ο πατέρας του Μέγας Οικονομίδης, ήταν υπεύθυνος του εμπορικού τμήματος της οικογενειακής επιχείρησης ΧΡΩΠΕΙ, μιας εταιρείας που κατείχε πρωτοποριακή και ηγετική θέση στον κλάδο της ελληνικής χρωματουργικής και φαρμακευτικής βιομηχανίας.

Ο μικρός Λόντος μεγάλωσε σε ένα περιβάλλον άνετο, καλλιεργημένο και άμεσα συνδεδεμένο με τον εκσυγχρονισμό και την εκβιομηχάνιση της Νεότερης Ελλάδας, αλλά και με την Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης: τα όπλα του Αγγελάκη Οικονομίδη, ανώτερου αξιωματικού του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, κοσμούσαν το πατρικό του σπίτι.

Το 1951 παντρεύτηκε την αρχαιολόγο Μάντω Καραμεσίνη.

Ο Λόντος Οικονομίδης αφιέρωσε την ζωή του στη συλλογή χειροτεχνημάτων του 19ου αι., δημιουργώντας μία απ' τις πλουσιότερες ιδιωτικές συλλογές αντικειμένων Λαϊκής Τέχνης στην Ελλάδα.

Προσωπικά αντικείμενα του Λόντου Οικονομίδα και μέρος της συλλογής που δωρίστηκε από τη σύζυγό του Μάντω.

Τα εκθέματα της συλλογής του Λόντου Οικονομίδα ανήκουν πλέον στην Ιστορία και στην αιωνιότητα. Και ως τέτοια αντιμετωπίζονται και στη συγκεκριμένη έκθεση σε ειδικά διαμορφωμένες προθήκες.

Ιδιαίτερης αξίας γιαταγάνια, κουμπούρες και άλλα αντικείμενα εκτίθενται στην ενότητα που είναι αφιερωμένη κυρίως στον οπλισμό των Ελλήνων αγωνιστών κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821. Εντυπωσιακά εξαρτήματα γυναικείων παραδοσιακών ενδυμασιών, με την αρμονία των χρωμάτων και την ποικιλία των συμβολισμών τους μαρτυρούν το γούστο, τη γνώση και την αξιοσύνη των γυναικών που τα δημιούργησαν. Επενδύτες, σεγκούνια, ποδιές, πουκάμισα, ζωνάρια, κάλτσες, πατουίνες και πολλά ακόμη αντικείμενα αποτελούν τον πυρήνα της δωρεάς.

Είτε δουλεύοντας το ασημί, είτε δουλεύοντας το μαλλί και την κλωστή ο λαϊκός τεχνίτης και κατασκευαστής αποτυπώνει την παράδοση της τέχνης του αλλά και του τόπου από τον οποίο προέρχεται.

Έφη Μαντζούτσου
Λαογράφος - Μουσειολόγος

ΣΕΛΙΔΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Ουκρανία και Ρωσία: Δύο άσπονδοι εχθροί

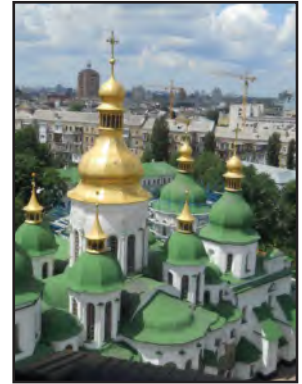
Του Γ. Δάλκου

Η ιστορία της Ουκρανίας είναι μια πορεία που βρίθει από εξεγέρσεις, διαμελισμούς και πολέμους για αυτονομία και ανεξαρτησία, σχεδόν από την ίδρυση του κράτους (το 882, με πρωτεύουσα το Κίεβο) μέχρι και σήμερα. Πολλά από τα ιστορικά γεγονότα του παρελθόντος εξηγούν, ως ένα βαθμό, τις σύγχρονες πολιτικές εξελίξεις, και ιδιαίτερα τις σχέσεις της Ουκρανίας με τη Ρωσία.

Η Ουκρανία, στα τέλη του 10ου αιώνα, επηρεασμένη από το Βυζάντιο, ασπάστηκε τον ορθόδοξο Χριστιανισμό, όπως εξάλλου συνέβη και με τη Ρωσία, και αποτέλεσε ισχυρό εμπορικό και πολιτιστικό κέντρο μεταξύ Βυζαντίου και Σκανδιναβίας. Έργο της περιόδου αυτής είναι και ο επιβλητικός ναός της Αγίας Σοφίας του Κιέβου, με τους πολλούς τρούλους και το ψηλό καμπαναριό, που φτάνει τα 16 μέτρα.

Ωστόσο, η πολιτιστική άνθηση δεν κράτησε για πολύ. Το 1240 η εισβολή των Μογγόλων είχε ως συνέπεια την καταστροφή του Κιέβου και τον κατακερματισμό του κράτους σε μικρά πριγκιπάτα, που διευκόλυναν την εισβολή της Λιθουανίας και της Πολωνίας, που, εκτός των άλλων, είχε και ως συνέπεια την επικράτηση του Καθολικισμού, εις βάρος της Ορθοδοξίας. Δύο αιώνες αργότερα, εμφανίστηκε το εθνικό κίνημα των Κοζάκων, ελεύθερων πολεμιστών, οργανωμένων σε κοινότητες, που ηγήθηκαν των εξεγέρσεων εναντίον της Πολωνο-Λιθουανικής κατάκτησης. Οι Κοζάκοι, έχοντας ιδιαίτερες παραδόσεις και ισχυρή ορθόδοξη πίστη, έθεσαν τα θεμέλια για τη σύγχρονη ουκρανική εθνική ταυτότητα. Η εξέγερση των Κοζάκων κατέληξε το 1654 στην υπογραφή του συμφώνου του Περεγιασλάβ, με το οποίο η Ουκρανία περιήλθε στη "ρωσική προστασία", με αντάλλαγμα στρατιωτική βοήθεια. Έτσι δημιουργήθηκε ημιαυτόνομο ουκρανικό κράτος υπό ρωσική επικυριαρχία.

Από το 1700 ως το 1721 η βορειοανατολική Ευρώπη (Βαλτική Θάλασσα, Πολωνία, Ρωσία, Ουκρανία, Σκανδιναβία) έγινε το θέατρο πολεμικών συγκρούσεων μεταξύ του Καρόλου ΙΒ' της πανίσχυρης Σουηδίας εναντίον του Συνασπισμού της Ρωσίας, Δανίας, Νορβηγίας, Σαξονίας, Πολωνο-Λιθουανίας και, αργότερα, Πρωσίας και Αννόβερου. Αρχικά ο Κάρολος ΙΒ' πέτυχε σημαντικές νίκες εναντίον της Ρωσίας, της Δανίας και της Πολωνίας. Τα χρόνια 1708-1709 ο Ουκρανός ηγέτης των κοζάκων Μάζεπα συμμαχούσε με τον Κάρολο, ελπίζοντας να ελευθερώσει την Ουκρανία από τη ρωσική κυριαρχία, αλλά στη μάχη της Πολτάβα (1709) οι Ρώσοι επικράτησαν και επέβαλαν στην Ουκρανία επαχθέστερη κυριαρχία. Το 1764 η Αικατερίνη η Μεγάλη κατάργησε το αυτόνομο κράτος των Κοζάκων και το 1783 προσάρτησε την Κριμαία στο ρωσικό κράτος ως ρωσική επαρχία.

Ο ναός της Αγίας Σοφίας του Κιέβου.

Εν τω μεταξύ, το 1768 εκδηλώθηκε μια ακόμη εξέγερση των Ουκρανών Κοζάκων εναντίον της Πολωνικής και Καθολικής αριστοκρατίας, για την υπεράσπιση της Ορθοδοξίας. Οι Κοζάκοι εξάντλησαν το μένος τους στους εβραϊκούς και πολωνικούς πληθυσμούς, αλλά τελικά η εξέγερση πνίγηκε στο αίμα, από ρωσικά και πολωνικά στρατεύματα.

Το 1772, όταν πραγματοποιήθηκε ο διαμελισμός της Πολωνίας, μεταξύ Ρωσίας, Πρωσίας και Αυστρίας, έγινε επίσης και ο πρώτος (από τους τρεις) διαμελισμός της Ουκρανίας μεταξύ Ρωσίας και Αυστρο-Ουγγαρίας, που διήρκεσε μέχρι τον 1^ο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Στις ανατολικές περιοχές που ανήκαν στη Ρωσία, καταργήθηκε η αυτονομία, απαγορεύθηκε η επίσημη χρήση της ουκρανικής γλώσσας, επιβλήθηκε ο απόλυτος έλεγχος της Εκκλησίας από το κράτος και εξορίστηκαν διανοούμενοι στη Σιβηρία. Αντίθετα, στις δυτικές περιοχές που ανήκαν στην Αυστρο-Ουγγαρία, οι Ουκρανοί αναγνωρίζονταν ως εθνική ομάδα, διατηρήθηκε η έκδοση βιβλίων και η διδασκαλία στην ουκρανική γλώσσα και αναδείχθηκαν σημαντικοί Ουκρανοί διανοούμενοι. Ως αποτέλεσμα αυτών των διαφορών ήταν στη Ρωσική Ουκρανία να θεωρείται εχθρική η ουκρανική εθνική ταυτότητα και να καταστέλλεται βίαια κάθε αντίδραση, ενώ στην Αυστρο-Ουγγρική να είναι ανεκτή ή ακόμη και να ενθαρρύνεται, ως αντίβαρο στην πολωνική επιρροή.

Μετά τη Ρωσική Επανάσταση του 1917, ιδρύθηκε η Ουκρανική Λαϊκή Δημοκρατία, που συνοδεύθηκε από εμφύλιες συγκρούσεις μεταξύ των Ουκρανών εθνικιστών, των Μπολσεβίκων, των Πολωνών και των Λευκορώσων. Το αποτέλεσμα των συγκρούσεων αυτών ήταν ένας νέος διαμελισμός της Ουκρανίας: οι ανατολικές περιοχές περιήλθαν στη Σοβιετική Ένωση, ενώ οι δυτικές στην Πολωνία, την Τσεχοσλοβακία και τη Ρουμανία. Το 1922 η ανατολική Ουκρανία έγινε Σοβιετική Σοσιαλιστική Δημοκρατία και αρχικά αναγνωρίστηκε η ουκρανική γλώσσα και κουλτούρα, κάτι που μερικά χρόνια αργότερα αναιρέθηκε από τον Στάλιν. Στη διετία 1932-1933, όταν ο Στάλιν επέβαλε κολεκτιβοποίηση της γεωργίας, οι Ουκρανοί αγρότες αντιστάθηκαν, με αποτέλεσμα να τιμωρηθούν απάνθρωπα και να υποστούν έναν τεχνητό λιμό, τον "Χολοντομόρ": οι ρωσικές αρχές τους υποχρέωσαν να παραδώσουν τη γη και τη σοδιά τους στα κολχόζ, ενώ κατέσχεσαν τεράστιες ποσότητες σιτηρών και άλλων προϊόντων, ακόμη και τις ελάχιστες προμήθειες που χρειάζονταν οι αγρότες για να επιβιώσουν. Από τον λιμό πέθαναν 3-9 εκατομμύρια Ουκρανών (σύμφωνα με διαφορετικούς υπολογισμούς), κάτι που θεωρήθηκε ως γενοκτονία.

Το 1941, όταν έγινε η εισβολή της ναζιστικής Γερμανίας στην Ουκρανία, άλλοι Ουκρανοί πολέμησαν εναντίον των Γερμανών και άλλοι στο πλευρό τους. Οι απώλειες των Ουκρανών ήταν μεγάλες, όπως και των Εβραίων, όταν εκτελέστηκαν εκατοντάδες χιλιάδες (π.χ. μαζική σφαγή στο Μπάμπι Γιαρ). Μετά τη λήξη του πολέμου οι Ουκρανοί υπέστησαν μαζικές απελάσεις και εθνικές εκκαθαρίσεις εκ μέρους των Ρώσων, οι οποίοι κατέστειλαν αποτελεσματικά την ουκρανική εξέγερση και επιδίωξαν μια βίαιη ρωσοποίηση των Ουκρανών. Ωστόσο, οι Ρώσοι επιδίωξαν την ενσωμάτωση πολωνικών, ρουμανικών

και τσεχοσλοβάκικων εδαφών στην Ουκρανία, αυξάνοντας την έκτασή της προς τα δυτικά και διαμορφώνοντας τα σημερινά δυτικά σύνορα της Ουκρανίας. Μολονότι οι πληθυσμοί που εντάχθηκαν ήταν πολλών διαφορετικών εθνικών ομάδων, η πλειονότητα ήταν Ουκρανοί, κυρίως αγρότες.

Στη διάρκεια του ψυχρού πολέμου, η Ουκρανία έγινε σημαντικό βιομηχανικό κέντρο της ΕΣΣΔ, ενώ το 1954 η Ρωσία, υπό την ηγεσία του Χρουσιόφ, παραχώρησε στην Ουκρανία τη χερσόνησο της Κριμαίας. Η καθημερινή ζωή στην Ουκρανία από το 1950 έως το 1990 διαμορφωνόταν από τις αποφάσεις της κεντρικής κυβέρνησης της Σοβιετικής Ένωσης, της οποίας η Ουκρανία ήταν αναπόσπαστο μέρος ως Σοβιετική Σοσιαλιστική Δημοκρατία. Αυτή η περίοδος χαρακτηρίστηκε από περιορισμούς στις ελευθερίες, πολιτική καταπίεση, αλλά και βελτίωση βασικών συνθηκών διαβίωσης, ιδίως σε ό,τι αφορούσε το αστικό περιβάλλον. Από τη δεκαετία του 1960 κατασκευάζονταν μαζικά πολυκατοικίες με μικρά διαμερίσματα και χωρίς ανελκυστήρες, αλλά με ηλεκτρικό, θέρμανση και νερό. Από την άλλη πλευρά, έγινε υποχρεωτική η χρήση της ρωσικής γλώσσας, περιορίστηκε η ελευθερία της έκφρασης και οι διαφωνούντες κινδύνευαν να φυλακιστούν ή να εξοριστούν. Στη δεκαετία του 1960 επίσης, φαίνεται ότι η καταπίεση οδήγησε στην αναθέρμανση της εθνικής συνείδησης των Ουκρανών.

Με την περεστρόικα (1985-1991) και τις μεταρρυθμίσεις επί Κορμπατσόφ, οι περιορισμοί και η καταπίεση περιορίστηκαν, ενώ μετά το πυρηνικό ατύχημα του Τσερνόμπιλ, που είχε παγκόσμιο αντίκτυπο, αυξήθηκε η οικολογική και εθνική συνείδηση των Ουκρανών. Μετά τη διάλυση της ΕΣΣΔ το 1991, οι Ουκρανοί κήρυξαν την ανεξαρτησία τους, με συντριπτικό ποσοστό (90%). Μετά τις αρνητικές επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης του 2008, ο φιλορώσος πρόεδρος της Ουκρανίας Βίκτορ Γιανουκόβιτς ανέστειλε τις προετοιμασίες για τη σύνδεση με την Ευρωπαϊκή Ένωση, με αποτέλεσμα να προκληθούν αντιδράσεις και να κηρυχθεί έκπρωτος από το αξίωμα του, στις 22 Φεβρουαρίου 2014. Και ενώ αυτός έβρισκε καταφύγιο στη Ρωσία, μέσα σε 2 ημέρες τα ρωσικά στρατεύματα κατέλαβαν την Κριμαία.

Μέχρι το 2021 στις ανατολικές φιλορωσικές περιοχές αναπτύχθηκαν αυτονομιστικές ομάδες, που συγκρούστηκαν με τον τακτικό ουκρανικό στρατό. Με την υπογραφή συμφωνιών κατάπαυσης του πυρός (Μινσκ 1 και 2) οι διαφορές δεν διευθετήθηκαν και τον Φεβρουάριο του 2022 η Ρωσία εισέβαλε στην Ουκρανία. Σήμερα, μετά από 3 χρόνια εχθροπραξιών, στα οποία η Ουκρανία πήρε βοήθεια από τις ΗΠΑ και την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ρωσία έχει στον έλεγχό της ένα μεγάλο μέρος των ανατολικών και νότιων περιοχών της Ουκρανίας, αποσκοπώντας σε έναν νέο διαμελισμό.

Η κατάσταση της Ουκρανίας σήμερα

Αγοράστε βιβλία Μεγαλοχωριτών συγγραφέων.
Έτσι βοηθάτε τον Σύνδεσμο και γνωρίζετε καλύτερα
το Μεγάλο Χωριό και την παράδοση του τόπου μας.

Η Μαγεία στην Ευρώπη των νεότερων χρόνων

Του Γ. Δάλκου

Η μαγεία υπήρξε φαινόμενο με βαθιές ρίζες στην αρχαιότητα, που επιβίωσε και μάλλον επιβιώνει μέχρι σήμερα. Ωστόσο, το φαινόμενο αυτό είχε ιδιαίτερη ανάπτυξη στη Δυτική Ευρώπη κατά τη διάρκεια του Μεσαίωνα και αντιμετωπίστηκε από την Εκκλησία με σφοδρότητα στην περίοδο της Αναγέννησης και αργότερα, κατά τον 15ο - 17ο αιώνα. Σύμφωνα με τις λαϊκές δοξασίες, η μαγεία περιλάμβανε πρακτικές που στόχευαν στην προστασία από το κακό, τη θεραπεία ασθενειών, τη γονιμότητα, την επικοινωνία με πνεύματα, την πρόβλεψη του μέλλοντος αλλά και την εκδίκηση για πράξεις που είχαν προκαλέσει κάθε είδους βλάβη. Συνήθως η μαγεία ήταν έργο γυναικών, κυρίως ηλικιωμένων, που μάθαιναν από στόμα σε στόμα τα μυστικά για ξόρκια, μαγικές λέξεις, κατάρες, ρητά ή και τραγούδια που απομάκρυναν ή, αντίθετα, προκαλούσαν το κακό.

Η Εκκλησία αρχικά ανεδόταν αυτές τις πρακτικές, εφόσον συνοδεύονταν από χριστιανικά στοιχεία ή σύμβολα. Όμως, η διάδοση της μαγείας κατά τον 15ο αιώνα και η σχέση της με επικλήσεις διαβολικών όντων, είχε ως αποτέλεσμα την καταδίκη της ως σύνολο αιρετικών πρακτικών. Το έργο της αντιμετώπισης του προβλήματος ανατέθηκε στην Ιερά εξέταση, ένα δικαστήριο που το αποτελούσαν κυρίως θεολόγοι και ανώτεροι κληρικοί ή μοναχοί, που μπορούσαν να επιβάλουν ακόμη και την ποινή του θανάτου. Εκτός από την Εκκλησία, και οι τοπικές αρχές προσπαθούσαν, κάποτε μάλιστα με υπερβολική σκληρότητα, να περιορίσουν το φαινόμενο της μαγείας, που όλο και έπαιρνε μεγάλες διαστάσεις. Όλα τα κακά που συνέβαιναν σε κάθε περιοχή, τα απέδιδαν στις μάγισσες. Κυκλοφορούσαν επίσης διάφορες διαδόσεις για μυστικές συγκεντρώσεις μαγισσών, τα γνωστά ως "Σαμπάθ", όπου συνέβαιναν πολλά και διάφορα: κανιβαλισμοί, ανήθικοι χοροί, μακάβρια γεύματα, φρικιαστικές τελετές και όσα άλλα ήταν ταιριαστά στον διάβολο. Η λαϊκή φαντασία οργίαζε για τέτοιου είδους θέματα.

Οι κατά τόπους μάγισσες, που αποφάσιζαν να πάρουν μέρος στο Σαμπάθ, έπρεπε προηγουμένως να αλείψουν το σώμα τους με μια ειδική "θαυματουργή" αλοιφή. Αυτή τους έδινε τη δύναμη να πετούν τις νύχτιες, καθάλα στη σκούπα τους, πάνω από λαγκάδια, βουνά και θάλασσες μέχρι να φτάσουν στον χώρο του Σαμπάθ. Για την παρασκευή της μαγικής αλοιφής, οι μάγισσες έτρεφαν με κλεμμένα αντίδωρα βαιράχους και στη συνέχεια τους έκαιγαν. Στο μίγμα της στάχτης τους πρόσθεταν σκόνη από κόκκαλα κρεμασμένων ανδρών, μαζί με αίμα νεογέννητων παιδιών. Με το παρασκεύασμα αυτό αλείφονταν το σώμα τους και ξεκινούσαν το νυχτερινό ταξίδι με τη σκούπα τους.

Χαρακτηριστικό για τον τρόπο αντιμετώπισης των μαγισσών είναι ένα γεγονός που συνέβη τον χειμώνα του 1691-92 στο σπίτι του πάστορα Σάμιουελ Πάρις, στο Σάλεμ της Μασαχουσέτης. Η εννιάχρονη κόρη του πάστορα άρχισε να έχει σπασμούς, και σύντομα, ανάλογες κρίσεις εμφάνισαν και άλλα κορίτσια του χωριού. Ο Τζον Ίντιαν, σύζυγος μιας Ινδιάνας που ήταν σκλάβο στο σπίτι του πάστορα, πείστηκε να φτιάξει ένα "μαγικό κέικ" από αλεύρι σίκαλης και τα ούρα των παιδιών και να ταΐσει έναν σκύλο, ο οποίος

θεωρούσαν το "δαιμονικό πνεύμα" κάποιου που είχε μαγέψει τα κορίτσια. Όταν αυτή η πράξη "λευκής μαγείας" έγινε γνωστή, δεκάδες γυναίκες κατηγορήθηκαν ως μάγισσες και πολλές από αυτές υποχρεώθηκαν, μετά από βασανιστήρια, να ομολογήσουν πράξεις που ποτέ δεν είχαν κάνει.

Στα μέσα του 16ου αιώνα οι χριστιανικές αρχές θεωρούσαν ότι οι μάγισσες ήταν πολλές και, για να προστατευθούν οι πολίτες από την επικίνδυνη απειλή που αποτελούσε η μαγεία για την ασφάλεια και την ευημερία τους, έπρεπε να διώκονται και να τιμωρούνται όπου κι αν βρίσκονταν. Έτσι, ξεκίνησε ένα πραγματικό "κυνήγι μαγισσών" σε όλη τη Χριστιανοσύνη. Όσοι, και κυρίως όσες γυναίκες, συλλαμβάνονταν για μαγεία, φυλακίζονταν και δικάζονταν, αφού προηγουμένως πιέζονταν να ομολογήσουν, κατά κανόνα μετά από φριχτά βασανιστήρια. Η περίοδος της δίωξης των μαγισσών διήρκεσε πάνω από 150 χρόνια. Μέχρι να φτάσουμε στο τέλος της, είχαν δικαστεί τουλάχιστον 80.000 άτομα για μαγεία, εκ των οποίων τα μισά είχαν εκτελεστεί. Το 60% των διώξεων έγινε μεταξύ 1560 και 1630, σε μια περίοδο που είναι γνωστή και ως το "Μεγάλο Κυνήγι". Πάνω από τους μισούς διωγμούς συνέβησαν σε ακτίνα 300 μιλίων από το Στρασβούργο της Γαλλίας. Αντίθετα, χώρες όπως η Ισπανία, η Ιταλία και η Πορτογαλία απέφυγαν σε μεγάλο βαθμό τις δίκες για μαγεία.

Στις αρχές του 16ου αιώνα επικράτησε η Θρησκευτική Μεταρρύθμιση, η οποία είχε ως αποτέλεσμα τη διάδοση του Προτεσταντισμού σε μεγάλο μέρος της δυτικής Ευρώπης. Η δημοσιότητα που εξασφάλιζαν οι δίκες μαγισσών, λειτουργούσε ως ένα είδος "διαφήμισης" για τον Προτεσταντισμό. Οι κατηγορίες για μαγεία απαιτούσαν χρόνο για διερεύνηση, κατά τη διάρκεια του οποίου κυκλοφορούσαν φήμες για την έρευνα και την πιθανότητα μιας επικείμενης δίκης. Όταν η δίκη πραγματοποιούνταν και, όπως συνέβαινε συχνά, η κατηγορούμενη μάγισσα καταδικαζόταν σε θάνατο, η εκτέλεσή της γινόταν δημόσια, ως "διαφήμιση" του θρησκευτικού μηνύματος εναντίον του "διαβόλου". Οι εκτελέσεις μαγισσών προσέλκυαν εκατοντάδες, μερικές φορές και χιλιάδες παρατηρητές, και οι ειδήσεις γι' αυτές διαδίδονταν στις γειτονικές κοινότητες. Ένας ιερέας του 16ου αιώνα περιέγραψε τη σκηνή μιας εκτέλεσης που παρακολούθησε στην Ελβετία ως εξής: "Το πλήθος ήταν μεγάλο και όλοι είχαν συγκεντρωθεί στον απέραντο χώρο, φωνάζοντας δυνατά το Άγιο Όνομα. Οι άτυχες γυναίκες ανταπέδιδαν τις κραυγές, φωνάζοντας "Ιησού! Ιησού!" μέσα από τις φλόγες".

Μέσα στην ομαδική παράκρουση της δίωξης των μαγισσών στη Δυτική Ευρώπη, ο πρώτος που κατήγγειλε τις διώξεις αυτές ήταν ένας Ιταλός μοναχός, ο Samuel de Cassinis, στις αρχές του 16ου αιώνα. Ο Cassinis είχε παρατηρήσει και είχε επισημάνει ότι οι κατηγορίες εναντίον των "μαγισσών" αφορούσαν, συνήθως, ηλικιωμένα απλοϊκά άτομα, κυρίως γυναίκες, αγροτικών περιοχών, δηλαδή ευάλωτους και μη προνομιούχους ανθρώπους. Αργότερα, λόγιοι και θεολόγοι, τόσο καθολικοί όσο και προτεστάντες, καταδίκασαν επίσης τις διώξεις. Είναι χαρακτηριστικό ότι η παραδοχή από τους κατηγορούμενους περί νυχτερινών συναθροίσεων με τον διάβολο, παρατηρούνταν στις περιπτώσεις που γινόταν χρήση βασανιστηρίων και οι ομολογίες τους ήταν πανομοιότυπες σε όλες τις χώρες. Αντίθετα, σε χώρες όπου δεν υπήρχαν βασανιστήρια, δεν αναφέρο-

νταν τέτοιες συναθροίσεις. Οι παρατηρήσεις αυτές λίγο επηρέασαν τις ανυλήψεις για τις μάγισσες αυτή την περίοδο, και το "κυνήγι μαγισσών" συνεχίστηκε.

Κανείς δεν ξέρει με ακρίβεια πόσες μάγισσες εκτελέστηκαν από τον 15ο μέχρι τον 17ο αιώνα. Ένας ιεροξεταστής ισχυριζόταν, με καμάρι, ότι στα 15 χρόνια της θητείας του είχε θανατώσει 800. Μόνο κατά τη διάρκεια του 16ου αιώνα στην πόλη Τριέρ εκτελέστηκαν 7.000 μάγισσες. Μέσα σε έναν χρόνο κάνκαν στη Γένοβα 500, στη Βαμβέργη 600 και στην Τουλούζη 400. Στην Αγγλία, με βάση τα σχετικά αρχεία, εκτελέστηκαν ανάμεσα στο 1542 και 1732 τουλάχιστον 1.000. Με δεδομένο ότι η Αγγλία ήταν μετριοπαθής στον τομέα αυτό, υπολογίζεται ότι σε άλλες χώρες τα θύματα θα ήταν πολύ περισσότερα. Μόνο κατά τη διάρκεια του 17ου αιώνα, στη Γερμανία οι εκτελέσεις ήταν περίπου 100.000!

Η ιστορία της "τελευταίας μάγισσας της Ευρώπης" είναι δραματική. Το 1781, στο ελβετικό καντόνι του Γκλάρους, η νεαρή κόρη ενός υψηλόβαθμου πολίτη άρχισε να υποφέρει από πόνους και κρίσεις, οι οποίες υποτίθεται ότι προκλήθηκαν από καρφίτσες και βελόνες που είχαν τοποθετηθεί μαγικά στο γάλα και το ψωμί της. Η Άννα Γκόλντι, οικιακή βοηθός της οικογένειας, κατηγορήθηκε ως υπεύθυνη και απολύθηκε από τη θέση της. Έφυγε από την πόλη, αλλά το παιδί συνέχισε να υποφέρει, και εκδόθηκαν εντάλματα για τη σύλληψή της. Η γυναίκα επέστρεψε στο Γκλάρους, κατηγορήθηκε ότι είχε συνάψει συμφωνία με τον Σατανά, οδηγήθηκε σε δίκη και βασανίστηκε. Στις 13 Ιουνίου 1782, η Άννα Γκόλντι αποκεφαλίστηκε. Σχεδόν αμέσως, Γερμανοί δημοσιογράφοι ανέδειξαν την υπόθεση, καταδικάζοντας το Γκλάρους για την οπισθοδρομικότητά του, καθώς εκτέλεσε μια γυναίκα για μαγεία στην εποχή του Διαφωτισμού. Μόλις το 2007, ήλθε η μετά θάνατον δικαίωσή της. Το κοινοβούλιο της πόλης αναγνώρισε επίσημα την αθωότητά της.

**Ευχαριστήρια
σ' αυτούς
που συνεργάζονται
με τη «ΦΩΝΗ»**

- ✓ με συνεργασίες
- ✓ με γνωστοποιήσεις
- ✓ με φωτογραφικό υλικό
- ✓ με προτάσεις
- ✓ με ιδέες

ΕΝΗΜΕΡΩΣΤΕ ΜΑΣ...ΕΝΗΜΕΡΩΣΤΕ ΜΑΣ...ΕΝΗΜΕΡΩΣΤΕ ΜΑΣ...

Τα τραύματα του Εμφυλίου και η σημερινή Ελλάδα

Γράφει η Αμαλία Βασ. Μωρίκν

Καθηγήτρια στο Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος

Ένα από τα θέματα που απασχόλησαν την επικαιρότητα τελευταία (Μάρτιος 2025), ήταν η τυχαία ανακάλυψη 33 σκελετών που ανήκαν σε εκτελεσμένους κατά την περίοδο 1946-1955, στον περίβολο του Γεντί Κουλέ (Επαπύργιο) στη Θεσσαλονίκη. Τα παιδιά και οι συγγενείς όσων εκτελέστηκαν με συνοπικές διαδικασίες εκείνη τη ζοφερή περίοδο, ζητούν δικαίωση και αναγνώριση με εξέταση DNA. Η πληγή άνοιξε και πάλι, γιατί δεν έκλεισε ποτέ.

Όσο και αν προσπαθήσαμε ως έθνος να ξεχάσουμε (σωπάτε τα αυτά, έλεγαν οι θείες στα οικογενειακά τραπέζια, όταν ήμουν παιδί), να καλύψουμε πρόχειρα το τραύμα με κάποια αναγνώριση μετά τη μεταπολίτευση, η πληγή παραμένει ανοιχτή και μας αφορά όλους, όσο δεν αντιμετωπίζουμε κατάματα και με αντικειμενικότητα τα γεγονότα που ανήκουν πλέον στην ιστορία, για να διδαχθούμε από τα λάθη του παρελθόντος και να αντιμετωπίσουμε σοφότεροι τις σημερινές προκλήσεις.

Θα σταθώ σε ένα γεγονός που δεν έχει τύχει δημοσιότητας και ιστορικής αναγνώρισης, ως φόρο τιμής στους πρωταγωνιστές του, που θυσιάσαν τα νιάτα τους στον βωμό ενός ονείρου ελευθερίας και δικαιοσύνης. Πρόκειται για την έπαρση της ελληνικής σημαίας, το 1944, στον μιναρέ της Ροτόντας, στη Θεσσαλονίκη, στη διάρκεια της γερμανικής κατοχής (βλ. παρακάτω, Μωρίκν Β., 1984, άρθρο στη Φωνή του Μ. Χωριού), μαζί με άλλον έναν 19χρονο νέο, τον φοιτητή Γ. Κωνσταντινίδη.

Οι δύο νέοι συνελήφθησαν από τα τάγματα του Δάγκουλα, γνωστού για τις βάρβαρες πράξεις του στην πε-

αντίσταση, κατά του κατακτητού. Παράτολμος και ριμοκίνδυνος ακούρατος εκνεύτο πάντα μέσα στη φωλιά του λύκου, όπως ήταν τότε το κέντρο της Θεσσαλονίκης.

Από τα σημαντικότερα καταθώματα που αναφέρονται είναι το γεγονός ότι ένα περίπου μήνα προ της συλλημέως του, μαζί με τον φοιτητή Κωνσταντινίδη και την ομάδα τους ύψωσαν την Ελληνική Σημαία εις τον Μιναρέν της Ροτόντας της Θεσσαλονίκης. Το γεγονός αυτό δεν αξιοποιήθη όπως έπρεπε, διότι δεν έζησαν οι πρωταγωνιστάι και ξεχάστηκε με το πέρασμα του χρόνου.

Κατά το εγχείρημα αυτό, σύμφωνα με πληροφορίες συγκατοίκου του οι πρωταγωνιστάι εφωτογραφήθησαν και ίσως αυτό ήταν το μοιραίο λάθος που οδήγησαν εις την σύλληψιν και εξόντωσιν των.

Ο Γιαννάκης συνελήφθη ενώ έτρωγαν εις εστιατόριον το τελευταίον γεύμα της ζωής του (τας Κεμπή). Μεταξύ του 1959 και 1961 οι συγγενείς του εις την προσπάθειαν να βγάλουν κάποιαν παροχήν βάσει των πολεμικών επανορθώσεών και με ενόρκους καταθέσεις συμπατριωτών, εξακρίβωσαν ότι συνελήφθη υπό των Γερμανών και εξετελέσθη εις την Σταυρούπολν.

Όμως κατά την προγενεστέρην πληροφορίαν από τον πατέρα του συνεργάτου του, του Φοιτητή Κωνσταντινίδη που είναι και η επικρατεστέρα, οι δυο τους συνελήφθησαν από τα τάγματα του Δάγκουλα και μετά από φρικτά βασανιστήρια εξετελέσθησαν εις το Γραδειμπόρι (τόπος εκτελέσεων παρά τον Γαλλικόν ποταμόν).

Ας είναι αιώνια του η μνήμη και, ας είναι φωτεινόν παράδειγμα για τους μεταγενεστέρους η ζωή και η δράσις του στις δύσκολες ημέρες του Έθνους. Δεν έχει σημασία το αν θα του αναγνωριστή ποτέ η ιδιότης του αντιστασιακού. Οι νεκροί δεν μπορούν να μιλήσουν, δεν μπορούν να κάνουν απήσεις.

Χρέος των επιζώντων είναι η έρευνα και η καθολική αναγνώρισις.

Η φωτογραφία είναι το Πάσχα του 1939 στο πάρκο της Θεσσαλονίκης και στο πίσω μέρος φέρει την υπογραφήν του.

Θεσσαλονίκη, 12 Απριλίου 2025. Μωρίκν Β., (1984). "Γιάννης Χασκόπουλος, ένας φλογερός πατριώτης", άρθρο στη Φωνή του Μεγάλου Χωριού, αρ. φυλ. 55-58, Β' Εξάμ. 1984 - Α' Εξάμ. 1985.

Στη φωτογραφία, αριστερά ο Γιάννης Χασκόπουλος και δεξιά ο εάδελφός του, Βασίλειος Μωρίκνς, σε ηλικία 14 και 15 ετών αντίστοιχα.

ριοχή γύρω από τη Θεσσαλονίκη, υπέστησαν φρικτά βασανιστήρια και εκτελέστηκαν στο Γραδεμπόρι, σημερινή Πεντάλοφος, κοντά στον Γαλλικό ποταμό (βλ. δίπλα φωτογραφία από τα ιστορικά αρχεία του ΚΚΕ).

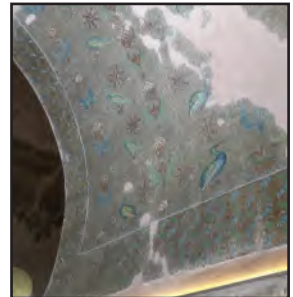
Γεγονότα ξεχωριστής σημασίας και ιστορικής μνήμης που είτε έχουν αναγνωρισθεί, είτε βρίσκονται ακόμη στο περιθώριο και περιμένουν τον ιστορικό ερευνητή να τα αναδείξει, υπάρχουν πλήθος στην ιστορία της Ελλάδας των χρόνων της κατοχής, του εμφυλίου και της μετεμφυλιακής περιόδου.

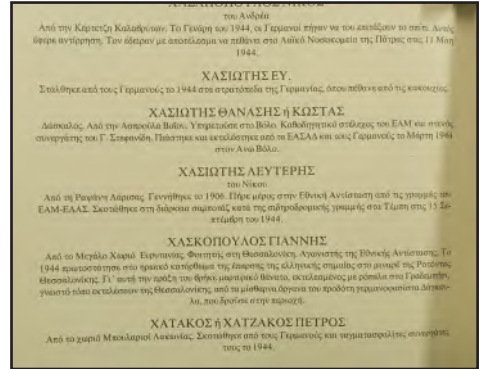
Ροτόντα, Θεσσαλονίκη, εμβληματικό ιστορικό κτήριο, ρωμαϊκό μαυσωλείο, στη συνέχεια παλαιοχριστιανικός ναός, μουσουλμανικό τέμενος επί τουρκοκρατίας. Μετά την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης το 1912, αφιερώθηκε στον Άγιο Γεώργιο. Περιλαμβάνεται στα παλαιοχριστιανικά και βυζαντινά μνημεία της Θεσσαλονίκης, έχει εξαιρετικές τοιχογραφίες και αποτελεί μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO. <https://el.wikipedia.org>

ρες μας, αλλά και η διαμόρφωση των χαρακτήρων των ηρώων και των αξιών τους.

Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε την ιστορία μας, χωρίς φόβο και πάθος, να αποδίδουμε λάθη και ιστορικές ευθύνες όπου κι αν ανήκουν και, με τη γνώση του παρελθόντος, την αποδοχή της προσωπικής και συλλογικής ταυτότητας, να καθορίζουμε το παρόν και το μέλλον των παιδιών μας.

Από το εσωτερικό της Ροτόντας, φωτογραφίες Αμαλία Μωρίκη.

Φωτογραφία από τα ιστορικά αρχεία του ΚΚΕ με την αναφορά στον Γιάννη Χασκόπουλο.

Τη σημασία των ιστορικών γεγονότων και βιωμάτων των Ελλήνων για τη μετέπειτα πορεία μας, προσωπική και εθνική, αναγνώρισε και ανέδειξε πρώτη η λογοτεχνική πένα των μεταπολεμικών συγγραφέων. Παραδείγματα υπάρχουν πολλά και από τις δύο πλευρές και πολιτικές προσεγγίσεις. Αναφέρω αντιπροσωπευτικά δύο: Το "κιβώτιο" του Άρη Αλεξάνδρου (1975) και τον "Ιαγουάρο" του Αλέξανδρου Κοτζιά (1987).

Στο πρώτο, μέσα από μία αλληγορία, μια παράλογη ιστορία που περιγράφεται ως λογική, γίνεται αναφορά στην ουτοπία του κομμουνισμού. Στο δεύτερο, μέσα από τη σύγκρουση των δύο ηρωίδων, σκιαγραφούνται η διαφορετική προσέγγιση των γεγονότων, το διχαστικό κλίμα που επικράτησε στη μετεμφυλιακή Ελλάδα και φτάνει μέχρι τις μέ-

Μερικά από όσα έγραφε η "ΦΩΝΗ" πριν εξήντα χρόνια

Του Κ. Καραμέτα

Το 1965 η "Φωνή του Μεγάλου Χωριού" εκδόθηκε δύο φορές, μία φορά τον Ιούνιο και δεύτερη τον Δεκέμβριο. Το φύλλο του Ιουνίου ασχολείται ιδιαίτερα με τις προετοιμασίες για την πρώτη Θεία Λειτουργία στον ναό του Αγίου Γερασίμου.

Οι προσπάθειες του Συνδέσμου για την εκπλήρωση του ονείρου του, που ήταν η ανέγερση του Ναού, βαίνουν προς το τέλος τους. Ο Ναός είναι σχεδόν έτοιμος και στις 3 Ιουλίου 1965 θα γίνει εκεί η πρώτη Θεία Λειτουργία. Γι' αυτόν τον λόγο διοργανώνεται και εκδρομή προς το Μεγάλο Χωριό, με αναχώρηση από την Πλατεία Κλαυθμώνος, την Παρασκευή 2 Ιουλίου και με τιμή εισιτηρίου 150 δραχμές.

Δεύτερο θέμα στο τεύχος του Ιουνίου είναι οι εργασίες της Γενικής Συνέλευσης του Συνδέσμου. Η Γ.Σ. ασχολήθηκε με πολλά θέματα, όπως η εγκατάσταση της Λαϊκής Βιβλιοθήκης στη σημερινή αίθουσα "Δημήτρη Πουρνάρα", ο δρόμος "Καρπενησίου - Προυσού", που οι εργασίες παρέμειναν στάσιμες στα Διπόταμα, το Ηρώο του χωριού και η "επανεγερσις" της Εκκλησίας του Αγίου Δημητρίου.

Εντύπωση προκαλεί η επιμονή του Δ.Σ. στην άστοχη προσπάθειά του να γίνει ο δασικός δρόμος προς την Καλιακούδα περνώντας από τον λόφο του Προφήτη Ηλία. Για τη χάραξη του δρόμου είχε συγκρουστεί τον προηγούμενο καιρό με το παλιό Κοινοτικό Συμβούλιο του χωριού και με το Δασαρχείο και, αφού τα έργα ξεκίνησαν και προχωρούσαν, τώρα στράφηκε κατά των χωριανών που εργάζονταν εκεί:

"Εφτάσαμεν δε εις το συμπέρασμα να πιστεύωμεν ότι μεταξύ των οψίμων μονίμων κατοίκων του Χωριού μας, υπάρχουν αντιδραστικά πρόσωπα, τα οποία κινούνται από ιδιοτέλειαν ατομικών των συμφερόντων και δεν υπολογίζουν ούτε του Συνδέσμου, ούτε των λοιπών προγόνων μας τους κόπους, τους μόχθους και τις θυσίας που έκαμαν, διά τον εκπολιτισμόν του Χωριού μας, αλλά νομίζουν ότι όλα αυτά που ευρήκαν έτοιμα, έγιναν τυχαίως. Δυστυχώς δε, τα ολίγα αυτά πρόσωπα κατορθώνουν πάντοτε και υποκαθιστούν τους πολλούς μονίμους κατοίκους (δηλαδή τους αφελείς και αδιαφόρους)".

Το μεγαλύτερο μέρος των εργασιών της Συνέλευσης κατέλαβε η αναφορά σε όλους τους δωρητές, που από όλα τα μέρη της γης συνέδραμαν στην ανέγερση του Ιερού Ναού του Αγίου Γερασίμου και αναφέρθηκαν όλοι ονομαστικά. Τέλος συζητήθηκε το θέμα της ενοικιάσεως ενός χώρου για να στεγαστεί το γραφείο του Συνδέσμου στην Αθήνα, αφού μέχρι τότε οι συνεδριάσεις φιλοξενούνταν στα γραφεία της "Πανευρωπαϊκής Ενώσεως Αθηνών" (πρόεδρος της Ενώσεως ήταν ο Α. Πουρνάρας) και τα αρχεία φυλάσσονταν στο σπίτι του Προέδρου του Συνδέσμου.

Στο δεύτερο τεύχος της "Φωνής" με αριθμό 21, που εκδόθηκε τον Δεκέμβριο του 1965 και στη στήλη "Από την Πνευματική Κίνηση του Νομού μας", ο Πρόεδρος του Συνδέσμου, Δημ. Ι. Κοντομέρκος, με άρθρο του αναφέρεται στον χώρο στέγασης της "Λαϊκής

Βιβλιοθήκης" και στη μεγάλη δωρεά βιβλίων και επίπλωσης του Α. Πουρνάρα, που είναι σε εξέλιξη: "Εισ την μεγάλην ισόγειον αίθουσαν με ιδιαίτεραν είσοδον, εις την οποίαν ως γνωστόν εδόθη το όνομα "ΑΙΘΟΥΣΑ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΠΟΥΡΝΑΡΑ ΠΡΩΘΙΕΡΕΩΣ" προς τιμήν του αιμνήστου ομωνύμου Μεγαλοχωρίτου ιερέως, του οποίου τα τέκνα, εις μνήμην του πατρός των, εδώρισαν εις τον Σύνδεσμον το οικόπεδον επί του οποίου προσετέθη η νέα διώροφος πέρυξ της Πνευματικής Στέγης..." και καταλήγει: "Γνωρίζοντες ότι θα προσκρούσωμεν εις την μετριοφροσύνην και την ανιδιοτέλειαν του εκλεκτού αυτού τέκνου του Μεγάλου Χωριού κ. Ανδρέα Πουρνάρα, ο οποίος συμπαραεστάθη και εβοήθησεν ηθικώς τε και οικονομικώς όλας τας γενομένας εκδηλώσεις υπέρ των επιδιωκομένων σκοπών του Συνδέσμου, οφείλομεν να εξάρωμεν και διά της "Φωνής" το μέγα ενδιαφέρον του κ. Πουρνάρα και να ομολογήσωμεν ότι το Μεγάλο Χωριό είναι υπερήφανον διά το τέκνον του αυτό, το οποίον είναι άξιον ιδιαίτερας τιμής, διότι δεν περιώρισε το ενδιαφέρον του εις μόνον το χωριό αυτού, αλλά το επεξέτεινε και εις την πρωτεύουσαν του Νομού μας, ως και αλλαχού, ανακηρυχθείς μέγας ευεργέτης τού εν Καρπενσιώ εδρευόντος Συνδέσμου "Ευγένιος ο Αιωλός". Του σφίγγομεν νοερώς το χέρι."

Δεύτερο θέμα της στήλης είναι "Η απονομή των βραβείων Ανδρέου και Λέλας Πουρνάρα", που για το σχολικό έτος 1964 - 1965, το μεν βραβείο Ανδ. Πουρνάρα απονεμήθηκε στην πρωτεύουσα μαθήτρια του Δημοτικού Αθανασία Αριστ. Τσελεπή και το βραβείο Λέλας Πουρνάρα στη μαθήτρια της Οικοκυρικής Σχολής, Μαρία Καρκατσούλη από τον Αγαλιανό.

Στη στήλη με τίτλο "Η ευχαριστήριος πρώτη Θεία Λειτουργία εις τον ανεγερθέντα Ιερόν Ναόν του Αγίου Γερασίμου του Μεγαλοχωρίτου και το υπολειπόμενον χρέος μας", ο Παπα-Βαστάκης αναφέρεται στην πρώτη Λειτουργία που έγινε στον Άγιο Γεράσιμο, τα συναισθήματα που του δημιούργησε ο πρώτος ήχος από το κύπημα των τεσσάρων καμπανών του Ναού και επισημαίνει την υποχρέωση όλων να βοηθήσουν με τις εισφορές τους για την ολοκλήρωσή του.

Ακολουθεί η στήλη "πενιές από το Χωριό μας", από όπου πληροφορούμαστε πως άρχισαν οι εργασίες για την κατασκευή του τοιμενιαύλακα προς τα "Αμπέλια" και πως επίκειται η έναρξη εργασιών για την κατασκευή πλατείας στο "οικόπεδο Σκοτίδα", που αγόρασε η κοινότητα. Πληροφορούμαστε πως στο Ταχυδρομικό Γραφείο λειτουργεί και παράρτημα του "Ταχυδρομικού Ταμειτηρίου" και πως γύρω από τον πλάτανο κτίστηκαν τρεις βρύσες με έξοδα του Ιωάννη Περίδα.

Στη στήλη "Αναδρομή εις το παρελθόν", ο Αριστείδης Αναγνωστόπουλος δημοσιεύει την κατάσταση των δωρητών που το 1957 συνέβαλαν στην ανακαίνιση του παλιού Σχολείου, που στέγαζε τη Χωροφυλακή.

Τέλος ο "Τσακατσούκας" με σχόλιό του ασχολείται με όλα τα "κακά" που δημιουργεί η διάνοιξη του δασικού δρόμου μέσω Βερβιού και, συντηρώντας τη δικόνοια, στρέφεται κατά του "Δασικού Συνεταιρισμού" του Χωριού μας.

Το Μεγάλο Χωριό

Γράφει η Θωμάϊς Βλάχου-Διαμαντοπούλου, Ιατρός, Ποιήτρια

Μεγάλο Χωριό. Και είναι όλα μεγάλα σ' αυτό, πράγματι! Αγναντεύοντας τα επιβλητικά, πανύψηλα βουνά, με το βλέμμα σου να τα χαϊδεύει, εκείνα στέκουν αγέρωχα απέναντί σου! Νιώθεις ρίγη συγκίνησης να σε κατακλύζουν. Η περηφάνεια τους αγγίζει μαγικά και σένα. Νιώθεις σαν άνθρωπος να ανεβαίνεις λίγο ψηλότερα, λίγο ψηλότερα ακόμα. Συμμετέχεις θέλεις δεν θέλεις στη μυσταγωγία αυτής της εκπληκτικής φυσικής ομορφιάς που ξετυλίγεται μπροστά στα έκπληκτα μάτια σου...

Εικόνες που δεν παλιώνουν, δεν ξεθωριάζουν, δεν τις χορταίνεις να τις βλέπεις. Μόνο να τις αγκαλιάζεις με το βλέμμα μπορείς, ξανά και ξανά! Θεϊκό χέρι σίγουρα έπλασε αυτή τη φύση με τόση τελειότητα. Κορυφογραμμές που σμίγουν, απλώνονται, αναδιπλώνονται σε αργή κίνηση, σαν να ζωντανεύουν εκεί μυθικά πλάσματα βγαλμένα από σκηνικό σαιξπηρικού "ονείρου θερινής νυκτός". Φαύνοι¹, ξωτικά, νύμφες, νεράιδες, αμαδρυάδες², τρέχουν, παίζουν, συνευρίσκονται ανάμεσα σε βαθύσκοιτες κρύπτες, εκεί που τα έλατα του δάσους σχηματίζουν κρυφές αγκαλιές.

Σε ρεματιές κάτω από πλατάνια μουρμουρίζουν ποτάμια που τρέχουν ακράτητα, χωρίς σταματημό, σκεπάζοντας ήχους από τραγούδια και από κουβέντες γλυκές! Η φύση σου επιβάλλεται και συ δεν μπορείς παρά να τη σεβαστείς έτσι απλόχερα που σου χαρίζεται.

Ο ουρανός, ακόμα και όταν η Καλιακούδα ανταριάζει και η Χελιδόνα αγριεύει, γρήγορα γίνεται γαλανός και ξάστερος ξανά. Στον καμβά του επάνω τα σύννεφα μετασχηματίζονται και ζωγραφίζουν δρόμους και διαδρομές, πορείες φωτεινές. Η ανάσα του βουνού κατεβαίνει χαμηλά και μας δροσίζει τα βράδια, ακόμα και τις πιο καυτές μέρες του καλοκαιριού. Το κελάνδισμα λογής-λογής πουλιών σπάει τη σιωπή σε ώρες δημιουργίας, χωρίς να διαταράξει στο ελάχιστο την ομορφιά τριγύρω.

Όλα είναι αλλιώςτικα σ' αυτή την άκρη της Ευρυτανίας. Το ξημέρωμα μοιάζει φωτιές να ανάβει σε εστίες σκόρπιες στο βουνό. Τα κατοικίδια ξαπλώνουν τεμπέλικα στο γρασίδι, χωρίς ενοχές. Τα σπίτια, όσο σε λίγες γωνιές της Ελλάδας, είναι φτιαγμένα με αρχοντιά και με αισθητική εικαστικού που φιλοτεχνεί πίνακα ζωγραφικής.

Θαυμάζεις την ιστορία χρόνων του χωριού, το δέσιμο των ανθρώπων, την αγάπη για τον τόπο τους, αγάπη που περνάει από γενιά σε γενιά στα παιδιά και στα εγγόνια. Αυτή η αγάπη γέννησε θαύματα σ' αυτόν τον φτωχό τόπο με τους περήφανους, αξιοπρεπείς, προκομένους και φιλόξενους ανθρώπους, που σε πείσμα δύσκολων καιρών και καταστάσεων, με τη λεβεντιά και τον πατριωτισμό τους, στάθηκαν όρθιοι, χτίζοντας το σήμερα με υλικά του χθες, έχοντας το βλέμμα στο αύριο.

Είναι αυτή η αγάπη που ξεχύνεται παντού και σε κάνει να αγαπάς φανατικά το χωριό και να το νιώθεις δικό σου!

-
1. Θεοί των κοινοτήτων και των βοσκών της Ρωμαϊκής Μυθολογίας, που έχουν χαρακτηριστικά τράγου. Μοιάζουν με τον θεό Πάνα της Ελληνικής Μυθολογίας.
 2. Νύμφες των δασών, που συνδέονται με δέντρα, κυρίως με δρυς.

Η διστακτικότητα έναντι των εμβολιασμών Η ανάγκη κατανόησης και σωστής αντιμετώπισης

Γράφει η Μαρία Γ. Κανάρη

Τα εμβόλια είναι μια από τις σημαντικότερες παρεμβάσεις στη Δημόσια Υγεία και, μαζί με το καθαρό νερό και τους κανόνες υγιεινής, συνέβαλαν σε πολύ μεγάλο ποσοστό στον περιορισμό των λοιμωδών νοσημάτων που κάποτε σκότωναν εκατομμύρια ανθρώπων. Ο εμβολιασμός είναι από τις πιο αποτελεσματικές μεθόδους ελέγχου ασθενειών του ανθρώπου, ειδικότερα των λοιμώξεων, επιτυγχάνεται με ενίσχυση της άμυνας του οργανισμού και εξελίχθηκε σε κλειδί για τον διεθνή έλεγχο των λοιμώξεων με παράλληλο οικονομικό όφελος για τη Δημόσια Υγεία. Τα εμβόλια "εκπαιδεύουν" το ανοσοποιητικό μας σύστημα να αποκτήσει ανοσία στις αντίστοιχες λοιμώξεις, ώστε ο οργανισμός μας να είναι ικανός να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά σοβαρές και κάποιες θανατηφόρες μεταδοτικές ασθένειες, οι οποίες και προλαμβάνονται. Είναι έτοιμος, ώστε, σε περίπτωση άμεσης επαφής με το αντίστοιχο παθογόνο, το ανοσοποιητικό του σύστημα να αναπτύξει γρήγορα την κατάλληλη ανοσιακή απάντηση, τα "κατάλληλα όπλα" (κύτταρα, αντισώματα) για τη συγκεκριμένη λοίμωξη, με αποτέλεσμα να μη νοσήσει. Χάρη σε εκτεταμένες εκστρατείες εμβολιασμού, εξαλείφθηκε η ευλογία παγκοσμίως, η Ευρώπη απαλλάχτηκε από την πολιομυελίτιδα, και έχουν σχεδόν εξαλειφθεί κάποιες άλλες λοιμώξεις.

Όμως, παρ' όλα τα θετικά, η εμπιστοσύνη των πολιτών απέναντι στα εμβόλια και στα επιστημονικά δεδομένα μειώνεται, ενώ αυξάνονται οι ερωτήσεις και οι αμφιβολίες για την αποτελεσματικότητα και τις συνέπειές τους σε βαθμό ανησυχητικό. Σκεπτικισμός υπήρχε από την εμφάνιση των εμβολίων με πολλές αντιδράσεις στα τέλη του 19ου αιώνα, ενώ σήμερα προστέθηκαν αλλαγές των χαρακτηριστικών τους με παράλληλη αύξηση του ποσοστού των ανθρώπων που τα αμφισβητούν ή/και δεν τα αποδέχονται, ενώ κάποιοι μιλούν για κρίση. Αξιόλογο ποσοστό ανθρώπων εκφράζει διστακτικότητα έναντι των εμβολίων, η οποία από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ / WHO, 2014) ορίζεται ως "η καθυστέρηση στην αποδοχή ή η άρνηση των εμβολίων, παρά την ύπαρξη υπηρεσιών εμβολιασμού".

Στην από τον 19ο αιώνα υπάρχουσα διστακτικότητα, στο τέλος του 20ου αιώνα προστέθηκαν δυσπιστία και επιφυλάξεις βασισμένες σε λανθασμένες απόψεις, όπως ο μύθος ότι "το εμβόλιο MMR (Ιλαράς-Ερυθράς-Παρωτίτιδας) είναι αιτία ауτισμού" που για αρκετό διάστημα έγινε αποδεκτός με σοβαρές αρνητικές συνέπειες για παιδιά που δεν εμβολιάστηκαν. Βεβαίως, υπάρχουν παράγοντες που συντηρούν τις επιφυλάξεις, ακόμη κι αν στην πορεία έχουν διαψευσθεί, όπως η συσχέτιση του συντηρητικού Thiomersal (θειομερσάλη) με τον ауτισμό, με συνέπεια την έξαρση επιδημιών των αντίστοιχων ασθενειών. Επιπλέον, στον 21ο αιώνα οι αντιθέσεις / αρνήσεις και οι φόβοι εκδηλώνονται πιο έντονα και διαδίδονται ακόμη ευκολότερα μέσω του διαδικτύου κι από ανθρώ-

πους μη ειδικούς. Στην πορεία δε, με την πανδημία COVID-19, προστέθηκαν κι εξαπλώθηκαν γρήγορα με υπερπληροφόρηση και παραπληροφόρηση, νέες αμφισβητήσεις.

Βεβαίως, η διστακτικότητα για τους εμβολιασμούς δεν προέκυψε εν αιθρία, καθώς υπάρχουν παράγοντες που οδηγούν σε ερωτηματικά και ισχύουν, σε διαφορετικό κάθε φορά βαθμό, για όλα τα εμβόλια. Μεταξύ αυτών των παραγόντων περιλαμβάνονται η ανησυχία για το αν είναι ασφαλή, οι πιθανές παρενέργειες - πιθανοί κίνδυνοι, ο σκεπτικισμός για τις επιστημονικές αλήθειες, η απόρριψη επιστημονικών δεδομένων, οι προηγούμενες αρνητικές εμπειρίες, ο εφησυχασμός για χαμηλό κίνδυνο της νόσου, οι επιφυλάξεις για την αποτελεσματικότητα των εμβολίων, η μικρότερη ανοχή από τον υγιή άνθρωπο του κινδύνου από το εμβόλιο σε σχέση με την αποδοχή από ασθενή του κινδύνου από φάρμακο, αλλά και ο τρόπος ζωής κάποιων ομάδων. Στα ανωτέρω προστέθηκαν και παράγοντες που ισχύουν ειδικά για τα εμβόλια έναντι της COVID-19, όπως η νέα τεχνολογία και η ταχεία ανάπτυξη των εμβολίων (χωρίς όμως να συνηγορείται η προϋπάρχουσα έρευνα), η απουσία επαρκών δεδομένων για την ασφάλεια και ιδιαίτερα για τη μακρόχρονη ασφάλεια, η άρνηση της COVID-19 ως σοβαρού προβλήματος υγείας, η μη κατανόηση της ανάγκης εμβολιασμού μετά από SARS-CoV-2 νόσηση, η απουσία δεδομένων για μακρά παραμονή / διατήρηση της ανοσίας.

Μελέτες δείχνουν ότι η θέση των πολιτών απέναντι στα εμβόλια, για την αποδοχή ή όχι του εμβολιασμού, είναι σύνθετη και πολυπαραγοντική. Οι επιφυλάξεις τους είναι ειδικού περιεχομένου, ποικίλλουν ανάλογα με τον χρόνο, τον τόπο, το εμβόλιο. Δεν καθορίζονται μόνο από επιστημονικά κριτήρια, αλλά επηρεάζονται από μίγμα ψυχολογίας, κοινωνικών - οικονομικών - πολιτιστικών - πολιτικών παραγόντων, όπως και παραγόντων εφησυχασμού, άνεσης, αυτοπεποίθησης. Ευθύνη των επιστημονικών και των άλλων αρμόδιων φορέων είναι να ερευνήσουν όλους τους παράγοντες, ώστε να επιτευχθεί η αποδοχή των εμβολίων, αν είναι δυνατόν, από το σύνολο της κοινωνίας, κάτι που είναι προϋπόθεση για την επιτυχία των εμβολιασμών και του επιθυμητού επιπέδου προστασίας της υγείας. Ακόμη, προτεραιότητα έχει, και είναι καθοριστική για το τελικό αποτέλεσμα, η επιστημονική ανάπτυξη και κατανόηση από ειδικούς και πολίτες του σημαντικού οφέλους των εμβολίων σε σχέση με τις νόσους, από τις οποίες μας προστατεύουν, παρά τα όποια αρνητικά τους (λόγος οφέλους / κόστους).

Ακόμη, επισημαίνεται ότι η διστακτικότητα για τον εμβολιασμό έχει ευρεία διακύμανση από την πλήρη αποδοχή μέχρι την απόλυτη άρνηση και οι ιατροί εξακολουθούν να είναι η πιο αξιόπιστη πηγή πληροφόρησης, ιδιαιτέρως οι παιδίατροι για τους γονείς. Είναι ιατρική ευθύνη να παρουσιάζουμε το σημαντικότερο όφελος του εμβολιασμού, χωρίς να μένουμε σε δεδομένα και αριθμούς, να κατανοούμε τους δισταγμούς και τις ανησυχίες και να απαντάμε με σαφήνεια σε τυχόν ερωτήσεις για παρενέργειες.

Σήμερα, η γνώση από την COVID-19, προστιθέμενη στην παλαιότερη γνώση κι εμπειρία από τους εμβολιασμούς για άλλα νοσήματα, αναδεικνύει την ανάγκη μελέτης / έρευνας για συνδυασμό παραμέτρων και ανάπτυξη νέων μεθόδων επικοινωνίας και συζήτησης για τη σημασία του εμβολιασμού ανάμεσα σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Πρωταρ-

χική υποχρέωση της Επιστημονικής - Ιατρικής Κοινότητας για να επιτευχθεί ο εμβολιασμός του απαραίτητου ποσοστού πληθυσμού - "η συλλογική ανοσία" και να ελεγχθούν οι λοιμώξεις, είναι η κατανόηση των προβληματισμών, των ψυχολογικών, κοινωνικών, θρησκευτικών θεμάτων και η εξήγηση και προβολή των επιστημονικών δεδομένων. Καθοριστικοί δε παράγοντες είναι η διαθεσιμότητα των εμβολίων στο σύνολο των εκόντων ανάγκη, η καλλιέργεια εμπιστοσύνης και η συμμετοχή της κοινωνίας.

Η Μαρία Γ. Κανάριου είναι Παιδιάτρος, μετεκπαιδευθείσα στην Ανοσολογία, Διευθύντρια Τμήματος Παιδιατρικής Ανοσολογίας, ΙΑΣΩ ΠΑΙΔΩΝ Αττικής. Το διάστημα 1996-2019 υπήρξε Συντονίστρια Διευθύντρια ΕΣΥ, Τμήμα Ανοσολογίας - Ιστοσυμβατότητας, Ειδικό Κέντρο & Κέντρο Αναφοράς για Πρωτοπαθείς Ανοσοανεπάρκειες - Παιδιατρική Ανοσολογία, Νοσοκομείο Παίδων "Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ", Αθήνα.

ΕΠΙΣΚΕΦΘΕΙΤΕ ΤΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ

Στις οκτώ αίθουσες του Μουσείου ζωντανεύει η παράδοση και απεικονίζεται η ζωή των κατοίκων του Ευρυτανικού χωριού από παλιά, με ενθυμήματα - αντικείμενα που είχαν την καλοσύνη να προσφέρουν Μεγαλοχωρίτες και φίλοι του χωριού. Σκοπός της ίδρυσής του είναι η διάσωση, η μελέτη, η έρευνα και η προβολή του ευρυτανικού χώρου. Αξίζει να το επισκεφθεί όποιος βρεθεί στο Καρπενήσι.

ΗΜΕΡΕΣ - ΩΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Σάββατο - Κυριακή: 10.30 - 14.30

Αύγουστος: καθημερινά 10.30 - 14.30 και 18.00 - 20.00 (εκτός Πέμπτης)

Την περίοδο Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς από 24/12

έως 06/01: 10.30 - 14.30

Την περίοδο Πάσχα από Μ. Πέμπτη έως τρίτη ημέρα του Πάσχα: 10.30 - 14.30

Τηλέφωνα επικοινωνίας: 22370 41502 και 6909 161888

Η Ερήμωση της Ευρυτανίας: Αίτια, Συνέπειες και Προοπτικές

του Κων. Ντάλλα

Η Ευρυτανία, μία περιοχή με πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό κεφάλαιο, αντιμετωπίζει έντονο τον κίνδυνο της ερήμωσης, η οποία απορρέει από τη δημογραφική συρρίκνωση, την οικονομική υποβάθμιση, την ανεπάρκεια των υποδομών και τις περιβαλλοντικές αλλαγές στην περιοχή.

Αίτια της ερήμωσης της Ευρυτανίας:

1. Δημογραφική κατάρρευση

Η Ευρυτανία είναι ένας από τους πιο αραιοκατοικημένους νομούς της Ελλάδας. Τα τελευταία χρόνια, ο πληθυσμός της μειώνεται συνεχώς (-13% σύμφωνα με την απογραφή του 2021), λόγω της μετανάστευσης των νέων προς τα αστικά κέντρα ή το εξωτερικό, της υπογεννητικότητας και της γήρανσης του πληθυσμού.

2. Οικονομική υποβάθμιση

Η οικονομία της περιοχής βασίζεται κυρίως στη γεωργία, την κτηνοτροφία και τον τουρισμό. Όμως:

- Η παραδοσιακή γεωργία και κτηνοτροφία φθίνουν, καθώς οι νέοι δεν ασχολούνται με τον πρωτογενή τομέα.
- Ο τουρισμός είναι εποχιακός και δεν αρκεί για να στηρίξει την οικονομία.
- Οι επιχειρηματικές ευκαιρίες είναι περιορισμένες, οδηγώντας σε οικονομική στασιμότητα.

3. Ανεπαρκείς υποδομές και κοινωνικές υπηρεσίες

Η έλλειψη βασικών κοινωνικών υπηρεσιών, όπως υγειονομική περίθαλψη και εκπαίδευση, επιτείνει τη φυγή των κατοίκων και αποθαρρύνει τον τουρισμό και την επιχειρηματικότητα.

4. Περιβαλλοντική ερήμωση

Η εγκατάλειψη των χωριών και η μείωση της ανθρώπινης δραστηριότητας επηρεάζουν το περιβάλλον:

- Τα καλλιεργήσιμα εδάφη εγκαταλείπονται, οδηγώντας σε διάβρωση και απώλεια γης.
- Η απουσία ανθρώπινης παρέμβασης αυξάνει τον κίνδυνο φυσικών καταστροφών, όπως οι πυρκαγιές και οι κατολισθήσεις.
- Τα δάση επεκτείνονται ανεξέλεγκτα, αλλά χωρίς διαχείριση, με αποτέλεσμα να αυξάνεται ο κίνδυνος ασθενειών και πυρκαγιών.

Προοπτικές και στρατηγικές αναζωογόνησης

1. Ανάπτυξη αγροτουρισμού και εναλλακτικών μορφών τουρισμού

- Η αξιοποίηση του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου της περιοχής μπορεί να προσελκύσει επενδύσεις και να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας.

- Η προώθηση του οικοτουρισμού, του θρησκευτικού τουρισμού και των υπαίθριων δραστηριοτήτων μπορεί να συμβάλει στην τουριστική ανάπτυξη.
2. Στήριξη τοπικής οικονομίας
 - Οικονομικά κίνητρα (φοροαπαλλαγές, επιδοτήσεις) για την εγκατάσταση νέων επιχειρήσεων και την παραμονή των νέων στην περιοχή.
 - Εκπαιδευτικά προγράμματα για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και την προσαρμογή στις νέες αγροτικές πρακτικές.
 - Στήριξη και προώθηση παραδοσιακών προϊόντων με πιστοποιήσεις ΠΟΠ.
 3. Βελτίωση υποδομών
 - Αναβάθμιση του οδικού δικτύου και των ψηφιακών υποδομών, για τη βελτίωση της συνδεσιμότητας και της ποιότητας ζωής.
 - Ενίσχυση των εκπαιδευτικών και υγειονομικών δομών.

4. Συνεργασίες και τοπικές πρωτοβουλίες

Η συνέργεια μεταξύ τοπικών αρχών, επιχειρήσεων και κοινοτήτων, μπορεί να ενισχύσει τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Η Ευρυτανία αποτελεί μία από τις πιο αυθεντικές και φυσικά προικισμένες περιοχές της Ελλάδας. Ωστόσο, η απουσία ενός συγκροτημένου στρατηγικού σχεδιασμού θέτει σε κίνδυνο τη βιωσιμότητά της. Η χάραξη ολοκληρωμένων πολιτικών που θα αξιοποιούν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής και θα διασφαλίζουν τη βιώσιμη ανάπτυξη, κρίνεται απολύτως αναγκαία. Η ερήμωση της Ευρυτανίας είναι αναστρέψιμη, αλλά χρειάζεται συντονισμένη προσπάθεια από το κράτος, τους κατοίκους και την τοπική αυτοδιοίκηση

Υ.Γ. Οι αναφορές αυτές δεν ακυρώνουν τις υφιστάμενες ιδιωτικές επενδύσεις και προσπάθειες (πολλές από αυτές είναι ιδιαίτερα αξιόλογες και σημαντικές) από ανθρώπους που δεν θέλησαν να φύγουν από τον τόπο τους και παλεύουν καθημερινά μόνοι τους, αφού η αποκέντρωση και η ανασυγκρότηση της περιφέρειας έμεινε κενό γράμμα και οδήγησε σήμερα στην πλήρη κοινωνική απαξίωση της υπαίθρου.

Υπενθύμιση

Ως γνωστόν, η ετήσια συνδρομή όλων των μελών μας (εντός και εκτός Ελλάδος) αποτελεί το κυριότερο έσοδο του Συλλόγου μας.

Η έγκαιρη καταβολή - αποστολή της συνδρομής απ' όλους μας συμβάλλει σημαντικά στις πάσης φύσεως οικονομικές υποχρεώσεις του Συλλόγου.

Για τους παραπάνω λόγους, παρακαλούμε όλους όσους έχουν εκκρεμότητες συνδρομών, να μην αμελήσουν να τις τακτοποιήσουν σύντομα, ώστε να βοηθήσουν ταμειακά τον Σύλλογο.

Ευχαριστούμε.

Ο ερχομός της μηλιάς Γκράνυ Σμίθ (Granny Smith) στην Ελλάδα

Γράφει η Μαρία Καραδημήτρη, το γένος Θεόδωρου Ζηνέλη

Τον Ιανουάριο του 1965 πήγα μαζί με τον πατέρα μου στην Αυστραλία, όπου ήταν και τα τέσσερα μεγαλύτερα αδέρφια μου. Ο πατέρας μου, εργατικός όπως ήταν, ζήτησε από τα αδέρφια μου να κανονίσουν να δουλεύει τις πέντε ημέρες στο εργοστάσιο και τα Σαββατοκύριακα στις φάρμες.

Στις φάρμες που πήγε, έφαγε στα εξήντα δύο του και το ιδιότροπο σκληρό ξινόμηλο, που οι Αυστραλοί το έλεγαν Γκράνυ Σμίθ. Όταν ήλθε η εποχή του κλαδέματος και πήγαν να κλαδέψουν, είδε πεσμένα μέσα στα χοιράρια τέτοια μήλα, που ξεχειμώνιασαν εκεί χωρίς να πάθουν τίποτα.

Αμέσως δούλεψε το δημιουργικό του μυαλό και λέει: "όπα! Εδώ είμαστε! Στο χωριό για να φάμε κάποιο μήλο τον χειμώνα, πρέπει να το φυλάξουμε μέσα σε άχυρα ή δυσεύρετες εφημερίδες, και αν λαγαρίσει κανένα". Τότε στο χωριό δεν υπήρχαν ψυγεία, ούτε και ηλεκτρικό ρεύμα.

Το 1966, ετοιμαζόταν να γυρίσει στην Ελλάδα και άρχισε να κόβει κεντράδια, τα οποία τα κάρφωνε σε πατάτες και τα έβαλε σε μία ψαροκασέλα με ποταμίσι αμμο. Στο καράβι παρακάλεσε τον καπετάνιο και τα έβαλε σε ένα δροσερό μέρος του αμπαριού, στο οποίο είχε και πρόσβαση για να τα παρακολουθεί.

Τον Αύγουστο που έφτασε στο χωριό, κέντρωσε όλες τις μηλιές μας και παρόλο που δεν ήταν η εποχή για κέντρωμα, το αλάνθαστο χέρι του τον βοήθησε και όλα τα κεντρώματα έπιασαν. Μετά από δυο, τρία χρόνια, οι μηλιές έβγαλαν τα πρώτα μήλα και ο πατέρας μου τα μοίραζε σε γνωστούς και φίλους. Γρήγορα άρχισαν να του ζητούν κεντρώματα, όχι μόνο από το Καρπενήσι αλλά και από την Καρδίτσα, τη Λάρισα, τον Βόλο και την "Υπηρεσία Γεωργικής Ανάπτυξης".

Εκεί του είπαν πως αν περιμένει, μπορεί να πάρει και "Δικαιώματα Ιδιοκτησίας", αλλά αυτός ως φιλότιμος που ήταν τους είπε: "δεν θέλω τίποτα, δώστε τα στον κοσμάκη να φάει!" και αρκέστηκε στον έπαινο που είναι στη φωτογραφία.

Α! ρε πατέρα λεβεντιά! Για αυτό σε αγαπούσαν όλοι! Πάντα ήθελες να δίνεις, χωρίς να περιμένεις τίποτα!

Μία από τις μηλιές του έφερε ο πατέρας μου από την Αυστραλία, έχω και εγώ στα Μεόγεια.

Ο έπαινος που δόθηκε στον Θ. Ζηνέλη, από την Περιφερειακή Διοίκηση Θεσσαλίας.

Ο καλλιτέχνης από το Μεγάλο Χωριό

Γράφει η Μαρία Καραδημήτρη, το γένος Θεόδωρου Ζηνέλη

Στις 12 Ιανουαρίου 2024 συναντηθήκαμε στο σπίτι μου στα Μεσόγεια, με τον συγγενή μου και συγχωριανό μας Δημήτριο (Μήτσο) Ταραμπίκο του Γεωργίου, που ζει στην Αφρική, με τον οποίο είχαμε πάνω από τριάντα χρόνια να ιδωθούμε.

Μήτσο, σε ευχαριστώ για την επίσκεψή σου και περισσότερο για το ότι ξαναζήσαμε τα παιδικά μας χρόνια μέσα από τις ιστορίες εκείνων των χρόνων, που ξαναθυμηθήκαμε. Τώρα έρχομαι να ικανοποιήσω την επιθυμία σου και να δημοσιεύσω στη φιλόξενη "Φωνή του Μ. Χωριού" τη μαρτυρία σου για την εμπειρία που έζησες.

Η Μαρτυρία του Μήτσου Ταραμπίκου:

"Το 1960, δούλευα στον Πειραιά, στο μπακάλικο του Διονύση Βονόρτα. Μια ημέρα ένας πελάτης με ρώτησε από πού είμαι και του απάντησα, από το Μεγάλο Χωριό της Ευρυτανίας. Τότε τα μάτια του άστραψαν και μονολόγησε:

-Α! το χωριό του Θόδωρου Ζηνέλη!

-Από πού ξέρεις εσύ τον Ζηνέλη; Τον ρώτησα.

-Ονομάζομαι Ιωάννης Σχοινάς και είμαι τσαγκάρης, με τον Θόδωρο ήμασταν συγκρατούμενοι στα Γιούρα, λόγω πολιτικών φρονημάτων. Εκεί ήμασταν και πολλοί τσαγκάρηδες, αλλά τον Θόδωρο δεν τον έφτανε κανένας, όχι μόνο στα παπούτσια, αλλά και στα μηχανήματα, όποιο κάλαγε αυτός το επισκεύαζε, "μηχανικός ο ασταμάτητος", ήταν το παρατσούκλι του.

Δούλευε από τα χαράματα ως αργά την νύχτα και γι' αυτό ήταν ο μοναδικός που δεν τον κλείδωναν. Όταν τελείωνε τη δουλειά του, πέρναγε και τραβώντας τον σύρτη μάς άνοιγε να πάμε για την ανάγκη μας.

Μια μέρα ο διευθυντής της φυλακής μάζεψε όλους τους τσαγκάρηδες και μας είπε πως πρέπει να φτιάξουμε παπούτσια για τη Βασίλισσα Φρειδερίκη. Τότε όλοι μας με μια φωνή είπαμε: "θα τα φτιάξει ο μηχανικός ο ασταμάτητος". Ύστερα από λίγες ημέρες, ετοίμασε ένα ζευγάρι πανέμορφα παπούτσια και έσωσε το κύρος όλων των τσαγκάρηδων της φυλακής. Παράλληλα ο Ζηνέλης απέκτησε και ένα νέο παρατσούκλι: "ο καλλιτέχνης από το Μεγάλο Χωριό".

ΠΟΥ ΘΑ ΒΡΕΪΤΕ ΤΗ ΦΩΝΗ

Στην Αθήνα: Μαυροκορδάτου 6 (5ος όροφος, Γραφεία).

Τηλέφωνα επικοινωνίας: 210 3837057, κινητό: 6972 407569.

Σημείωση:

Τα ίδια τηλέφωνα ισχύουν και για όσους θέλουν να προμηθευτούν βιβλία.

Στα γραφεία μας επίσης θα βρείτε και παλαιότερα τεύχη.

Γιατί καλοί μου άνθρωποι;

Γράφει ο Κώστας Καραμέτας

Στην αρχή του δρόμου προς την Αγία Παρασκευή και επάνω στα κάγκελα του Καρίππ, η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας τοποθέτησε τρεις πινακίδες σηματοδότησης μονοπατιών. Οι πινακίδες είναι καλαίσθητες και άκρως απαραίτητες για τη σηματοδότηση των μονοπατιών (Φωτογραφία). Η πρώτη πινακίδα που σηματοδοτεί το μονοπάτι προς το ξωκκλήσι του Προφήτη Ηλία, γράφει: "Αγ. Ηλίας". Η δεύτερη πινακίδα που σηματοδοτεί το μονοπάτι προς το Μικρό Χωριό, γράφει "Παλιό Μικρό Χωριό" και η τρίτη που σηματοδοτεί τον δρόμο προς τον Γάβρο, γράφει "Γαύρος".

Καλοί μου άνθρωποι της Περιφέρειας μπορεί να μην ξέρετε, πως αν και υπάρχουν αρκετοί Άγιοι και Οσιομάρτυρες με το όνομα Ηλίας, στο χωριό μας δεν έτυχε να τιμήσουμε κανέναν από αυτούς και δεν κτίσαμε ξωκκλήσι στο όνομά του. Μπορεί να μην ξέρετε πως στις κορυφές των λόφων κίζονται, κατά κανόνα, ξωκκλήσια προς τιμή του Προφήτη Ηλία. Επίσης μπορεί να μην ξέρετε ή να σας ήταν δύσκολο να δείτε το Νομοθετικό Διάταγμα του 1963, με το οποίο ο "Γάβρος" ανακηρύχθηκε "Αυτόνομος Συνοικισμός", με αυτό το όνομα. Επίσης μπορεί να μην ξέρετε ή να σας ήταν δύσκολο να ψάξετε το Νομοθετικό Διάταγμα του 1970, με το οποίο η "κοινότητα Μικρού Χωριού" περιλαμβάνει το "Μικρό Χωριό" και τον νέο οικισμό "Νέον Μικρό Χωριόν".

Αφού δεν έτυχε να δείτε ούτε τους "Εκλογικούς καταλόγους" ή "τη Διοικητική Διαίρεση της χώρας" της ΕΣΥΕ, ή και τον "Οργανισμό Καλλικράτης", που σύστησε και την "Περιφέρεια", αντιγράφων προς ενημέρωσή σας, από τη "Διοικητική διαίρεση της χώρας" (ενημέρωση μέχρι 31/12/2020) της ΕΣΥΕ, τα παρακάτω:

Α. "Η Κοινότητα Μεγάλου Χωριού, κωδικός 30010401, περιλαμβάνει τους οικισμούς Μέγα Χωριόν, (το), Γάβρος, (ο), Νέο Δερμάτι, (το)".

Β. "Η Κοινότητα Μικρού Χωριού με κωδικό 30010406, περιλαμβάνει τους οικισμούς Νέον Μικρόν Χωριόν, (το) και Μικρόν χωριόν, (το)".

Καλοί μου άνθρωποι! Αυτή σας η προχειρότητα, μου δημιουργεί την εντύπωση του "πάμε να τελειώνουμε, για να φύγει από πάνω μας αυτή η αγγαρεία", ή "πάμε να τελειώσουμε για να πληρωθούμε". Τώρα, αν αναφέρω και την πινακίδα που υπάρχει στην είσοδο του Γάβρου και γράφει και αυτή, "Γαύρος", θα μου πει κάποιος πως πρέπει να μείνει, αφού μετά από τόσα χρόνια έγινε "Τοπικό κειμήλιο" και δημιούργησε παράδοση.

Συνέντευξη της Μαίρης Καλλιάνη, επ. Προέδρου του Συλλόγου Μεγαλοχωριτών "Η Αγία Παρασκευή"

Της Πηνελόπης Καρβέλη

Κυρία Μαίρη,

Θα μου επιτρέψετε να σας αποκαλώ έτσι, όπως έκανα από παιδί.

Όπως και με τον Δρ. Νικόλαο Καρβέλη πέρσι, επίτιμο Πρόεδρο του Δ.Σ. του Συνδέσμου του Μεγάλου Χωριού "Η Αγία Παρασκευή", έτσι και φέτος με εσάς, επίτιμο Πρόεδρο του Δ.Σ. του Συνδέσμου, σας ευχαριστούμε που μας παραχωρείτε αυτή τη συνέντευξη για το περιοδικό του χωριού μας και εύχομαι στο μέλλον το περιοδικό μας να φιλοξενήσει τις συνεντεύξεις όλων των Προέδρων του Δ.Σ. του Συνδέσμου, αλλά και πολλών άλλων αγαπητών συγχωριανών και φίλων του χωριού μας.

ΠΚ: Πείτε μας λίγα λόγια για εσάς και την οικογένειά σας, για τα νεανικά σας χρόνια και τα πρώτα σας επαγγελματικά βήματα.

ΜΚ: Γεννήθηκα στην Αθήνα. Οι γονείς μου γεννήθηκαν στο Μεγάλο Χωριό. Πατέρας μου ήταν ο Δημήτριος Μ. Μπουρνάζος και μητέρα μου η Βασιλική Κ. Πουρνάρα. Ο πατέρας μου σε ηλικία 7 ετών, το 1902, πήγε να συναντήσει τον πατέρα του και τα αδέρφια του στην Κωνσταντινούπολη. Το 1929 επέστρεψε στο χωριό και παντρεύτηκε τη μητέρα μου. Από το χωριό έφυγαν μαζί για την Κωνσταντινούπολη. Ύστερα από χρόνια επέστρεψαν στην Αθήνα, όπου και εγκαταστάθηκαν μόνιμα. Πέρασα πολύ όμορφα παιδικά και νεανικά χρόνια, με δυο υπέροχους γονείς, με τη γιαγιά και τον παππού, τις θείες και δύο αγαπημένα ξαδέλφια, τους αδελφούς Τιμόθεο και Τάσο Κοντομέρκο. Αποφοίτησα από την Ευαγγελική Σχολή Νέας Σμύρνης και στη συνέχεια από τη Σχολή Γραμματέων, Στενοδακτυλογράφων και Οργάνωσης Γραφείου. Εργάστηκα για 5 χρόνια σε Δικηγορικό Γραφείο και σε Γραφείο Επαγγελματικών Πληροφοριών.

ΠΚ: Τι σας παρακίνησε να ασχοληθείτε τόσο ενεργά με τα κοινά; Δώστε μας μια εικόνα από κάθε ιδιότητα και θέση που κατείχατε στο παρελθόν σε διάφορους Φορείς.

ΜΚ: Η ενασχόλησή μου με τα κοινά οφείλεται αποκλειστικά στην αγάπη και το ενδιαφέρον μου για το κοινωνικό σύνολο και ιδιαίτερα για τους ανθρώπους που έχουν περισσότερη ανάγκη για συντροφιά και συμπαράσταση. Αυτή η στάση ήταν πάντα για μέ-

να προτεραιότητα και σκοπός ζωής. Αυτόν τον σκοπό προσπάθησα να εκπληρώσω, από όποια θέση βρέθηκα. Διετέλεσα:

- Γραμματέας της Διεθνούς Οργάνωσης LIONS Ελλάδος - Κύπρου,
- Πρόεδρος της Πανελλήνιας Οργάνωσης Γυναικών ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΗ, παράρτημα Νέας Σμύρνης,
- Πρόεδρος του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ (2008 - 2020),
- Ιδρυτική Πρόεδρος του Φιλανθρωπικού Συλλόγου Ευρυτανίας ΜΑΖΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΥΝΑΝΘΡΩΠΟ (επί εικοσαετία).

ΠΚ: Από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου, σας συναντώ στο χωριό, μαζί με τον κ. Φίλιππο. Πάντα θαύμαζα αυτή τη σχέση. Πώς έχετε καταφέρει να πορεύεστε πάντα μαζί σε κάθε σας δραστηριότητα;

ΜΚ: Ναι, είναι αλήθεια ότι με τον Φίλιππο είμαστε πάντα μαζί, εδώ και 55 χρόνια. Είναι μια σχέση ζωής που χαρακτηρίζεται από την αγάπη και το ενδιαφέρον για τα ίδια πράγματα: τον εθελοντισμό, την αγάπη για τον συνάνθρωπο και τις κοινωνικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις. Ειδικά για τις πολιτιστικές εκδηλώσεις, και κυρίως γι' αυτές που επί πολλά χρόνια οργανώθηκαν στο Μεγάλο Χωριό, η συμβολή του Φίλιππου ήταν ανεκτίμητη.

ΠΚ: Πώς ξεκίνησε η ενασχόλησή σας με τον Σύνδεσμο και στη συνέχεια με το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο του Μεγάλου Χωριού;

ΜΚ: Η ενασχόλησή μου με τα κοινά του Χωριού οφείλεται αποκλειστικά στην αγάπη μου για το Μεγάλο Χωριό. Η συμμετοχή μου στις διαδικασίες και τις δραστηριότητες του Συνδέσμου ως μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου, μου παρείχαν τη δυνατότητα να δραστηριοποιηθώ και να συμβάλω όσο μπορούσα στο έργο του Συνδέσμου. Για παράδειγμα, το 1988, όταν ο Φίλιππος επί προεδρίας Νίκου Καρβέλη πρότεινε την οργάνωση Πολιτιστικών Εκδηλώσεων και η πρότασή του έγινε ομόφωνα αποδεκτή, αποφάσισα να συμμετέχω σε όλες τις εκδηλώσεις και ανέλαβα την οργάνωση μερικών από αυτές. Εξ αιτίας αυτών των Πολιτιστικών Εκδηλώσεων, το Μεγάλο Χωριό έγινε σημείο αναφοράς σε ολόκληρη την Ευρυτανία.

Το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο για εμένα και τον Φίλιππο είναι έργο ζωής. Η ενασχόλησή μου με το Μουσείο, τα εκθέματα και την οργάνωσή τους, οφείλεται και σε συναισθηματικούς λόγους, καθώς ένα τμήμα του κτηρίου ήταν πατρικό της μητέρας μου. Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης το ιδιόκτητο κτήριο του Συνδέσμου που στέγαζε την Οικοκυρική Σχολή και μετέπειτα το Νηπιαγωγείο, άλλαξε χρήση και έγινε Μουσείο. Έτσι το 1991 ξεκίνησε η οργάνωση των εκθεμάτων σε συλλογές, με δωρεές των Μεγαλοχωριτών που συγκεντρώθηκαν πόρτα, πόρτα με πολύ αγάπη και κόπο. Στόχος μας ήταν η συλλογή αντικειμένων από το Μεγάλο Χωριό, προκειμένου να διαφυλάξουμε, διασώσουμε και αναδείξουμε την Ιστορία του τόπου μας. Τα αντικείμενα αυτά εκτίθενται στον υπόγειο χώρο του Μουσείου, όπου παρουσιάζονται ενότητες επαγγελματιών που με το

πέραςμα των χρόνων δεν υφίστανται πια. Στη συγκέντρωση των πρώτων αντικειμένων βασικό ρόλο έπαιξε ο Τάσος Κοντομέρκος και ο Φίλιππος Καλλιάνης. Προσωπικά ήμουν από τα ιδρυτικά μέλη της Επιτροπής του Μουσείου μαζί με τους Νίκο Καρβέλη, Φίλιππο Καλλιάνη και Τάσο Κοντομέρκο. Εκτός από το Μουσείο, για την οργάνωση της δανειστικής Βιβλιοθήκης δημιουργήθηκε Ομάδα καταγραφής βιβλίων υπό την επίβλεψη του Φιλολόγου Γιώργου Δάλκου και τους Γιάννη Ελευθερίου, Δήμητρα Καλύβα, Καίτη Γαβρίλη, Μαρία Τσουκαλά και Μαίρη Καλλιάνη. Η πρώτη οικονομική ενίσχυση για την κατασκευή προθηκών και βιβλιοθηκών έγινε από τους: Νίκο και Χαράλαμπο Σκλαβούνο, Νίκο Καρβέλη, Τάσο Κοντομέρκο και Μαρία Γιαννάκου.

Στη συνέχεια το Δ.Σ., βλέποντας το μεγάλο ενδιαφέρον των επισκεπτών για τα εκθέματα του Μουσείου, αποφάσισε να δοθεί πλέον στις συλλογές η μορφή ενός σύγχρονου Μουσείου. Τότε με τον Φίλιππο προτείναμε στο Δ.Σ. να αναλάβουμε το μεγαλύτερο κόστος για την ανακαίνιση και επέκταση εσωτερικών και εξωτερικών χώρων (αμμοβολή, πλακόστρωση περιβάλλοντος χώρου, επέκταση και διαμόρφωση υπογείου σε εκθεσιακό χώρο, διαμόρφωση εσωτερικών χώρων και προσθήκη νέων προθηκών) χωρίς να μας διακρίνει το πνεύμα της υστεροβουλίας και υστεροφημίας. Η πρότασή μας έγινε ομόφωνα δεκτή και έτσι προσλάβαμε για την υλοποίησή της το κατάλληλο επιστημονικό προσωπικό: Μουσειολόγο, Αρχιτέκτονα, Συντηρήτρια, Σκηνογράφο, Γραφίστα και Τυπογράφο. Θα ήταν παράλειψη να μην αναφέρω όσους συνέβαλαν στη μεγάλη προσπάθεια: τον Νίκο Πουρνάρα, την Ελένη Πουρνάρα-Καρκαζή, τον Νομάρχη Ευρυτανίας Κώστα Κοντογεώργο και τους Ανδρέα και Φωτεινή Σταθοπούλου.

Όταν ολοκληρώθηκε η γενική αυτή ανακαίνιση, αποφασίσαμε την τροποποίηση του καταστατικού στη Γ.Σ., για να προστατέψουμε και να εξασφαλίσουμε τη διαχρονική λειτουργία του Μουσείου μας. Επ' ευκαιρία, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επίτιμο Πρόεδρο κ. Νίκο Καρβέλη και όλα τα Μέλη των Δ.Σ. επί Προεδρίας μου, που με στήριξαν και βοήθησαν το έργο μας. Επίσης, τους συγχωριανούς και φίλους που συνέβαλαν στην ολοκλήρωση του Ιστορικού Λαογραφικού Μουσείου, ώστε να γίνει ένα από τα αξιολογότερα της Ελλάδας. Η επιτυχημένη του πορεία φαίνεται από τα επαινετικά σχόλια των επισκεπτών, στο σχετικό βιβλίο του Μουσείου.

ΠΚ: Ένας Σύλλογος σαν του χωριού μας, βασίζεται στις σχέσεις με τους ανθρώπους, στην προσφορά (υλική, πηική, πνευματική), στην κοινωνικότητα μεταξύ άλλων. Από πού πηγάζει όλη αυτή η ενέργεια, αμείωτη για τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα; Δεν έχετε αισθανθεί εξάντληση ψυχική ή σωματική, ιδίως όταν υπάρχουν δυσκολίες;

ΜΚ: Ο Σύνδεσμός μας προσπαθεί να κρατήσει εδώ και 155 χρόνια αναμμένη τη φλόγα του πολιτισμού στον τόπο μας. Τόπος χωρίς παράδοση τίποτα δεν αξίζει, είναι δέντρο χωρίς καρπό, λουλούδι που δεν ανθίζει. Γι' αυτό είναι απαραίτητο το ενδιαφέρον και η συνεργασία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Πολιτείας. Δυσκολίες υπήρξαν αλλά με καλή διάθεση και γερό στομάχι ξεπεράστηκαν. Θεωρώ ότι πρώτα απ' όλα πρέπει να υπάρχει ανθρώπινη και διαπροσωπική σχέση του εκάστοτε Προέδρου και του Δ.Σ. με τα

μέλη του Συνδέσμου και τους κατοίκους του χωριού. Μια επίσκεψη για έναν καφέ και συζήτηση είναι ό,τι καλύτερο. Θυμάμαι ότι και ως Πρόεδρος αλλά και ως Γραμματέας μοίραζα τα περιοδικά το καλοκαίρι στο χωριό, για να έχω άμεση επαφή με τα μέλη. Θα αναφέρω δύο παραδείγματα: Είχα επισκεφθεί την κ. Γεωργία Μπακατσιά-Βασιάκη και, σε μια συζήτηση που κάναμε, μου ανέφερε ότι τα αδέρφια της ήθελαν να κάνουν μια προσφορά και με ρώτησε τι ανάγκες υπήρχαν. Άφησα ένα περιθώριο λίγων ημερών και της πρότεινα την κατασκευή Οστεοθυρίδων στο Νεκροταφείο. Η πρόταση έγινε αποδεκτή και έτσι πραγματοποιήθηκε το έργο, που είχε μεγάλη αποδοχή από τους Μεγαλοχωρίτες. Ένα δεύτερο παράδειγμα: Όταν θέλαμε να ανακαινίσουμε τη βιβλιοθήκη, σκέφτηκα να ζητήσω από τα μέλη μας μια ελάχιστη οικονομική ενίσχυση, ώστε να συγκεντρώσουμε το αναγκαίο ποσό. Ο πρώτος που το ανέφερα έτυχε να είναι ο Ανδρέας Σταθόπουλος, και η ανταπόκρισή του ήταν θετική και άμεση. Ήρθε με τη σύζυγό του την επομένη στο σπίτι μας και μου παρέδωσε μια επιταγή με το ανάλογο ποσό, που κάλυψε την ανακαίνιση της βιβλιοθήκης.

Αν χρειάζεται να βγει κάποιο συμπέρασμα, νομίζω ότι, όσες δυσκολίες κι αν υπάρχουν, ακόμα και ψυχική εξάντληση όπως λες, πετυχαίνεις τα πάντα όταν αισθάνεσαι αγάπη και πίστη σ' αυτό που κάνεις.

ΠΚ: Δώστε μας κάποια ιδέα, πώς οραματίζεστε το Μουσείο στο μέλλον; Πώς οραματίζεστε τον Σύλλογο στο μέλλον;

ΜΚ: Το Μουσείο μας δεν χρειάζεται κάποια αλλαγή, το μόνο που χρειάζεται είναι να προστεθούν 2 - 3 προθήκες για να παρουσιαστούν κάποιες επιπλέον ενότητες.

ΠΚ: Ποιες αλλαγές και βελτιώσεις θα προτείνατε στους πολίτες και στις Αρχές του τόπου για βελτιώσεις στο χωριό, πρακτικές ή/και αισθητικές;

ΜΚ: Έχουν γίνει πολλά έργα υποδομών και ανάπλασης στο χωριό μας. Θα μπορούσα να προτείνω:

- α. την αναβάθμιση της εισόδου του χωριού μέχρι τον Άι Γιάννη,
- β. παρεμβάσεις στη διαδρομή Μυλοκάλανου Κεφαλόβρυσου,
- γ. ανάδειξη παλιών μονοπατιών,
- δ. επισκευή α' και β' ορόφων του ξενοδοχείου ΑΝΤΙΓΟΝΗ,
- ε. ανάδειξη της ιστορικής γέφυρας Γαύρου - Μεγάλου Χωριού.

ΠΚ: Μετά από όλα αυτά τα χρόνια συμμετοχής και προσφοράς σε όλους τους Συλλόγους που συμμετείχατε, τι θα κρατούσατε ως βίωμα, δίδαγμα και φυλαχτό για πάντα;

ΜΚ: Δίδαγμα και Φυλαχτό για εμένα είναι: ΔΕΝ ΞΕΧΝΑΜΕ - ΔΕΝ ΑΓΝΟΟΥΜΕ - ΔΕΝ ΔΙΑΓΡΑΦΟΥΜΕ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ, ΠΡΟΧΩΡΑΜΕ ΜΕ ΠΙΣΤΗ, ΗΘΟΣ ΚΑΙ ΑΞΙΕΣ ΣΤΗ ΖΩΗ.

Αθήνα, 12/4/2025

ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΙΜΟΘΕΟΥ ΝΤΥΜΒΑ

Με την ευκαιρία της ποιμαντικής επίσκεψης του Μακαριωτάτου Πατριάρχη Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής κ. Θεοδώρου Β', το Σάββατο, 30 Μαρτίου 2024, στον Ιερό Μητροπολιτικό Ναό του Αγίου Νικολάου, της Ελληνικής Κοινότητας της Κινσάσας, ο Μακαριώτατος τέλεσε τη χειροτονία σε Επίσκοπο του Θεοφιλεστάτου Εψηφισμένου Επισκόπου Γκόμας και Μεγάλου Κίβου κ. Τιμόθεου Ντμμβα.

Από νωρίς το πρωί, εκατοντάδες πιστοί κατέκλυσαν τον Ιερό Ναό και τα περίξ αυτού, προκειμένου να συμμετάσχουν τόσο στην Πατριαρχική Θεία Λειτουργία και να λάβουν την ευλογία του πνευματικού τους Πατέρα, όσο και να χαρούν με τη χειροτονία του π. Τιμόθεου. Παρόντες στη χαρά του νέου Επισκόπου ήταν και οι γονείς του, ο Ιερέας π. Θεοφάνης και η Πρεσβυτέρα Μαρία.

Ο Μακαριώτατος, στην αντιφώνησή του, πρόετρεψε τον νέο Επίσκοπο να διακονήσει με θυσιαστική αυταπάρνηση το μυστήριο της αγάπης του Θεού στην Επαρχία του, "... να ανοίξει την καρδιά του προς πάντας και εκεί να τους χωρέσει όλους... να σπείρει αγάπη και ειρήνη ως Ορθόδοξος ποιμένας στην Επισκοπή που τον εξέλεξε η Εκκλησία..." και πρόσθεσε: "... Σήμερα επιστρέφει το όνομα Τιμόθεος στο Κονγκό, με την εκλογή και τη χειροτονία του νέου Επισκόπου, ο οποίος φέρει το όνομα του μεγάλου Ιεράρχου του Αλεξανδρινού Θρόνου, μακαριστού Μητροπολίτου Κεντρώας Αφρικής κυρού Τιμόθεου Κοντομέρκου, ο οποίος έχει ενταφιαστεί στον αύλειο χώρο της Ελληνικής Κοινότητας...".

Ο νέος Επίσκοπος, απευθυνόμενος στον Πατριάρχη, είπε χαρακτηριστικά: "Η αγάπης σας Μακαριώτατε, μου χαρίζει σήμερα αυτή τη μεγάλη τιμή και ευλογία. Η χάρη της Αρχειρωσύνης ευχνηθείτε να με ενδυναμώσει για να συνεχίσω την προσπάθειά μου για την οργάνωση νέων εκκλησιαστικών κοινοτήτων, μέσω των οποίων θα μπορέσω να βοηθήσω, με την ευχή Σας, χιλιάδες ψυχές να γνωρίσουν τον Κύριό μας...".

Το επιφώνημα "Άξιος" ακούστηκε στα ελληνικά και σε πολλές διαλέκτους της Αφρικής.

Το επιφώνημα "Άξιος" ακούστηκε στα ελληνικά και σε πολλές διαλέκτους της Αφρικής.

(Απόσπασμα από το περιοδικό "Πάντα τα Έθνη". Επιμέλεια Μαίρης Καλλιάνη, εις μνήμη του μακαριστού Τιμόθεου Κοντομέρκου).

Βότανα και Υγεία: Η τσουκνίδα

Γράφει η Μαρία Τσουκαλά

Ποιο παιδί στη διάρκεια ενός περιπάτου δεν έχει ακουμπήσει κατά λάθος την τσουκνίδα; Ποιο παιδί κατά τη διάρκεια ενός ανέμελου παιχνιδιού μέσα στα χωράφια δεν έχει παραπατήσει και δεν έχει πέσει πάνω σε τσουκνίδες; Ποιο παιδί δεν θυμάται την έντονη φαγούρα, το αφόρητο τσούξιμο και την κοκκινίλα από την τσουκνίδα;

Μπορεί για μας, στη διάρκεια των παιδικών μας χρόνων, η τσουκνίδα να ήταν ο μικρός μας "φόβος", όταν ερχόταν σε επαφή με το δέρμα μας, αλλά στην πραγματικότητα αυτό το "άκακο" βότανο είναι χρήσιμο και ωφέλιμο για την υγεία μας.

Η τσουκνίδα (ή τσουκνίθα) είναι ένα μονοετές ή πολυετές, ποώδες, αυτοφυές φυτό, που υπάρχει σε αφθονία στην ελληνική χλωρίδα. Ο βλαστός της φτάνει σε ύψος ενός μέτρου, ενώ τα άνθη της είναι μικρά, λευκοπράσινα και άοσμα. Το φυτό αυτό έχει τριχοειδή φύλλα, που κατά την επαφή τους με το δέρμα προκαλούν φαγούρα, τσούξιμο και κοκκίνισμα. Η τσουκνίδα είναι εύκολα αναγνωρίσιμη, καθώς έχει χαρακτηριστικά μτερά φύλλα σε σχήμα καρδιάς, καλυμμένα με μικροσκοπικά τριχίδια. Ανθίζει κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού και η συλλογή της γίνεται με γάντια. Όταν μαγειρεύεται, τα φύλλα της παύουν να προκαλούν ερεθισμό και μπορεί να καταναλωθεί.

Από αρχαιολογικών χρόνων η τσουκνίδα είχε αναγνωριστεί από τους γιατρούς εκείνης της εποχής, που τη χρησιμοποιούσαν για την αντιμετώπιση και την ανακούφιση πολλών συμπτωμάτων και ασθενειών. Αυτό το θρεπτικό βότανο είναι πλούσιο σε βιταμίνη C, A, K, E, ριβοφλαβίνη, φυλλικό οξύ και σε ιχνοστοιχεία όπως πυρίτιο, σίδηρο, μαγνήσιο, μαγγάνιο, φώσφορο, σελήνιο, χαλκό, ασβέστιο και κάλιο. Επιπλέον περιέχει αντιοξειδωτικές ουσίες, ενώ παράλληλα είναι μια καλή πηγή πρωτεΐνης, διαιτητικών ινών και απαραίτητων αμινοξέων. Η απουσία οξαλικού οξέος και οξαλικών αλάτων στο φυτό αυτό, βοηθά στην απορρόφηση ακόμα μεγαλύτερης ποσότητας σιδήρου από τον οργανισμό, κάτι που δεν συμβαίνει με όλα τα λαχανικά που περιέχουν φυτικό σίδηρο, με αποτέλεσμα να τα τρώμε αλλά να μην απορροφούμε τον σίδηρό τους. Διαθέτει ένα ευρύ φάσμα ιδιοτήτων, όπως αντιφλεγμονώδη, αναλγητική, διουρητική, αντιαιμορραγική, αντιρρευματική και αντιαλλεργική δράση. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ανακούφιση συμπτωμάτων και τη θεραπεία του εκζέματος. Το φυτό αυτό συχνά το χρησιμοποιούν για παθήσεις των αρθρώσεων και μπορεί να βοηθήσει στην ανακούφιση των συμπτωμάτων της αρθρίτιδας και της ουρικής αρθρίτιδας. Το εκχύλισμα φύλλων τσουκνίδας είναι γνωστό ότι έχει διουρητικές ιδιότητες, που σημαίνει ότι μπορεί να βοηθήσει τον οργανισμό να αποβάλει τα απόβλητα και τα υπερβολικά υγρά, συμβάλλοντας στην υγεία των νεφρών και του ουροποιητικού συστήματος. Πρόσφατες μελέτες έδειξαν ότι τα φύλλα τσουκνίδας μπορούν επίσης να υποστηρίξουν τον έλεγχο του σακχάρου στο αίμα, καθιστώντας τα δυνητικά χρήσιμα για άτομα με διαβήτη. Παράλληλα μπορούν να έχουν ευεργετική επίδραση στην αρτηριακή πίεση και στην υγεία της καρδιάς.

Η ρίζα της τσουκνίδας, από την άλλη πλευρά, είναι κατάλληλη για τη θεραπεία προβλημάτων που αφορούν τον προστάτη. Έρευνες έχουν δείξει ότι είναι αποτελεσματική στη μείωση των συμπτωμάτων της καλοήθους υπερπλασίας του προστάτη (BPH), μιας κοινής πάθησης που επηρεάζει τους άνδρες καθώς γερνούν. Τα φύλλα, οι μίσχοι και η ρίζα της μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως αφεψήματα, καθώς και για την παρασκευή βάμματος ή καταπλασμάτων. Μπορεί επίσης και να καταναλωθεί ως χορταρικό σε πολλές συνταγές και παρασκευές φαγητών στην κουζίνα μας.

Η χρησιμοποίηση της τσουκνίδας, παρ' όλα αυτά, μπορεί να μην είναι ιδανική για διάφορες ασθένειες ή παθήσεις, και γι' αυτόν τον λόγο καλό θα είναι να προηγείται η συνεννόηση με τον θεράποντα ιατρό, ιδίως αν λαμβάνουμε κάποιου είδους φαρμακευτική αγωγή. Όπως όλα τα θεραπευτικά βότανα που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε για να βοηθήσουμε την υγεία μας, έτσι και με την τσουκνίδα πρέπει να είμαστε προσεκτικοί, να μην κάνουμε υπερβολές στη χρήση της και να μη θεωρούμε ότι οποιοδήποτε βότανο ή φυτό θεραπεύει όλα τα προβλήματα που απασχολούν την υγεία μας, γιατί όπως έλεγαν και οι αρχαίοι πρόγονοί μας, ΠΑΝ ΜΕΤΡΟΝ ΑΡΙΣΤΟΝ.

Η τσουκνίδα μπορεί να διατίθεται στο εμπόριο σε πολλές μορφές, όπως αφέψημα, ταμπλέτες, κάψουλες, καθώς και σε βάμμα, είτε ως εκχύλισμα ή ως ολόκληρα φύλλα.

Οι πληροφορίες έχουν ληφθεί από το βιβλίο "230 Βότανα" της διαιτολόγου-διατροφολόγου Ηρώς Γουνισιώτη.

ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΟΙΚΟΠΕΔΩΝ

Ο καθαρισμός οικοπέδων αποτελεί κρίσιμο μέτρο πυροπροστασίας, ειδικά σε περιόδους υψηλού κινδύνου, όπως το καλοκαίρι. Οι ιδιοκτήτες οικοπέδων υποχρεούνται να ακολουθήσουν συγκεκριμένους κανονισμούς για την αποφυγή πυρκαγιών, ενώ προβλέπονται αυστηρές κυρώσεις για τους παραβάτες.

Υποχρεώσεις ιδιοκτητών

Οι ιδιοκτήτες οικοπέδων, είτε αυτά βρίσκονται εντός είτε εκτός σχεδίου πόλεως, είναι υποχρεωμένοι να τα καθαρίσουν και να τα διατηρούν καθαρά από ξερά χόρτα, κλαδιά, φύλλα και άλλα εύφλεκτα υλικά. Επιπλέον, πρέπει να απομακρύνουν μπάζα ή σκουπίδια που μπορούν να προκαλέσουν την εξάπλωση της φωτιάς.

Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται σε περιοχές κοντά σε δάση ή οικισμούς, όπου η συσσώρευση ξηρής βλάστησης αυξάνει τον κίνδυνο πυρκαγιάς. Ο καθαρισμός πρέπει να γίνεται τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο, πριν από την έναρξη της αντυπυρικής περιόδου.

Προθεσμίες καθαρισμού

Η προθεσμίες ανακοινώνονται από τα Μ.Μ.Ε. Μετά το τέλος της προθεσμίας, οι αρμό-

διοι φορείς (δήμιοι, πυροσβεστική υπηρεσία) προβαίνουν σε ελέγχους και βεβαίωση παραβάσεων.

Οι ιδιοκτήτες καλούνται να δηλώσουν την ολοκλήρωση των εργασιών στην ειδική πλατφόρμα του gov.gr, σύμφωνα με την Πυροσβεστική Διάταξη αρ. 20/2024 (ΦΕΚ 2695/Β/09-05-2024).

Κυρώσεις και πρόστιμα

Η μη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις καθαρισμού επισύρει αυστηρές κυρώσεις. Συγκεκριμένα:

Πρόστιμα: Κυμαίνονται από 300 έως 5.000 ευρώ, ανάλογα με την έκταση του οικοπέδου και τον κίνδυνο που δημιουργεί η αμέλεια.

Καταλογισμός δαπανών: Εάν ο ιδιοκτήτης δεν συμμορφωθεί, ο δήμος μπορεί να προβεί σε αυτεπάγγελο καθαρισμό, με τη χρέωση να επιβαρύνει τον ιδιοκτήτη.

Ποινικές συνέπειες: Σε περιπτώσεις που η αμέλεια θα προκαλέσει πυρκαγιά, προβλέπονται αυστηρότερες ποινές, ακόμα και φυλάκιση.

Τρόποι συμμόρφωσης

Οι ιδιοκτήτες μπορούν να προχωρήσουν στον καθαρισμό είτε μόνοι τους είτε με τη βοήθεια εξειδικευμένων συνεργείων. Οι δήμιοι συχνά παρέχουν κατευθύνσεις και προγράμματα υποστήριξης για τη διευκόλυνση της διαδικασίας. Ο καθαρισμός οικοπέδων δεν είναι μόνο νομική υποχρέωση, αλλά και πράξη ευθύνης απέναντι στην κοινότητα και το περιβάλλον.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΟΥΝ

1. Ποιοι είναι υπόχρεοι υποβολής δήλωσης καθαρισμού;

Οι ιδιοκτήτες, νομείς, επικαρπωτές, μισθωτές ή υπομισθωτές οικοπεδικών και λοιπών ακάλυπτων χώρων που βρίσκονται σε:

- α. περιοχές εντός εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων,
- β. περιοχές εντός ορίων οικισμών χωρίς εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο,
- γ. εκτάσεις που βρίσκονται εντός ακτίνας 100 μ. από τα όρια των ανωτέρω περιπτώσεων (α) και (β), κατόπιν ενημέρωσης της αρμόδιας δασικής υπηρεσίας και
- δ. εκτός σχεδίου γήπεδα με κίσημα, για τις εκτάσεις που δεν υπάγονται στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, σύμφωνα με τον δασικό χάρτη της περιοχής και κατόπιν ενημέρωσης της αρμόδιας δασικής υπηρεσίας.

2. Εξαιρούνται κάποιοι από την υποχρέωση υποβολής δήλωσης καθαρισμού;

Από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας εξαιρούνται οι διαμορφωμένοι, συντηρημένοι κήποι, φυτεμένες επιφάνειες ακάλυπτων χώρων κτηρίων, πολυκατοικιών, κ.λπ. των περιοχών και εκτάσεων της ερώτησης 1.

3. Είμαι υποχρεωμένος σε αρνητική δήλωση εφόσον δεν είμαι υπόχρεος;

Όχι δεν υπάρχει υποχρέωση αρνητικής δήλωσης εφόσον δεν είστε υπόχρεος.

4. Ποιο χρονικό διάστημα πρέπει να καθαρίζω;

Σύμφωνα με τα οριζόμενα, οι χώροι πρέπει να καθαρίζονται από την 1η Απριλίου ε-κάστου έτους και να συντηρούνται καθ' όλη τη διάρκεια της αντυπυρικής περιόδου, ήτοι από 1 Μαΐου έως 31 Οκτωβρίου.

5. Τι προβλέπει ο καθαρισμός;

Ο απαιτούμενος καθαρισμός περιλαμβάνει:

-Υλοτομία και απομάκρυνση των ξερών και σπασμένων δέντρων και κλαδιών, καθώς και των κλαδιών που βρίσκονται σε άμεση επαφή με κτίσμα.

-Απομάκρυνση της καύσιμης φυτικής ύλης που βρίσκεται στην επιφάνεια του εδά-φους, όπως ενδεικτικά το φυλλόστρωμα, τα ξερά χόρτα και τα κατακείμενα ξερά κλαδιά.

-Αποκλάδωση της βάσης της κόμης των δέντρων και αύξηση του ύψους έναρξής της από την επιφάνεια του εδάφους, ανάλογα με την ηλικία και το είδος του δέντρου.

-Αραίωση της θαμνώδους βλάστησης ως προς την κάλυψη του εδάφους.

-Απομάκρυνση τυχόν άλλων εγκαταλελειμμένων καυσίων, αναφλέξιμων, εκρήξιμων ή εύφλεκτων υλικών, αντικειμένων και απορριμμάτων.

-Ασφαλή συλλογή και μεταφορά όλων των υπολειμμάτων καθαρισμού.

6. Μέχρι πότε πρέπει να υποβάλω τη δήλωση;

Οι υπόχρεοι για την υποβολή υπεύθυνης δήλωσης οφείλουν μέχρι το τέλος της προ-θεσμίας κάθε έτους να προβαίνουν στην υποβολή της στο Εθνικό Μητρώο τήρησης μέ-τρων προληπτικής πυροπροστασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του Υπουργεί-ου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας (Υ.Κ.Κ.Π.Π.) (akatharista.apps.gov.gr), ως προς την εκπλήρωση των υποχρεώσεων πυροπροστασίας των ιδιοκτησιών τους.

7. Το οικοπέδο ανήκει σε περισσότερους από έναν ιδιοκτήτες. Απαιτείται να κάνουν δήλωση καθαρισμού όλοι οι ιδιοκτήτες;

Όχι, αρκεί ένας εκ των ιδιοκτητών να υποβάλει δήλωση καθαρισμού.

8. Δεν γνωρίζω τον ΚΑΕΚ του οικοπέδου μου, πώς μπορώ να τον βρω;

Για την εύρεση του ΚΑΕΚ μπορείτε να συνδεθείτε στην ψηφιακή υπηρεσία του Ελλη-νικού Κτηματολογίου.

9. Υπέβαλα τη δήλωση καθαρισμού στο Μητρώο (akatharista.apps.gov.gr). Απαιτείται να την αποστείλω και στον δήμο;

Όχι, ο δήμος έχει πρόσβαση στην εφαρμογή και δεν απαιτείται να κάνετε κάποια άλ-λη ενέργεια δήλωσης καθαρισμού, τεκμαίρεται ως παρασχεθείσα η συναίνεση του υπό-χρεου στη διενέργεια καθαρισμού του οικοπέδου του από τον οικείο δήμο.

Επιμέλεια: Ευάγγελος Πριτσιόλας

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΑ "ΚΑΛΗΜΕΡΑ"

Τα "Καλήμερα" και η ιστορία τους

Του Κ. Καραμέτα

Τα "καλήμερα" είναι παραδοσιακά κάλαντα του χωριού μας ριζωμένα σε βάθος πολλών χρόνων και, από τις μαρτυρίες των προγόνων μας, φαίνεται να ψάλλονται τουλάχιστον από τα μέσα του 19ου αιώνα. Μεταφέρθηκαν μέχρι τις ημέρες μας από γενιά σε γενιά και οι στίχοι τους αναφέρονται σε όλα τα μέλη της οικογένειας και ανάλογα με τη σύνθεσή της, στον νοικοκύρη, τη νοικοκυρά και, αν υπάρχουν παιδιά, σε κόρες και γιους.

Υπάρχουν ξεχωριστοί στίχοι για τους ξενιτεμένους της οικογένειας και για τον παπά του χωριού. Ο μακαρίτης Ζαχαρίας Καρίπης έλεγε πως υπήρχαν στίχοι για τον δάσκαλο του χωριού και τον Αστυνόμο, που σταμάτησαν να ψάλλονται από την "εποχή του Πάγκαλου" (Ιούνιος 1925 - Αύγουστος 1926). Δεν λείπουν και οι στίχοι για την οικογένεια που δεν ήθελε να της πουν τα καλήμερα και με τους οποίους δεν χλευάζεται ο κύρns του σπιτιού, αλλά η κυρά του¹.

Στους στίχους κυριαρχεί το μοντέλο της πατριαρχικής οικογένειας, που θέλει τη γυναίκα να φροντίζει τα παιδιά και να ασχολείται μόνο με τα του οίκου της, τις δε κόρες, που είναι κλεισμένες στο σπίτι, να παντρεύονται τσοπανόπουλα για να παραμείνουν κοντά στην πατρική οικογένεια. "Κυρά μ' τη θυγατέρα σου, κυρά μ' την ακριβή σου, την έλουzes, τη χτένιzes, στα σύννεφα την κρύβεις".

Από την άλλη πλευρά ο νοικοκύρns, που είναι υπεύθυνος για τα οικονομικά του σπιτιού, ξενιτεύεται για να ανταποκριθεί σε αυτά και οι γιοι μπορούν να απομακρυνθούν από την πατρική οικογένεια, ζητώντας να αρραβωνιαστούν από "ψηλή γενιά και από ρηγάδων μάνα".

Η γυναικεία ομορφιά είναι στα πρότυπα της "Βικτωριανής εποχής, 1837 - 1901", που θέλει τη γυναίκα ψηλή, λιγνή και με άσπρο δέρμα. "Να 'ναι ψηλή, να 'ναι λιγνή, να 'ναι καγκελοφρύδα", "...βάziεις τον ήλιο πρόσωπο και το φεγγάρι αστήθι".

Τα κάλαντα ξεκινάνε με χαιρετισμό προς τον νοικοκύρη του σπιτιού, εκτός από την περίπτωση που αυτός είναι πεθαμένος, οπότε αρχίζουν με χαιρετισμό προς την κυρά και ψάλλονται πάντα μετά την περίοδο του πένθους της οικογένειας, που διαρκεί τουλάχιστον τρία χρόνια.

Τα κάλαντα των "καλημεράδων":

Καλήμερα, Καλήμερα, αφέντη μ' καλή σου μέρα.

Αφέντη μ' στα σεράγια σου καντίλια κρεμασμένα,

δίχως αλύσια κρέμονται, δίχως αέρα σιώνται.

Αν βάλεις λάδι και κερύ, φέγγουν στη γειτονιά σου.

1. Οι στίχοι μου μεταφέρθηκαν από τον Παναγιώτη Καραμέτα και τον Κωνσταντίνο Μαντιζιούτα του Ιωάννη. Ο Μαντιζιούτας θυμάται μόνο μία φορά να ψάλλθηκαν αυτά τα κάλαντα.

Αν βάλεις λάδι μοναχά, φέγγουν την αφεντιά σου.
 Πολλά είπαμε τ' αφέντη μας, να πούμε και στην κυρά μας.
 Κυρά μ' όταν στολίζεσαι και πας στην εκκλησιά σου,
 βάζεις τον ήλιο πρόσωπο και το φεγγάρι ασπίδι
 και τον καθάριο αυγερινό βάζεις καγκελοφρύδι.

Εάν ο νοικοκύρης του σπιτιού είναι ξενιτεμένος, τα κάλαντα αρχίζουν με τον χαιρετισμό προς την κυρά, για να συνεχίσουν προς τον αφέντη. Οι στίχοι μού μεταφέρθηκαν από τον Παναγιώτη Καραμέτα και τον Κωνσταντίνο Μαντζιούτα του Ιωάννη.

Καλήμερα, Καλήμερα, κυρά μ' καλή σου μέρα.
 Εδώ που λείπει ο αφέντης μας κι είναι μακριά στα ξένα,
 καλά να πάει, καλά να 'ρθεί, καλά να μας γυρίσει.
 Να φέρει τ' άσπρα τ' άλογα, τις μούλες φορτωμένες.
 Πολλά είπαμε τ' αφέντη μας, να πούμε και στην κυρά μας κ.τ.λ.

Στην περίπτωση που η οικογένεια έχει κορίτσι, συνεχίζονται με τους παρακάτω στίχους:
 Κυρά μ' τη θυγατέρα σου, κυρά μ' την ακριβή σου,
 την έλουζες, τη χτένιζες, στα σύννεφα την κρύβεις.
 Εσπάραξαν τα σύννεφα κι εφάνη η κόρη μέσα,
 την είδε ο γιός του βασιλιά, την είδε ο γιός του ρήγα.
 Δεν θέλω εγώ το βασιλιά, δεν θέλω εγώ το ρήγα,
 μόν' θέλω τσοπανόπουλο να παίζει τη φλογέρα.

Εάν η οικογένεια έχει περισσότερα κορίτσια, τα κάλαντα συνεχίζονται στον πληθυντικό:
 Κυρά μ' τις θυγατέρες σου, κυρά μ' τις ακριβές σου,
 τις έλουζες, τις χτένιζες, στα σύννεφα τις κρύβεις.
 Εσπάραξαν τα σύννεφα κι εφάνησαν οι κόρες μέσα κ.τ.λ.

Εάν στην οικογένεια υπάρχει γιος, ακολουθούν οι στίχοι:
 Εδώ έχουμε ένα γιο καλό και άξιο παλικάρι,
 γυρεύει για να παντρευτεί, να βρει ν' αρραβωνιάσει,
 να πάρει από ψηλή γενιά και από ρηγάδων μάνα.
 Να 'ναι ψηλή, να 'ναι λιγνή, να 'ναι καγκελοφρύδα.
 Κέραστα αφέντη μ', κέραστα τα λασποκοπιασμένα,
 να πάνε στο κρασοπουλειό, να φάνε και να πιούνε
 και να πολυχρονίσουνε, να πούνε και του χρόνου!!!

Όπως στην περίπτωση που υπάρχουν περισσότερες από μία κόρες, έτσι και στην περίπτωση που υπάρχουν περισσότεροι από έναν γιοι, οι γιοι αναφέρονται στον πληθυντικό:
 Εδώ έχουμε δύο (ή τρεις) γιους καλούς και άξια παλικάρια,
 γυρεύουν για να παντρευτούν, να βρουν να αρραβωνιάσουν,
 να πάρουν από ψηλή γενιά και από ρηγάδων μάνα κ.τ.λ.
 Ξεχωριστά είναι τα κάλαντα που ψάλλονται στο σπίτι του παπά:

Καλήμερα, καλήμερα, δέσποτα καλή σου μέρα.
 Σήκω απάνω δέσποτα και μη βαριοκοιμάσαι!
 Όλα τα σήμαντρα χτυπούν σ' όλα τα μοναστήρια,
 μόν' η δικιά σου εκκλησιά μένει αμπαρωμένη.
 Πολλά είπαμε στο δέσποτα, να πούμε και στην κυρά του.

Για την ιστορία πρέπει να καταγραφούν και οι στίχοι των χλευαστικών καλάντιων που και αυτά υπήρχαν από πολύ παλιά.

Κυρά μου тарναρόκωλη και тарναροτσιρλιάρα,
 με το 'να χέρι ζύμωνες, με τ' άλλο έξυνες τον κόλο.
 Ανέβια στην κεράνη σου και χέσε τα βρακιά σου
 και πες πως είναι βούτυρο, να αλείψεις τα μαλλιά σου².

Το γλέντι των καλημεράδων γινόταν, όπως γίνεται και σήμερα, το βράδι των Φώτων. Από τις υπάρχουσες μαρτυρίες φαίνεται πως προπολεμικά γινόταν στο σχολείο του χωριού³. Εκεί ομάδα εθελοντών, κυρίως άντρες, ετοίμαζαν το φαγητό των καλημεράδων. Στο γλέντι προσέρχονταν όλες οι οικογένειες του χωριού και οι νοικοκυρές κουβαλούσαν μαζί τους και δικά τους φαγητά, δείγματα της νοικοκυροσύνης τους. Πρώτη θέση είχαν οι κάθε είδους πίτες και τα γλυκά, μπακλαβάδες, πάστες (παντεσπάνι) και καρυδόπαστες. Βέβαια δεν έλειπαν τα λουκάνικα, τα μούκλα ή μούκουλα και άλλοι μεζέδες από το χοιρινό των Χριστουγέννων. Το φαγητό των καλημεράδων ήταν μαγειρεμένο σε καζάνι και τις περισσότερες φορές ήταν σιφάδο.

Στο γλέντι, πέρα από τον χορό και το τραγούδι, κυρίαρχη θέση είχε ο σαρκαστικός και σατιρικός σχολιασμός διαφόρων κοινωνικών και προσωπικών καταστάσεων και πραγμάτων. Δεν έλειπαν βέβαια τα αυτοσχέδια σιχάκια, όπως το "τρεις σπανοί απ' τα χωριά..." και η σκωπική παραποίηση των "καλήμερων", όπως το "κυρά μου тарναρόκωλη και тарναροτσιρλιάρα" και το "καλά να πάει, καλά να 'ρθεί με το βρακί στον ώμο".

Το γλέντι στο σχολείο έγινε για τελευταία φορά τον Ιανουάριο του 1942, αφού η εκτέλεση των έντεκα μεγαλοχωριτών από τους Ιταλούς, τον Δεκέμβριο του ίδιου χρόνου, βύθισε το χωριό στο πένθος. Δεν έγινε και στα κατοπινά χρόνια, αφού τον Αύγουστο του 1944 κάρκε το χωριό από τους Γερμανούς. Ακολούθησε ο εμφύλιος και το χωριό σχεδόν ερημώθηκε ως και το 1949. Μετά από τον "επαναπατρισμό", όπως χαρακτήριζαν οι παλαιότεροι μεγαλοχωριτίες την επιστροφή τους στο ερημωμένο χωριό, φαίνεται να αναβιώνει το έθιμο των καλημεράδων. Στα μέσα της δεκαετίας του 1950, το γλέντι τους έγινε για δύο χρονιές στο μαγαζί του Σταύρου Καρίπη⁴.

Στο τέλος του 1957, τελείωσε το κτίσμα που έκτισε η Νομαρχία στον χώρο που ήταν το Ξενοδοχείο, που είχε καεί από τους Γερμανούς, για να χρησιμοποιηθεί ως κοινοτικό

-
2. Τα "καλήμερα" μου τα έχει πει και γράψει ο Ζαχαρίας Καρίπης, εκτός από τα κάλαντα των ξενιτεμένων και τα "χλευαστικά", που μου τα μετέφεραν ο Πάνος Καραμέτας και ο Κωνσταντίνος Μαντζιούτας.
 3. Μαρτυρίες Δημητρίου Χάσκου, Τάκη και Γεωργίας Πασπαλάρη.
 4. Μαρτυρίες Χριστίνας Καραμέτα (Καρποχριστίνας) και Ελένης Χάσκου (Καρπολένης).

γραφείο και καφενείο του χωριού. Αυτό είναι το πέτρινο κομμάτι του σημερινού ισογείου του κοινοτικού ξενοδοχείου και τότε το νοίκιασε ο Δημήτρης Χάσκος (Τσιαμοτάκης).

Το 1958, ο χώρος αυτός φιλοξένησε για πρώτη φορά το γλέντι των καλημεράδων⁵ και συνέχισαν να το φιλοξενούν και οι μετέπειτα ενοικιαστές του, Βάγιας Πλάκας, Παπασιτάθης και για τελευταία φορά ο Ζαχαρίας Καρίπης, το 1981⁶. Στη συνέχεια το ξενοδοχείο άλλαξε ενοικιαστές και το γλέντι μεταφέρθηκε στον Άγιο Αθανάσιο ως το 1992⁷. Έκτοτε και μέχρι σήμερα γίνεται στον Παράδεισο, στη διασταύρωση⁸.

Στα μέσα της δεκαετίας του 1970 τα καλήμερα πήγαν να ατονήσουν, χωρίς να διακοπούν, αλλά γρήγορα αναβίωσαν. Μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1990, τα κάλαντα συνοδεύονταν από το ακορντεόν του μακαρίτη Κώστα Κατσαρού και σήμερα συνοδεύονται από νταούλι και αρκετές φορές και από τύμπανα. Όπως προπολεμικά, έτσι και στα χρόνια που γινόταν το γλέντι στο Ξενοδοχείο, οι χωριανοί προσέρχονταν σε αυτό κρατώντας τους δικούς τους μεζέδες, κάθονταν όπου εύρισκαν και κανένας δεν κρατούσε θέση για κανέναν. Οι καλημεράδες προσέφεραν στους καλεσμένους τους, που ήταν όλο το χωριό, ψιτό σούβλας και κρασί. Αυτό το έθιμο διατηρήθηκε ως και τις αρχές της δεκαετίας του 1980.

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος τα καλήμερα στέφθηκαν με επιτυχία και με χαροποίησε ιδιαίτερα η συμμετοχή στα κάλαντα πολλών μεγαλοχωριτών που ήλθαν στο χωριό από πολλά μέρη της Ελλάδας και πολλοί από αυτούς μύησαν στο έθιμο και τα παιδιά τους, που μάλλον θα γίνουν οι αυριανοί "καλημεράδες".

Εδώ δεν μπορώ να μην αναφέρω και το άκουσμά μου από κάποιους καλημεράδες, πως στο γλέντι έπρεπε να κρατηθούν μερικές θέσεις για να τιμήσουμε τη βουλευτριά του Νομού και ορισμένους ανθρώπους του Δήμου και της Περιφέρειας. Αδέλφια! Στα καλήμερα δεν κρατιούνται θέσεις και οι αξιωματούχοι δεν προσέρχονται για να τιμηθούν, αλλά για να τιμήσουν το έθιμο και δεν αρκεί ένα πέραςμα από αυτό, αλλά η πλήρης συμμετοχή τους. Τέλος, πρέπει να ευχαριστήσω όλους όσους με τις μαρτυρίες με βοήθησαν να γράψω αυτό το κομμάτι και με αλφαβητική σειρά είναι οι παρακάτω: Παναγιώτης Καλαντζής, Μαρία Καραδημήτρη, Παναγιώτης Καραμέτας, Θανάσης Καρίπης, Κώστας Μαντζιούτας, Κώστας Μπακασιός, Τάκης και Γεωργία Παπαλάρη και ιδιαίτερα ο Δημήτριος Χάσκος και η σύζυγός του Ελένη.

Αν σκανάρετε εδώ θα ακούσετε τα "Καλήμερα" του 2025. Στην αρχή του, το video περιέχει και όλο τον χρόνο προετοιμασίας των "καλημεράδων" για να ψάλουν τα κάλαντα. Τα κάλαντα ψάλθηκαν στο κατάστημα της "Ευρύτης" και τα δεύτερα στο σπίτι του Δημήτρη Χάσκου.

5. Μαρτυρία Δημητρίου Χάσκου.

6. Μαρτυρία Αθανασίου Καρίπη του Ζαχαρία.

7. Μαρτυρία Παναγιώτη Καλαντζή.

8. Το 1990, το γλέντι έγινε Καλοκαίρι, επειδή τα Φώτα ενέοκνησε κακοκαιρία στο Χωριό. Μαρτυρία Π. Καλαντζή και Κ. Μαντζιούτα.

Θύμνες από ένα γλέντι των "Καλημεράδων" στη δεκαετία του 1960

Γράφει ο Κώστας Καραμέτας

Παραμονή των Φώτων του 1961 ή 1962 και στο σπίτι μας η μάνα μου και η θειά μου περίμεναν να περάσει ο παπάς για τον Αγιασμό και ύστερα να ετοιμάσουν τον μπακλαβά, την πίτα και ό,τι άλλο θα έπαιρναν μαζί τους στο αυριανό γλέντι των "καλημεράδων". Στη διάρκεια του μεσημεριανού φαγητού, είπα στον πατέρα μου πως θέλω να πάω κι εγώ μαζί τους, όμως μου απάντησε πως στο γλέντι δεν πάνε τα παιδιά. Λίγο αργότερα η θειά μου, που δεν χάλαγε κατίρι σε κανέναν από τους τρεις μας, τα δύο αδέρφια μου κι εμένα, μου είπε να το αφήσω προσωρινά και ως την άλλη μέρα κάτι θα σκεφτεί.

Το βράδυ των Φώτων, και αφού υποσχέθηκε στα αδέρφια μου πως κάθε χρόνο θα παίρνουν μαζί τους και κάποιον άλλον, μου είπε να πάω αργότερα το ταψί με τον μπακλαβά που άφησαν πίσω για να κρυώσει, φαίνεται πως ο δικός μας μπακλαβάς χρειαζόταν πολλές ώρες για να κρυώσει και μάλιστα μέσα στο καταχείμωνο! Έτσι, και αφού κοντοστάθηκα σε δύο ή τρεις μεριές, έφτασα στο ξενοδοχείο και περίμενα έξω από την πόρτα, επειδή ντρεπόμουν να μπω μέσα. Εκεί με βρήκε ο Κώστας ο Αραπογιάννης και αφού με ρώτησε γιατί περιμένω έξω, μου είπε να περάσω μέσα. Αμέσως είδα τους δικούς μου και ο πατέρας μου με πείραξε λέγοντάς μου: "δεν πιστεύω να κάπκες στο δρόμο από το ζεστό ταψί".

Γρήγορα κάθησα σε κάποια αγκαλιά, καθώς δεν υπήρχε ελεύθερη καρέκλα, δεν θυμάμαι αν κάθησα στα γόνατα της θειάς μου ή της μάννας μου, αφού η προσοχή μου ήταν στραμμένη σε κάποιον που χόρευε πότε όρθιος και πότε πεσμένος στο πάτωμα, ενώ όλοι μαζί τραγουδούσαν το "πώς το τρίβουν το πιπέρι" και έπαιζε η περίφημη "ορχήστρα" του χωριού μας. Στο κλαρίνο ήταν ο Γιάννης Κατσαρός, στην κιθάρα ο Χρήστος Σταμάτης, στο σαντούρι ο Νίκος Βασιλείου (Γυφτονίκος) και στο νταούλι ο Αργύρης Λάμπας (Λαππαργύρης).

Τελείωσε αυτό, το μεγαλύτερο από τα άλλα, τραγούδι, που οι μεγάλοι τραγουδούσαν τις "άσχημες" για τους μικρούς λέξεις, και ο χορευτής καταχειροκροτούμενος κάθησε στο τραπέζι του. Τότε παρατήρησα πως οι γυναίκες έβάζαν σε πιατέλες μεζέδες που είχαν ετοιμάσει στο σπίτι τους και τις έστελναν σε άλλο τραπέζι, γρήγορα επέστρεφαν οι πιατέλες με μεζέδες που είχαν ετοιμάσει οι γυναίκες άλλου τραπέζιού, δείγματα των μαγειρικών γνώσεων και της νοικοκυροσύνης τους. Τα τραπέζια ήταν γεμάτα από ταψιά κάθε μεγέθους και από πιατέλες, και δεν θυμάμαι αν υπήρχαν πιρουνία. Το ψητό "λιανισμένο" ήταν επάνω σε στρατσόχαρτο και σε όλα τα τραπέζια τα φαγητά ήταν πάρα πολλά. Εμείς όσα περίσσεψαν τα φάγαμε και την άλλη μέρα στο σπίτι μας. Δυστυχώς δεν περίσσεψε μπακλαβάς αλλά φάγαμε τον πολιτικό χαλβά που μας κέρασαν.

Στο μεταξύ η ορχήστρα σταμάτησε να παίζει, για να "βρέξει το λαρύγγι της", και άρχισαν τα πειράγματα, πειράγματα γεμάτα καλοπροαίρετη σάτιρα και αυτοσαρκασμό, που όπως κατάλαβα στο τέλος, όλοι όσοι ήταν στο γλέντι συμμετείχαν σε αυτά χωρίς παρεξήγηση ή έστω ίχνος δυσφορίας. Κάποια στιγμή κάποιος φώναξε στον Τρύφωνα τον Πα-

ναγιωτόπουλο: "Τρύφωνα, κάμ ειπέ για σένα ο Λαππαργύρης, μούντζωσέ τον." Πετάχτηκε επάνω ο Τρύφοντας και με τις παράξενες παλάμες του μούντζωνε τον Αργύρη λέγοντας: "Να Αργύρη! Να!" και γελούσαν όλοι και περισσότερο ο ίδιος.

Όταν η ορχήστρα ξανάρχισε να παίζει, χόρευε ο Ζαχαρίας Καρίπης, έχοντας στο κεφάλι του το ποτήρι του γεμάτο κρασί. Ακολούθησε ο Χρήστος Καρίπης, χορεύοντας με το κλαρίνο στο αυτί του, ενώ στο δεύτερο τραγούδι χόρευε κι αυτός με το ποτήρι στο κεφάλι του. Ο Βασίλης Περίδας, έχοντας για ντάμα μία καρέκλα, βάλθηκε να μάθει τους μεγαλοχωρίτες να χορεύουν βαλς, ενώ χόρευε και δεύτερο χορό, όταν κάποιος του φώναξε:

-Άστο Βασίλη! Ό,τι μάθαμε, μάθαμε!

-Όχι Βασίλη! Συνέχισε! Γιατί εγώ από εδώ που είμαι δεν έβλεπα πώς πήγαιναν τα πόδια, φώναξε άλλος.

-Ευτυχώς που δεν έβλεπες! Γιατί αν έβλεπες και πήγαινες να το κάνεις, θα είχες πεδικλωθεί στο ίσιωμα και θα είχαμε άλλα με εσένα! απάντησε ο Περίδας.

Το γέλιο και η χαρά συνεχιζόταν και, όταν πήγαιναν να μειωθούν, σηκώνόταν ο Τρύφοντας και μούντζωνε τον Λάππα, "Να Αργύρη! Να!". Κάποια στιγμή ο Χρήστος Καρίπης, έχοντας για φωτογραφική μηχανή μία "κοκκάλα" από το ψητό, έκανε τον φωτογράφο και όλες οι παρέες του πόζαραν με περισσή σοβαρότητα.

-Περίμενε Χρήστο για να χτενιστώ, του είπε κάποιος.

-Δεν πειράζει, χτενίζεις τη φωτογραφία, απάντησε αυτός.

-Χρήστο, μη φανούν τα παπούτσια μου που πρόπερσι δεν τα μπάλωσε καλά ο Ζηνέλης ή ο Σωτήρης, δεν θυμάμαι καλά ποιος ήταν, έλεγε άλλος.

-Δεν πειράζει η τρύπα, οι λάσπες να μη φαίνονται, ήταν η απάντηση του Καρίπη.

-Χρήστο, πότε θα πάρουμε τις φωτογραφίες; Ρώτησε κάποιος άλλος και, αφού δεν πήρε απάντηση, ξαναρώτησε.

-Καλά! Ρωτάς τον κουφό; τον κούφανε το κλαρίνο, απάντησε τρίτος.

-Μια χαρά ακούω, το κλαρίνο μου καθάρισε τ' αυτιά. Το πρωί, περνώντας από τα σφαγεία θα αφήσω το φιλμ για εμφάνιση, εσείς πηγαίνετε το απόγευμα στον Πριόβολο για να πάρετε τις φωτογραφίες. Αν δεν τις έχει έτοιμες, κάντε φασαρία, αν θέλετε βαρατέ τον κιάλας, απάντησε ο "φωτογράφος" Χρήστος Καρίπης.

Μετά από αυτά ήλθε η σειρά της ορχήστρας:

-Αργύρη, ο Γυφτονίκος κουρδίζει συνέχεια το σαντούρι του, εσύ δεν κάνεις τίποτα, κάθεται και τον κοιτάς.

-Εγώ ξέρω τι κάνω, το ζέστανε και το τέντωσα το πρωί στο σπίτι, είναι καλό για μία βδομάδα, εκτός κι αν το ματιάσει ο Τρύφοντας.

-Να Αργύρη! Να! Να μην σας ματιάσω, να!, απάντησε ο Τρύφοντας, μουντζώνοντάς τον.

-Σταμάτη, όπως πας με την κιθάρα δεν θα σου μείνει κανένα σύρμα να παίζεις και τελικά θα αρχίσεις να τη βαρας!

-Μη σε νοιάζει! Αν μείνω από σύρμα, θα σε στείλω να κόψεις από κανένα φραγμένο κήπο, απάντησε ο Σταμάτης.

Δεν άργησε να 'ρθει η σειρά του Γιώργου του Μαντζιούτα, που καθόταν μαζί με τον δάσκαλο και τον Αποστόλη, τον ταχυδρόμο, που πήγαινε τα γράμματα και τα τηλεγραφήματα στα γύρω χωριά.

-Προϊστάμενε! Ξενυχτάς τον δάσκαλο και τον ταχυδρόμο και καλά εσύ, το πρωί δεν θα πας για κυνήγι και θα γλυτώσει κανένας λαγός, αλλά ποιος θα δώσει τα γράμματα στον Αποστόλη και τι γράμματα θα μάθει ο δάσκαλος στα παιδιά μας αύριο;

-Αύριο έχουμε εκκλησιασμό, αλλά ο δάσκαλος μαθαίνει πάντα γράμματα στα παιδιά σας άμα έρθουν στο σχολείο, γιατί τις περισσότερες φορές τα στέλνετε να βγάλουν τα ζώα ή να πάνε στα χωράφια, απάντησε ο δάσκαλος και ο ταχυδρόμος, με περισσότερο χιούμορ, είπε:

-Δεν χάθηκε ο κόσμος αδελφέ, έτσι και αλλιώς τίποτα δεν γίνεται στην ώρα του.

-Και εσύ Αστυνόμη! Χαζοξενυχτάς με εμάς, το πρωί δεν θα μπορείς να ξυπνήσεις και ποιος θα φυλάξει το χωριό;

-Μη σας νοιάζει, τα έχω κανονίσει όλα, ήταν η απάντηση του Ενωμοτάρχη.

-Αστυνόμη, δεν μας νοιάζει αλλά σκιαζόμαστε, επειδή τα κανόνισες όλα από σήμερα, απάντησαν οι χωριανοί.

Όπως ήταν φυσικό δεν θα αργούσε να έλθει και η ώρα του παπά και η αιτία ήταν το καλυμμαύχι του που ήταν ακουμπισμένο σε μια καρέκλα.

-Παπά το καπέλο σου κρατάει μία καρέκλα και ο κόσμος δεν έχει πού να καθήσει.

-Πού να το πάω ευλογημένε, δεν χωράει στο τραπέζι.

-Πήγαινε το στο σπίτι και ξαναέλα, εδώ θα είμαστε εμείς, πρότεινε άλλος.

-Μην τον παιδεύεις τον άνθρωπο, δώστο σε μένα να του το πάω αύριο στην εκκλησία, είπε κάποιος άλλος.

-Ποια εκκλησία ρε; εγώ δεν σε είδα ποτέ στην εκκλησία, απάντησε ο πρώτος.

-Γι' αυτό σου λέω, αύριο μπορεί να πάω.

-Εντάξει, μη μαλώνετε, θα το κρατάω στα γόνατά μου, είπε ο παπάς, όμως κάποιος "μεγαλόψυχος" μεγαλοχωρίτης έκανε μια πρόταση που αμέσως έγινε αποδεκτή από όλους:

-Δεν πειράζει παπά μου, άστο στην καρέκλα, δεν θέλουμε ο παπάς μας να κυκλοφορεί με λαδωμένο καπέλο, και έτσι το μεγάλο ζήτημα έλαβε αίσιο τέλος.

Τέλος έλαβε και η δικιά μου παραμονή στο γλέντι, ύστερα από τις συνεχείς και εντόμως επιτιμητικές ματιές του πατέρα μου. Τις επόμενες μέρες διηγήθηκα στους συμμαθητές μου πολλά από όσα έζησα σε αυτό το γλέντι, όμως δεν κατάλαβα τότε να με καλοτύχισε κάποιος γι' αυτή μου την εμπειρία. Σήμερα πάντως καλοτυχίζω εγώ τον εαυτό μου γι' αυτές τις θύμψες, που ύστερα από εξήντα - τόσα χρόνια γράφω για εκείνο τον καιρό. Παράλληλα θέλω να τονίσω και τα λόγια του Δημήτρη του Χάσκου, που μου είπε πριν λίγες ημέρες σε μία μας συζήτηση για εκείνο το γλέντι: "Κώστα, τα χρόνια εκείνα ο κόσμος ήξερε να γλεντάει και προπαντός να χαίρετε τη στιγμή.

Προς τα μέλη και τους φίλους.

**Μην ξεχνάτε τις ημερομηνίες για τις συνεργασίες
ή τις ειδήσεις της "Φωνής" του Μεγάλου Χωριού.**

Μέχρι 30 Απριλίου, το αργότερο, για την έκδοση του καλοκαιριού.

Μία ιστορία από τα «Καλήμερα» του 1930

Γράφει η Μαρία Καραδημήτρη, το γένος Θεόδωρου Ζηνέλη

Κάθε χρόνο την παραμονή των Φώτων και μόλις άρχιζε το σούρουπο, όλοι οι άντρες του Μεγάλου Χωριού έβγαιναν να πουν τα "Καλήμερα" από σπίτι σε σπίτι σε όλο το χωριό. "Καλήμερα, Καλήμερα, αφέντη μ' καλή σου μέρα. Αφέντη μ' στα σεράγια σου καντήλια κρεμασμένα, δίχως αλύσια κρέμονται, δίχως αέρα σιώνται κ.τ.λ.". Την ημέρα των Φώτων, έξω από την εκκλησία οι "καλημεράδες" έβγαζαν δίσκο για να μαζέψουν τα έξοδα για το βραδινό "ζγιαφέτι".¹ Την ίδια ώρα, ορισμένοι που ήξεραν να μαγειρεύουν, πήγαιναν στο σχολείο όπου γινόταν το γλέντι, για να βάλουν το καζάνι στη φωτιά.

Την ημέρα των Φώτων του 1930, τρεις γαμπροί στο Μεγάλο Χωριό, ο Θεόδωρος Ζηνέλης και ο Γιάννης Λωρίδας από την Καστανιά, μαζί με τον Γρηγόρη Πασπαλάρη από το Δερμάτι, αποφάσισαν να κάνουν μία πλάκα στους "καλημεράδες", μία πλάκα από αυτές που συννηθίζονταν στο γλέντι τους. Έτσι, αφού τελείωσε το μαγείρεμα στο σχολείο, οι μάγειρες ασφάλισαν τα φαγητά και έφυγαν για τα σπίτια τους, για να ξεκουραστούν. Τότε οι τρεις γαμπροί πήγαν στο σχολείο και αφού πήραν τα φαγητά, τα έκρουσαν. Το βραδάκι έφτασαν στο σχολείο οι υπεύθυνοι των καλημεράδων για να υποδεχτούν τους χωριανούς, αλλά είδαν πως έλειπαν τα φαγητά. Τότε ανήσυχoi κάθισαν και σκέφτονταν ποιος μπορεί να τους έκανε αυτό το κασκαρίκι και πότε θα τέλειωνε.

Τους υπεύθυνους της κλοπής δεν άργησε να ανακαλύψει ένας μεγαλοχωρίτης ονόματι Τσάπαλος και το γλέντι έγινε στην ώρα του και με πολύ κέφι. Μέσα σε αυτό το κέφι, ο πατέρας μου Θεόδωρος, σκάρωσε τους παρακάτω στίχους που για χρόνια ήταν και τραγούδι των καλημεράδων:

Τρεις σπανοί απ' τα χωριά, του Δερμάτ' και τ' Καστανιά,
Κλέψανε τ' καλημεράδων τα φαϊά.
Αλλά ου Τσάπαλους ου πονηρός,
τ' Γυφτονίκ' ου πεθερός,
συρθοκέφαλους και σουσιός,
το' ανακάλυψε διά νυκτός.

Αυτή την ιστορία μου την έστειλαν από την Αριζόνα των Η.Π.Α. ο Τάκης και η Γεωργία Πασπαλάρη, ανίψια του Γρηγόρη Πασπαλάρη, και είναι όπως τη διηγούνταν η μητέρα τους Ιουλία. Τους ευχαριστώ και τους την αφιερώνω.

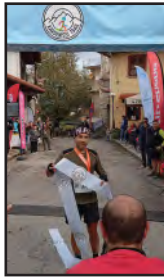
1. Χαρούμενο τραπέζωμα, τραπέζι με γλέντι.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Τουρνουά Τάβλι. Νικητής ο Βασίλης Ίβρος.

Karpenissi Trail

25η Μαρτίου. Κατάθεση στεφάνου

Μνημόσυνο Εθνομαρτύρων

Πάσχα στο χωριό. Περιφορά Επιταφίου.

Εκδήλωση Περιφέρειας για τα παιδιά

Γενική Συνέλευση

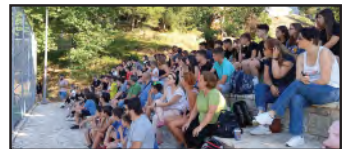
Απονομή κυπέλου στο τάβλι

Κοπή πίτας

**Νικήτρια ομάδα στο 5Χ5
"ΚΑΦΕΝΕΙΑ"**

Άγ. Φανούριος

Χειροτονία Ιερέα Ιωάννη Καρβελά

ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΤΙΚΑ

Του ξενιτεμένου αδελφού

*"Έλα αδερφέ, σε καρτερεί μια κρυσταλλένια βρύση
πο'χει νερά μουρμουριστά και χύνει τ' αφρισμένα
Το έρμιο ρημοκλήσι. Τ' αγέραστα ψηλά βουνά.
Τ' αγριολουλουδιασμένα."*

Γιάννης Μάγκας

ΓΕΝΗΣΕΙΣ

- Ο Μαντιούτας Γιάννης και η Αγγελική Χατζή απέκτησαν κόρη.
- Ο Γαβρίλης Θεόδωρος του Ιωάννη και η Ιωάννα Δημητρίου απέκτησαν κόρη.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

- Η Ολίβια Ρήγου πέρασε στο Βιολογικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΝΕΑ ΜΕΛΗ

- Ζαβός Νικόλαος
- Βονόρτα Ι. Ελένη
- Κωνσταντίνος Παναγιώτης
- Βασίλογλου Σπυρίδων

Ό,τι θάβουμε στην άμμο, δεν σημαίνει ότι εξαφανίζεται

- Το χαρτί έχει διάρκεια ζωής: 2-4 εβδομάδες
- Το ύφασμα: 1 χρόνο
- Τα μέταλλα: 100 χρόνια
- Το αλουμίνιο: 200-500 χρόνια
- Το πλαστικό: 450 χρόνια
- Το γυαλί δεν γνωρίζουμε πόσους αιώνες ζει

Πριν ξεκινήσουμε για την παραλία, ας πάρουμε μαζί μας μια ανακυκλώσιμη σακούλα απορριμμάτων, για να τα ξαναπάρουμε μαζί μας, εάν δεν υπάρχει οργανωμένο σύστημα αποκομιδής τους στην ακτή.

Επιβλαβή σκουπίδια στις ακτές και τις θάλασσες:

- Πλαστικά
- Μεταλλικά - Αλουμίνια
- Πετρελαιοειδή - Λάδια
- Σιδηρικά
- Ελαστικά αυτοκινήτων
- Συσκευασίες αντιπληκτικών
- Καλαμάκια αναψυκτικών
- Αποτίγαρα και άλλα πολλά

Συμπέρασμα:

Μάλλον τα σκουπίδια "θάβουν" εμάς παρά εμείς αυτά.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

Ευχαριστούμε θερμά όλους τους ευγενικούς δωρητές και χορηγούς μας.

Η υποστήριξή τους όλα αυτά τα χρόνια μας οπλίζει με δύναμη και πείσμα για τη συνέχιση του δύσκολου έργου μας. Τα έσοδα του Συνδέσμου προέρχονται κυρίως από συνδρομές, δωρεές εις μνήμην, χορηγίες και έσοδα από διάφορες εκδηλώσεις κοινωνικού και πολιτιστικού περιεχομένου. Ακόμα και η πιο μικρή χρηματική δωρεά είναι σημαντική για να εξασφαλίσουμε τη συνεχή μας δράση.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

π. Μιχάλης Βασιάκης στη μνήμη της Πρεσβυτέρας Καλλιόπης Βασιάκη και της αδελφής του Άννας Νέλλα500,00 ευρώ
Μαλτεζοπούλου Παναγιώτα στη μνήμη Τ. Κοντομέρκου και λοιπών αγαπημένων συγγενών350,00 ευρώ
Association Megalohoriton of America250,00 ευρώ
Νέλλα Μαρία στη μνήμη της μητέρας της Άννας Βασιάκη100,00 ευρώ
Βονόρτας Κων/νος100,00 ευρώ
Φλώρος Θ. Ιωάννης στη μνήμη του αδελφού του Νικόλαου80,00 ευρώ
Πατακιάς Κων/νος στη μνήμη της μητέρας της Βασιλικής62,00 ευρώ
Οικογένεια Παλιούρα Γιάννη και Λαμπρινής στη μνήμη της Βασιλικής Παλιούρα-Καραμπά50,00 ευρώ
Φλώρος Θ. Ιωάννης στη μνήμη της αδελφής του Αικατερίνης Δημ. Δράκου.50,00 ευρώ
Οικ. Γεωργ. Κιάμου στη Μνήμη της Ελένης Δασκαλάκη50,00 ευρώ

ΓΙΑ ΤΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Καρκαζή Ελένη4.826,88 ευρώ
Μπούρλος Δημήτριος3.300,00 ευρώ
Vastakis Georgia στη μνήμη της Αικατερίνης Καρσοφύλλη100,00 ευρώ
Floros-Gallins Maria στη μνήμη της Βασιλικής Παλιούρα-Καραμπά50,00 ευρώ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΣΤΕΓΗ

Γαβρίλη Αικατερίνη στη μνήμη του συζύγου της Βασίλη50,00 ευρώ
Γυφτομήτρος Δημήτρης50,00 ευρώ

ΓΙΑ ΑΓΩΝΑ ΔΡΟΜΟΥ ΒΟΥΝΟΥ

Καρκαζή Ελένη2.641,20 ευρώ
ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΕΛΛΑΣ) ΑΕ.2.500,00 ευρώ
Κουλουράδες Τροφοδοτική ΟΕ.2.000,00 ευρώ
Συμμετοχή αγωνιζομένων2.574,99 ευρώ

ΓΙΑ ΤΗ ΦΩΧ

Αίαντας Ασυρμάτου, Αγίου Δημητρίου και Αρχοντόπετρας (193-194)	170,00	ευρώ
Λύρας Χρήστος (193-194).	40,00	ευρώ
Γιαννακόπουλος Γιώργος (193-194).	40,00	ευρώ
Μαντιζιούτας Κων/νος (193-194).	40,00	ευρώ
Ντουφεκιάς Ευθύμιος (193-194).	40,00	ευρώ
Αθ. και Κων. Νικόπουλος ΟΕ (193-194).	40,00	ευρώ
Βασιάκη Ευαγγελία (193-194).	30,00	ευρώ
Μόκκας Παναγιώτης (193-194).	30,00	ευρώ
Νασιοπούλου Βασιλική (193-194).	30,00	ευρώ
Καλύβας Μιχάλης και Διονύσης (193-194).	25,00	ευρώ
Τουλούπας Αθανάσιος (193-194).	20,00	ευρώ
Παΐδα Κων/να (193-194).	20,00	ευρώ
Καλαντζής Φώτης (193-194).	20,00	ευρώ
Βονόρτας Γιάννης (193-194).	20,00	ευρώ
Κωστοπούλου Ιωάννα (193-194).	10,00	ευρώ
Παΐδας Αθανάσιος (193-194)	10,00	ευρώ
Αζακάς Κων/νος (193-194)	10,00	ευρώ
Μπακατσιάς Αθανάσιος (193-194)	10,00	ευρώ
Λαμπαδάρη Λίτσα (193-194)	10,00	ευρώ
Νταΐς Δημήτριος (193-194)	10,00	ευρώ
Πανάρα Θεοδώρα (193-194)	10,00	ευρώ
Τσιονιάς Κων/νος (193-194)	10,00	ευρώ
Καρβέλης Θανάσης (193-194)	10,00	ευρώ
Καρβέλης Αλέκος (193-194)	10,00	ευρώ
Πρασσάς Γεώργιος (193-194)	10,00	ευρώ
Κλειδης Στυλιανός (193-194)	10,00	ευρώ
Γαβρίλης Νικόλαος (193-194)	10,00	ευρώ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ

Τα μέλη και οι φίλοι του Συνδέσμου των Μεγαλοχωριτών "Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ" μπορούν πλέον να καταβάλλουν συνδρομές ή δωρεές μέσω Web-Banking με τους εξής τρόπους:

- Μεταφορά του ποσού, μέσω της υπηρεσίας IRIS, συμπληρώνοντας το ΑΦΜ: 090283827 του Συνδέσμου, το Ονοματεπώνυμο ή τον Αριθμό Μητρώου Μέλους και την Αιτιολογία.
- Μεταφορά του ποσού, στον λογαριασμό με αριθμό IBAN: GR38 0140 4150 4150 0200 2007 121 της τράπεζας ALPHA BANK, συμπληρώνοντας το Ονοματεπώνυμο ή τον Αριθμό Μητρώου Μέλους (ΑΜΜ) και την Αιτιολογία.

Θερμή παράκληση, όταν κάνετε μεταφορά ποσού από άλλη τράπεζα εκτός της ALPHA BANK, αν είναι δυνατόν να κάνετε χρήση της υπηρεσίας IRIS διότι οι τράπεζες παίρνουν μεγάλη προμήθεια.

ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΠΕΝΘΗ

«Μακάριοι οι νεκροί οι εν Κυρίω αποθνήσκοντες»

(Αποκ. 14,13)

Άννα Βαστάκη - Νέλλα

Την Τετάρτη 17 Ιουλίου 2024 έφυγε από κοντά μας και κηδεύτηκε στο Πλατύστομο Φθιώτιδος η αγαπημένη μας σύζυγος, μητέρα και γιαγιά Άννα Βαστάκη-Νέλλα, κόρη του Εθνομάρτυρος ιερέως Δημητρίου Βαστάκη. Γεννήθηκε στο Μεγάλο Χωριό το 1937. Ορφάνεψε σε πολύ μικρή ηλικία και έζησε στην Ελβετία όπου σπούδασε κοινωνική λειτουργός. Όταν επέστρεψε στην Ελλάδα εργάστηκε στο Μιχαλίνειο Ίδρυμα στον Πειραιά. Παντρεύτηκε τον Ευάγγελο Νέλλα από το Πλατύστομο και εγκαταστάθηκε στη Θήβα. Απέκτησε τέσσερα παιδιά και δύο εγγόνια και αξιώθηκε να δει όλα της τα παιδιά επιτυχημένα στη ζωή. Υπήρξε στοργική σύζυγος, μητέρα και γιαγιά και παντού γινόταν αγαπητή χάρη στην ευγένεια, την καλοσύνη και την αξιοπρέπεία της. Ήταν ιδιαίτερα αγαπητή τόσο στη θηβαική όσο και στην κοινωνία του Πλατύστομου, για τον λόγο αυτό μόνο καλά λόγια έχουν να πουν όσοι τη γνώρισαν. Αγάπησε το Μεγάλο Χωριό και παρακολουθούσε τα νέα του μέσα από τη Φωνή του Μεγάλου Χωριού. Υπήρξε άνθρωπος με μεγάλο ψυχικό σθένος, αγάπη για τη ζωή και ευαισθησίες. Δυστυχώς, τα τελευταία χρόνια η υγεία της κλονίστηκε και ταλαιπωρήθηκε, όμως υπέμεινε τα προβλήματά της με δύναμη και καρτερικότητα μέχρι την τελευταία στιγμή. Το κενό από την απουσία της είναι έντονο. Μας λείπει η ζεστασιά και ζωντάνια της και όλοι τη θυμόμαστε με αγάπη και νοσταλγία. Παρότι απεβίωσε, δεν έχει υπάρξει μέρα που να μην τη νιώθουμε κοντά μας, γιατί τα πάντα παραπέμπουν σε αυτή και ακολουθούμε τα βήματά της. Ας είναι αιωνία η μνήμη της.

Ο σύζυγος, τα παιδιά και τα εγγόνια

Βασιλική Πατακιά

Με μεγάλη θλίψη και συγκίνηση μοιραζόμαστε μαζί σας ότι την 7η Οκτωβρίου 2024 αποχαιρέτησαμε την αγαπημένη μας μητέρα και γιαγιά, Βασιλική Πατακιά, το γένος Κωνσταντίνου και Ελένης Μπακούλα. Γεννήθηκε και μεγάλωσε στο Μεγάλο Χωριό Ευρυτανίας. Τα παιδικά της χρόνια ήταν δύσκολα, καθώς έμεινε ορφανή από πατέρα σε νηπιακή ηλικία, λόγω πολέμου, μεγαλώνοντας μοναχοκόρη στην αγκαλιά της μητέρας της. Γνώρισε και παντρεύτηκε τον Ευάγγελο Πατακιά, αποκτώντας δύο παιδιά, τον Κωνσταντίνο και τον Παντελή. Μαζί με τον σύζυγό της κατάφεραν να ζήσουν και να μεγαλώσουν τα παιδιά τους αξιοπρεπώς, δημιουργώντας με τη σειρά τους τις δικές τους οικογένειες. Είχε την ευλογία να ζήσει ήρεμη και χαρούμενη μέχρι το τέλος. Ακόμη, γνώρισε και χάρηκε δισέγγονα. Πλέον θα βρίσκεται στην αγκαλιά του αγαπημένου της συζύγου ψηλά στον ουρανό.

Θα είσαι για πάντα στην καρδιά μας!

Τα παιδιά και τα εγγόνια σου

Κλεομένης Γεωργίου Σκούρας

Στις 27 Οκτωβρίου 2024, έφυγε από κοντά μας σε ηλικία 92 ετών, ο αγαπημένος μας πατέρας Κλεομένης. Έφυγε ήσυχα σαν πουλάκι στο σπίτι του, στην αγκαλιά του αδελφού μου Γιώργου και της δικής μου, όπως επιθυμούσε!!

Παντρεμένος για 50 χρόνια με τη μάνα μας Παναγιώτα το γένος Σκαρπύ, έζησαν μαζί ως τον θάνατό της. Μετά έζησε μαζί μας, με τα παιδιά του και τα εγγόνια του Νικόλα, Παναγιώτα και Αναστασία.

Μετά τη συνταξιοδότησή του, τα καλοκαίρια με τη μάνα μας ζούσαν στο Μεγάλο Χωριό. Αγάπησε τους χωριανούς και εκείνοι τον τίμησαν με την παρουσία τους στην ταφή του στο χωριό Μερκάδα, όπου γεννήθηκε και πέρασε τα παιδικά του χρόνια.

Τους ευχαριστούμε από καρδιάς για την παρουσία τους.

Αγαπημένο μας πατέρα και παππού δεν θα σε ξεχάσουμε ποτέ!!

Καλό ταξίδι Κλεομένη μας.

Τα παιδιά σου, Μαρία και Γιώργος

Πρεσβυτέρα Καλλιόπη Βασιάκη

Αποχαιρετισμός στην Καλλιόπη μας

Η Καλλιόπη ήρθε στην οικογένειά μας μικρή κοπέλα. Ήταν ένα αδύνατο κοριτσάκι. Συμμαθήτρια και φίλη της Άννας μας, συνοδοιπόρος στο μεταπολεμικό ταξίδι των ορφανών του πολέμου στο εξωτερικό. Την αγαπήσαμε αμέσως όλοι. Είχε ένα γλυκό πρόσωπο και χαμόγελο που σε κέρδιζε. Αγαπήθηκαν με τον αδελφό μου Μιχάλη και σύντομα παντρεύτηκαν.

Ζήσαμε εκείνα τα χρόνια, αρχές της δεκαετίας του '60, στο σπίτι μας στα Νέα Λιόσια (Γλιον σήμερα). Είχα αποκτήσει ήδη τον πρώτο μου γιο και η Καλλιόπη σύντομα έφερε στον κόσμο την κόρη της Αμαλία. Η Καλλιόπη, γνώστης της γερμανικής γλώσσας, σύντομα βρήκε δουλειά. Ο Μιχάλης δούλεψε στην Πειραιϊκή- Παιραιϊκή. Η εργατικότητα και η ικανότητά του να λύνει πρακτικά προβλήματα επιβραβεύτηκαν χρηματικά και με την τοποθέτησή του στην εταιρεία στο Χαρτούμι του Σουδάν. Εκεί έζησαν για λίγα χρόνια πλουσιοπάροχα και πήραν κοντά τους και τη μητέρα μου πρεσβυτέρα Αμαλία. Ήταν ένα αγαπημένο ζευγάρι και τους καμαρώναμε. Στη συνέχεια μετανάστευσαν στις ΗΠΑ κοντά στον αδελφό μας Γιάννη, στην πολιτεία Τζόρτζια, και είχαν τη χαρά τα δύο αδέρφια να μοιραστούν τις οικογενειακές τους στιγμές, έχοντας κοντά τους και τη μητέρα μου. Ο Μιχάλης πραγματοποίησε το όνειρό του να γίνει ιερέας και η Καλλιόπη πρεσβυτέρα. Έχαιραν εκτίμησης στην ελληνική κοινότητα της ενορίας τους, για την καλοσύνη και την προσφορά τους. Με την Καλλιόπη παραμείναμε φίλες και μιλούσαμε ατελείωτες ώρες στα υπερατλαντικά μας τηλεφωνήματα. Δεν την ένοιαζε το κόστος, ήθελε την επικοινωνία. Θυμόμασταν τα παλιά και λέγαμε για τα τωρινά. Είχε μειλίχιο χαρακτήρα και σκόρπιζε αγάπη και χαρά στην οικογένεια. Ευτύχνησε να δει εγγόνια και δισέγγονα, από τα δύο της παιδιά, Αμαλία και Δημήτρη. Αποχαιρετούμε με αγάπη και οδύνη τη φίλη και αδελφή ζωής Καλλιόπη. Ας είναι ελαφρύ το χώμα που τη σκεπάζει.

Δικατερίνη Μωρίκη-Βασιάκη

Γκόλφω Καρτσακάλη

Στις 28/3/2025 έφυγε για το ταξίδι που δεν έχει επιστροφή η Γκόλφω, κόρη του Θεοδώρου και της Αικατερίνης Ζννέλη. Ήταν το τέταρτο παιδί της οικογένειας. Το πρώτο παιδί ήταν ο Κώστας μας, που σκοτώθηκε το 1949 στον εμφύλιο, μόλις στα 20 του χρόνια. Μετά από 76 χρόνια έφυγε από τη ζωή και η Γκόλφω μας. Γεννήθηκε τον Οκτώβριο του 1936. Το 1959 έφυγε μετανάστρια στη Μελβούρνη της Αυστραλίας. Το 1963 παντρεύτηκε τον Σεραφεΐμ Καρτσακάλη από τον Αγαλιανό Τριχωνίδας, και απέκτησαν ένα αγόρι, τον Βαγγέλη. Όλα τα αδέρφια επιστρέψαμε στην Ελλάδα, και το 1972 ήρθε οικογενειακά και η Γκόλφω μας. Έμειναν δύο χρόνια στην Ηλιούπολη Αττικής, και έπειτα ξαναγύρισαν στην Αυστραλία. Ο καημός της μάνας μας, που δεν χάρηκε την Γκόλφω όπως τα υπόλοιπα παιδιά της, ήταν μεγάλος. Μας έλεγε: "Εσάς σας χαίρομαι. Την Γκόλφω μου δεν την βλέπω". Το 1996 αρρώστησε ο πατέρας μας, και τους είχαμε στην Αθήνα. Ήρθε η Γκόλφω να δει τους γονείς μας, και αφού ο πατέρας πήρε το καλύτερο, πήγαμε με την Γκόλφω στην Προυσιώτισσα για προσκύνημα. Γυρίσαμε στο Μεγάλο Χωριό, να δει το σπίτι και τον τόπο που γεννήθηκε. Στο πατρικό σπίτι καθήσαμε μία ώρα περίπου. Έλειπαν οι γονείς. Το σπίτι ήταν άδειο και κρύο χωρίς την παρουσία των γονιών. Πάμε στο αυτοκίνητο να φύγουμε. Βάζει μπρος ο άντρας μου τη μηχανή, και ακούγεται ο ραδιοφωνικός σταθμός Καρπενησίου να λέει το τραγούδι "Πού ήσουν Γκόλφω μ' και άργησες, κ.λπ.". Ούτε παραγγελία να το είχαμε. Μας έκανε και κλάψαμε από καρδιάς. Καταλάβαμε τον πόνο της μάνας μας. Ο Σεραφεΐμ και η Γκόλφω το 1988 παντρεύτηκαν τον γιο τους και χάρηκαν τρία εγγόνια. Το 2003 απεβίωσε ο Σεραφεΐμ. Η Γκόλφω χάρηκε και δισέγγονα και έφυγε από τη ζωή σχεδόν περπατώντας, στα 88 της χρόνια. Είκοσι μέρες διήρκεσε η ασθένειά της. Όλα τα χρόνια της ζωής της ήταν λάτρης της κηπευτικής. Είχε πάρει σπόρους από το πατρικό της, ρίγανη και τσάι από την Καλιακούδα. Δώριζε στους συμπατριώτες της και όλοι λέγανε "Πάμε στην Γκόλφω για ρίγανη και τσάι". Την τσαγιά στη γλάστρα τη δώρισε στη Γεωργία Τσιπά από το Μικρό χωριό, 20 μέρες πριν φύγει από τη ζωή. Κουράγιο στα παιδιά της στην Αυστραλία και σε όλη την πατρική μας οικογένεια. Ελαφρύ το χόμα Γκόλφω μας που σε σκεπάει. Αιωνία η μνήμη σου.

Μαρία Καραδημήτρη-Ζννέλη

**ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ ΠΡΟΣ ΟΛΟΥΣ. Η ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ
ΝΑ ΜΗΝ ΥΠΕΡΒΑΙΝΕΙ ΤΗ ΜΙΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΗ ΣΕΛΙΔΑ**

**Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών
«Η Αγία Παρασκευή» και «Η Φωνή του Μεγάλου Χωριού»,
εκφράζουν τα βαθύτατα συλλυπητήριά τους
προς τους οικείους των εκλιπόντων συγχωριανών μας
και εύχονται την εξ ύψους παρηγορίαν.**

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΨΑΡΑ
ΤΑΒΕΡΝΑ

ΓΑΥΡΟΣ Μ. ΧΩΡΙΟ
Τηλ: 22370 41202
ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΦΑΓΗΤΑ
ΒΕΡΑΝΤΕΣ ΜΕ ΘΕΑ ΣΤΟ ΠΟΤΑΜΙ ΚΑΙ ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ

ΘΥΜΙΟΣ ΝΤΟΥΦΕΚΙΑΣ

ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΡΑΤΗΡΙΟ ΥΓΡΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ - ΛΙΠΑΝΤΙΚΑ - ΑΞΕΣ, ΑΝΤΑΛ. ΑΥΤ/ΤΩΝ
ΠΛΥΝΤΗΡΙΟ ΑΥΤ/ΤΩΝ - ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΙΔΗ - ΘΕΡΜΑΣΤΕΣ ΚΕΡΟ-SUN

Αυθημερόν παράδοση
πετρελαίου θέρμανσης
στις χαμηλότες τιμές

ΤΗΛ. 2237023155

ΕΚΟ

Λειτουργία 24/24ωρο
με αυτόματο πωλητή καυσίμων

ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΣ

3ο χλμ. ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ - ΠΡΟΥΣΟΥ
ΤΚ. 361 00 ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ

ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ ΤΗΣ ΑΠΟΛΑΥΣΗΣ
www.arhontopetra.gr

Μεγάλο χωριό, Καρπενήσι
Τηλ.: 22370 41100
Κιν.: 6974 992700
Fax: 22370 41516
e-mail: info@arhontopetra.gr

ΑΡΧΟΝΤΟΠΕΤΡΑ

Σουίτες/Spa/Καφέ

JL
JOHN LYRAS
EST. 1959
JEWELLERY - DIAMONDS

WWW.JOHNLYRAS.GR - 2108982996 - AGG. METAXA 33 - GLYFADA

ΑΙΑΝΤΑΣ
ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ *Zitelis club*

ενόργανη
αγωνιστική
αεροβική

tae kwon do
ρυθμική

ΣΟΥΛΙΟΥ 102, ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, ΤΗΛ.: 210 99.61.071
www.aiantas.gr Aiantas Tae Kwon Do

ΤΑΕ KWON DO

ΑΙΑΝΤΑΣ

ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΣΥΡΜΑΤΟΥ

Μια Μεγάλη Αθλητική Οικογένεια

αγωνιστική
αεροβική

enōrganh
rythmikē

ZUMBA

Μεταμορφώσεως 3 & Θαλή, Ασύρματος

www.aoiantas-tkd.gr T. 210 93 33 015

f A.O. Aiantas Asyrmatou K. 6944 317 315

Όταν βοηθάς
και
συμμετέχεις
στον
Σύνδεσμο,
προσφέρεις
και τιμάς
τον τόπο σου
και το χωριό
σου.

Η ειλικρίνεια
και ο
σεβασμός
είναι ακριβά
δώρα, μην
τα περιμένεις
από
φθηνούς!!!

Fabridns

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ & ΤΥΡΟΚΟΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
παραγωγής μας

• ΕΠΑΡΧ. ΟΔΟ ΚΑΡΠΕΝ/ΣΙΟΥ - ΠΡΟΥΣΕΟΥ • ΔΟ. ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ 25
ΓΛΥΦΟΣ Ν. ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ
ΤΗΛ. 22370 41222, 6980 920223 ΤΗΛ. 22370 23100, 6944 532365

ΠΟΥ ΘΑ ΒΡΕΙΤΕ ΤΗ ΦΩΝΗ

Στην Αθήνα: Μαυροκορδάτου 6
(5ος όροφος, Γραφεία).
Τηλέφωνα επικοινωνίας: 210 3837057,
κινητό: 6972 407569.

Σημείωση:

Τα ίδια τηλέφωνα ισχύουν και για όσους
θέλουν να προμηθευτούν βιβλία.
Στα γραφεία μας επίσης θα βρείτε και
παλαιότερα τεύχη.

**ΨΗΤΟΠΩΛΕΙΟ
"Ο ΘΑΝΑΣΗΣ"**

☎ 2237041213
Μεγάλο Χωριό
Ευρυτανίας

Σ' ένα οικογενειακό ευχάριστο περιβάλλον,
σε μια απόμερη γωνιά κοντά στην πλατεία
(εκεί που ήταν κάποτε το Ταχυδρομείο).
Σ' ένα στέκι που λειτουργεί με έξοχο τρόπο
θα βρείτε:
σουβλάκι, κοτόπουλο, σουφλιμά
κι άλλους εκλεκτούς μεζέδες.
Ο Θανάσης κι η Βαγγελίτσα Βαστάκη
σας περιμένουν να σας περιποιηθούν.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΤΑΒΕΡΝΑ «ΤΟ ΠΕΤΑΛΟ»

Στο δρόμο για το ιστορικό Μοναστήρι του Προυσού, δίπλα απ' την κρεμαστή γέφυρα του ποταμού Καρπενησιώτη που καμαρώνει αγέρωχα από τα χρόνια του Αλή Πασά με θέα τ' αρχοντικά του Μεγάλου Χωριού και στα πόδια της ψηλόκορφης Καλιακούδας βρίσκεται ο οικισμός Γαύρος.

Στο πανέμορφο αυτό τρίσρατο στήσαμε μια ξεχωριστή παραδοσιακή γωνιά "ΤΟ ΠΕΤΑΛΟ".
Σας περιμένουμε για να σας προσφέρουμε τις σπιτικές ρουμελιώτικες λιχουδιές μας μέσα σ' ένα ζεστό και φιλόξενο χώρο που έχουμε αναπαλαιώσει και διακοσμήσει με μεράκι και σεβασμό στην παράδοση.

**ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΓΑΥΡΟΣ, ΜΕΓ. ΧΩΡΙΟ
ΤΗΛ.: 22370 41487
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΟΚΚΑΣ**

**ΤΟ
ΧΩΡΙΑΤΙΚΟ**

**ταβέρνα
ΝΑΣΙΟΠΟΥΛΟΣ**

**ΝΕΟ ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ**

ΤΗΛ.: 2237041257 FAX: 2237041103
www.tohoriatico.gr info@tohoriatico.gr

 Το χωριάτικο Νασιόπουλος

Καλύβας Μιχ. - Καλύβας Διον. Ο.Ε.
 11° χλμ Καρπενησίου - Προυσού
 Τηλ: 22370 41320, 6976 219616, 6973 431421
www.paradisoskarpენισι.gr

Γάμος

Βάπτιση

Οι σημαντικότερες στιγμές της ζωής σας
 μας εμπνέουν...
 Ελάτε να ζωντανέψουμε μαζί
 το δικό σας παραμύθι...

Καρίπης
 το Μεγάλο Χωριό | Εργαστήριο ζυμαρικών, γλυκών
 κουταλιού & μαρμελάδων.

✉ Αποστολές προϊόντων σε όλη την Ελλάδα.

☎ 2237041105 📠 6974114192

✉ info@karipis-tomegaloxorio.gr

📍 [karipis_tomegaloxorio](https://www.karipis-tomegaloxorio.gr) 📱 Καρίπης - Το Μεγάλο Χωριό
www.karipis-tomegaloxorio.gr

Τουριστική Ιππασία
 Μέγαλο Χωριό Ευρυτανίας

email: fotiskar78@gmail.com
 τηλ.: 6988998016

Υπεύθυνος επικοινωνίας
 Καλαντζής Φώτης

SCAN ME

📱📷 [Natfil_horseriding](https://www.facebook.com/Natfil_horseriding)

Μοιάζει με ένα απλό
 μαγαζί μα στο
 "Στέκι του Γιάννη"
 θα βρείτε μόνο αυθεντικά
 ευρυτανικά προϊόντα.
 Οι μερακλήδες που φτάνουν
 στην είσοδο του χωριού
 πρέπει να περάσουν
 οπωσδήποτε από το "Στέκι"
 γιατί εκτός από τη θερμή
 υποδοχή, ο Γιάννης φυλάει
 πολλές εκπλήξεις για τους
 απαιτητικούς

Γιάννης Φ. Βονόρτας
 Μέγαλο Χωριό Ευρυτανίας
 Τηλ. 22370-41192

Stoa Nails

Παίδα Κωνσταντίνα
Ποδολόγος
Θεραπεία Άνω & Κάτω Άκρων

Τηλ.: 210 32 52 328
Δραγατσανίου 6 - Αθήνα
email: konstantina.paida@hotmail.com

- Ποδολογικό πεντικιούρ (κάλοι - ονυχοκρύπτωση - υπερκεράτωση)
- μανικιούρ - πεντικιούρ
- ημιμόνιμο βερνίκι
- αποτρίχωση

empOttico

- Επώνυμο γυαλιά ηλίου και σκελετοί οράσεως
- Ειδικό σε υψηλές διοπτρίες και κατασκευές
- Πρωτοποριακός τρόπος εφαρμογής πολυεστικιών: Από τον έλεγχο και την κατασκευή στην ορατή εκμάθηση που οδηγεί στην απόλυτη προσαρμογή τους
- Τμήμα Φακών Εποχής: Εφαρμογή μαλακών, ημίσκλητων και κερατοκωνικών - θεραπευτικών φακών Βοηθήματα χαμηλής όρασης

ΘΑΝΟΣ ΤΟΥΛΟΥΠΑΣ
Ηρακλείου 77, Πάτμια Χαλανδρίου • Τηλ., Fax: 210 6006529

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ
«Ο Γιώργος»

Ποιότητα, Οικονομία,
Εξυπηρέτηση σε όλη την
Ελλάδα και στο Εξωτερικό

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ
ΣΤΟΛΙΣΜΟΙ
ΣΤΕΦΑΝΙΑ

ΠΡΑΣΣΑΣ ΓΙΩΡΓΟΣ
Αθ. Καρπενησιώτη 9 - ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ
☎ 2237023025 - 6986658080 - 6977805669

Αθανάσιος Παΐδας

- 3D Σχεδιασμός
- Κατασκευή κοσμημάτων

Δραγατσανίου 6 Πη. Κλαυδμίνος 1ος όρ. Γρ. 27
☎ 210 3235088 - 698 9960913
✉ thanashpaidas@gmail.com 📺 paidas & son jewelry

Ιωάννα Β. Κωστοπούλου
Χειρουργός Οδοντίατρος
Πτυχιούχος Πανεπιστημίου Αθηνών

Δέκεται καθημερινά με ραντεβού
Σύρου 23 & Θεμιστοκλέους, 155 62, Χολαργός
Τηλ.: 210 65 43 790, κιν.: 697 244 73 60
email: jkos@otenet.gr

ΛΥΚΟΠΛΑΣΤΕΙΟ

Κωνσταντίνος Αζακάς

Καρπενήσι
1ο χλμ. εθνικής οδού
Καρπενησίου - Λαμίας

www.glikoplastio.gr τηλ. 22370 89111

Μπακατσιάς Αθανάσιος

- ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
- ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΣΚΕΥΩΝ
- ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΙΔΗ

Χ. Τρικούπη 41 - Καρπενήσι
Τηλ.: 22370 24271, 41414

acanto

Γυναικεία ενδύματα
Λαμπαδάρη Λίτσα

Αθ. Καρπενησιώτη 9 Τηλ.: 6977 848966
ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Β. ΝΤΑΝΗΣ

Λουκάνικα παραγωγής μας

Αθ. Καρπενησιώτη 9 - ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ
Τηλ.: 22370 21291 - 22370 80141 (οικία) - 6977085980

Κλειδής

σχέση εμπιστοσύνης...

ΚΛΕΙΔΗΣ ΣΤΕΛΙΟΣ

Α. Καρπενησιώτη 12
36100 ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ
Τηλ.: 22370 89000 • Fax: 22370 89002
e-mail: stelios@kleidis.gr

studio
MERSES

ΠΑΛΑΙΟ ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ ★★★★★

ΑΓΟΡΙΤΣΑ
ΤΣΙΝΙΑ
Υπεύθ. Κρατήσεων

ΤΗΛ.
22370 41444
FAX
22370 41111
ΚΙΝΗΤΟ
6974 114182

e-mail:
merses@acn.gr
www.merses.gr

ΚΑΡΒΕΛΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ • ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ 360 75 ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ,
τηλ.: 6978773969 - 22370 41339 www.karvelis.com.gr facebook: ΤΟ ΡΑΚΟΜΕΛΟ

ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ 360 75 ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ, τηλ. 22370 41339 - 6973312138
www.karvelis.com.gr - facebook: ΤΟ ΓΑΛΛΑΚΤΟΜΠΟΥΡΕΚΟ ΤΟΥ ΚΑΡΒΑΛΗ

ΑΙΑΝΤΑΣ
ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ *Zimelis club*

ενόργανη
αγωνιστική
αεροβική

tae kwon do
ρυθμική

ΣΟΥΛΙΟΥ 102, ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, ΤΗΛ.: 210 99.61.071
www.aiantas.gr Aiantas Tae Kwon Do

Στολισμός Χριστουγέννων στην πλατεία του χωριού, 2024

36^{ες} ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΘΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΜΕΓΑΛΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

**ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΗΣ: ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΤΩΝ
«Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ»**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Κυριακή 10 Αυγούστου

Λειτουργία στον Άγ. Γεράσιμο και μετά το πέρας της λειτουργίας θα πραγματοποιηθεί Μνημόσυνο Εθνομαρτύρων και αποβιωσάντων Μεγαλοχωριτών

Κυριακή 10 Αυγούστου

Παιχνίδια για παιδιά σε συνεργασία με την Περιφέρεια (Πνευματική Στέγη 11:00 π.μ., Κήπος Λαογραφικού Μουσείου)

Δευτέρα 11 Αυγούστου

Βραδιά Τσίπουρου στις 9:00 μ.μ.
(Άγιος Αθανάσιος)

Τρίτη 12-14 Αυγούστου

Τουρνουά Τάβλι (Πνευματική Στέγη 6:00 μ.μ., αίθουσα Δημήτρη Πουρνάρα)

Τρίτη 12-17 Αυγούστου

Τουρνουά ποδοσφαίρου 5Χ5 (στο νέο γήπεδο στον Άγιο Αθανάσιο)

Πέμπτη 14 Αυγούστου

Διαγωνισμός γλυκού
(12:00 μ.μ., Πλατεία του χωριού)

Κυριακή 17 Αυγούστου

Γιορτή Καλλιακούδας στα Λακώματα, 8:30 π.μ.
Λειτουργία και κατάθεση στεφάνων

Σάββατο 4-5 Οκτωβρίου

Αγώνας Βουνού στο Μεγάλο Χωριό.
Συνδιοργανωτές: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ - ΔΗΜΟΣ
και ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΤΩΝ
(karpenissitrail.gr)

Για δηλώσεις συμμετοχής στις Πολιτιστικές Εκδηλώσεις:
ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΪΔΑΣ Τηλ.: 6972 407569, ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΠΡΙΤΣΙΟΛΑΣ 6983 528372